

I

(Zakonodajni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2021/695 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 28. aprila 2021

o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje rezultatov ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1290/2013 in (EU) št. 1291/2013

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 173(3), člena 182(1), člena 183 in drugega odstavka člena 188 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenj Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽²⁾,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Cilj Unije je okrepiti njene znanstvene in tehnološke temelje s krepitvijo evropskega raziskovalnega prostora (ERA), v katerem raziskovalci, znanost in tehnologija prosto krožijo, spodbujati njeno večjo konkurenčnost, vključno z industrijo, hkrati pa pospeševati vse raziskovalne in inovacijske dejavnosti za izpolnjevanje strateških prednostnih nalog in zavez Unije, katerih končni cilj je krepitev miru, njenih vrednot in blaginje njenih narodov.
- (2) Da bi Unija v prizadevanju za uresničitev tega splošnega cilja zagotovila znanstveni, tehnološki, gospodarski, okoljski in družbeni učinek ter da bi dosegla čim večjo dodano vrednost svojih naložb v raziskave in inovacije, bi morala prek okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa za obdobje 2021–2027 (v nadaljnjem besedilu: Program) vlagati v raziskave in inovacije. Program bi moral podpirati ustvarjanje, boljše širjenje in prenos visokokakovostnega in odličnega znanja ter visokokakovostnih tehnologij v Uniji, privabljati talente na vseh ravneh in prispevati k polni vključenosti nabora talentov Unije, olajševati sodelovalne povezave in krepiti učinek raziskav in inovacij pri oblikovanju, podpiranju in izvajanju politik Unije, podpirati in pospeševati uveljavitev in uvedbo inovativnih in trajnostnih rešitev v gospodarstvu Unije, zlasti v mala in srednja podjetja (MSP), in v družbi, obravnavati globalne izzive, vključno s podnebnimi spremembami in cilji Združenih narodov za trajnostni razvoj (v nadaljnjem besedilu: cilji trajnostnega razvoja), ustvarjati delovna mesta, pospeševati gospodarsko rast, spodbujati industrijsko konkurenčnost ter povečevati privlačnost Unije na področju raziskav in inovacij. Program bi moral spodbujati vse oblike inovacij, vključno s prebojnimi inovacijami, in krepiti uvajanje inovativnih rešitev na trg ter optimizirati rezultate takih naložb za večji učinek v okrepljenem ERA.

⁽¹⁾ UL C 62, 15.2.2019, str. 33 in UL C 364, 28.10.2020, str. 124.

⁽²⁾ UL C 461, 21.12.2018, str. 79.

⁽³⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 17. aprila 2019 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in stališče Sveta v prvi obravnavi z dne 16. marca 2021 (še ni objavljeno v Uradnem listu). Stališče Evropskega parlamenta z dne ... (še ni objavljeno v Uradnem listu).

- (3) Program bi bilo treba vzpostaviti za čas trajanja večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, kot je določen v Uredbi Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 ⁽⁴⁾, brez poseganja v roke iz Uredbe Sveta (EU) 2020/2094 ⁽⁵⁾.
- (4) Program bi moral prispevati k večanju javnih in zasebnih naložb v raziskave in inovacije v državah članicah, s čimer bi pripomogel doseči cilj, da bi skupne naložbe v raziskave in razvoj znašale vsaj 3 % bruto domačega proizvoda (BDP) Unije. Za doseg tega cilja bi morale države članice in zasebni sektor Program dopolniti z lastnimi okrepljenimi naložbenimi ukrepi na področju raziskav, razvoja in inovacij.
- (5) Za doseg ciljev Programa in ob upoštevanju načela odličnosti bi se moral Program med drugim zavzemati za krepitev sodelovalnih povezav v Evropi in s tem prispevati k zmanjšanju vrzeli na področju raziskav in inovacij.
- (6) Po potrebi bi morali pri dejavnostih, ki se podpirajo v okviru Programa, kot pomoč pri doseganju ciljev politike Unije skladno z načelom inovativnosti čim bolj uporabiti inovacijam naklonjeno regulativo in tako regulativo tudi navdihovati, da bi pripomogli k temu, da bi se znaten fond znanja, ki ga premore Unija, hitreje in intenzivneje preobražal v inovacije.
- (7) Koncepti odprte znanosti, odprtih inovacij in odprtosti v svet bi morali zagotavljati odličnost in učinek naložb Unije v raziskave in inovacije in hkrati ščititi interese Unije.
- (8) Odprta znanost, vključno z odprtim dostopom do znanstvenih publikacij in raziskovalnih podatkov, ter optimalno razširjanje in izkoriščanje znanja lahko pripomorejo k povečanju kakovosti, učinka in koristi znanosti. Prav tako lahko pospešijo napredovanje znanja tako, da postane zanesljivejše, učinkovitejše in natančnejše, družbi razumljivejše in bolj odzivno na družbene izzive. Z ustreznimi določbami bi bilo treba doseči, da bi upravičenci omogočali odprt dostop do recenziranih znanstvenih objav. Prav tako bi bilo treba zagotoviti, da bi upravičenci omogočali odprt dostop do raziskovalnih podatkov v skladu z načelom „odprto, kolikor je mogoče, zaprto, kolikor je potrebno“, in hkrati tudi omogočiti izjeme, ob upoštevanju legitimnih interesov upravičencev. Večji poudarek bi moral biti zlasti na odgovornem upravljanju raziskovalnih podatkov, pri katerem bi bilo treba spoštovati načela „findability“ (podatke je mogoče najti), „accessibility“ (do njih je mogoče dostopati), „interoperability“ (so interoperabilni) in „reusability“ (jih je mogoče vnovič uporabiti) (v nadaljnjem besedilu: načela FAIR), zlasti na podlagi vključevanja načrtov upravljanja podatkov. Kadar je primerno, bi morali upravičenci uporabiti možnosti, ki jih ponujata evropski oblak odprte znanosti (EOSC) in evropska podatkovna infrastruktura, in upoštevati dodatna načela in prakse na področju odprte znanosti. Vzajemnost odprte znanosti bi bilo treba spodbujati v vseh pridružitvenih sporazumih in sporazumih o sodelovanju s tretjimi državami.
- (9) Upravičence programa, zlasti MSP, je treba spodbujati k uporabi ustreznih obstoječih instrumentov Unije, kot je evropska služba za pomoč uporabnikom pravic intelektualne lastnine, ki podpira MSP in druge udeležence v Programu tako pri zaščiti kot pri uveljavljanju njihovih pravic intelektualne lastnine.
- (10) Zasnova in oblikovanje Programa bi morala zadostiti potrebi po doseganju kritične mase podprtih dejavnosti po vsej Uniji, spodbujajoč na odličnosti temelječe sodelovanje vseh držav članic, in v okviru mednarodnega sodelovanja v skladu z Agendo za trajnostni razvoj do leta 2030 (v nadaljnjem besedilu: Agenda 2030), cilji trajnostnega razvoja in Pariškim sporazumom, sprejetim na podlagi Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja ⁽⁶⁾ (v nadaljnjem besedilu: Pariški sporazum). Z izvajanjem Programa bi se morala okrečiti prizadevanja za uresničitev ciljev trajnostnega razvoja ter zaveza Unije in njenih držav članic za izvajanje Agende 2030, da se na dosleden in celovit način dosežejo njegove tri razsežnosti – gospodarska, družbena in okoljska.
- (11) Dejavnosti, ki se podpirajo v okviru Programa, bi morale prispevati k uresničevanju ciljev, prednostnih nalog in mednarodnih zavez Unije.

⁽⁴⁾ Uredba Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 (UL L 433I, 22.12.2020, str. 11).

⁽⁵⁾ Uredba Sveta (EU) 2020/2094 z dne 14. decembra 2020 o vzpostavitvi Instrumenta Evropske unije za okrevanje v podporo okrevanju po krizi zaradi COVID-19 (UL L 433I, 22.12.2020, str. 23).

⁽⁶⁾ UL L 282, 19.10.2016, str. 4.

- (12) Program bi moral imeti koristi od dopolnjevanja z obstoječimi relevantnimi evropskimi raziskovalnimi in inovacijskimi načrti in strategijami ter po potrebi s pomembnimi projekti skupnega evropskega interesa, pod pogojem, da so s tem povezane raziskovalne in inovacijske potrebe opredeljene v okviru strateškega načrtovanja Programa.
- (13) Program bi moral zagotoviti preglednost in prevzemanje odgovornosti pri javnem financiranju raziskovalnih in inovacijskih projektov, ob tem pa ohranjati javni interes.
- (14) Program bi moral podpirati raziskovalne in inovacijske dejavnosti na področju družbenih ved in humanistike. To vključuje doseganje napredka pri znanstvenem znanju na tem področju ter uporabo dognanj in napredka družbenih ved in humanistike za večji gospodarski in družbeni učinek Programa. V okviru stebra „Globalni izzivi in evropska industrijska konkurenčnost“ bi morale biti družbene vede in humanistika v celoti vključene v vse sklope. Poleg promoviranja družbenih ved in humanistike v projektih bi morali njihovo vključitev po potrebi podpirati tudi z vključevanjem neodvisnih zunanjih strokovnjakov s področja družbenih ved in humanistike v strokovne in ocenjevalne odbore, pa tudi s pravočasnim spremljanjem in poročanjem o družbenih vedah in humanistiki v okviru financiranih raziskovalnih ukrepov. Zlasti bi bilo treba v celotnem obsegu Programa spremljati raven vključevanja družbenih ved in humanistike.
- (15) Program bi moral ohranjati uravnotežen pristop med raziskavami na eni strani in inovacijami na drugi strani ter med financiranjem od spodaj navzgor (ki ga usmerjajo raziskovalci ali inovatorji) in od zgoraj navzdol (ki ga določajo strateško opredeljene prednostne naloge) glede na naravo vključenih raziskovalnih in inovacijskih skupnosti po vsej Uniji, vrsto in namen dejavnosti, ki se izvajajo, ter želene učinke. Kombinacija teh dejavnikov bi morala določiti izbiro pristopa pri ustreznih delih Programa, od katerih vsak prispeva k vsem splošnim in specifičnim ciljem Programa.
- (16) Skupni proračun za komponento „Širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti“ v delu „Širitev sodelovanja in krepitev ERA“ Programa bi moral biti najmanj 3,3 % skupnega proračuna Programa ter bi moral biti namenjen predvsem pravnim subjektom s sedežem v državah širitve.
- (17) Pobude odličnosti bi morale biti namenjene krepitvi odličnosti raziskav in inovacij v državah upravičenkah, vključno s podpiranjem usposabljanja za izboljšanje vodstvenih sposobnosti na področju raziskav in inovacij, nagrajevanjem, utrjevanjem inovacijskih ekosistemov ter vzpostavitvijo omrežij na področju raziskav in inovacij, tudi na podlagi raziskovalnih infrastruktur, ki jih financira Unija. Vložniki bi morali jasno pokazati, da so projekti povezani z nacionalnimi in/ali regionalnimi raziskovalnimi in inovacijskimi strategijami, da bi bili upravičeni, da zaprosijo za financiranje v okviru komponente „Širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti“ v delu „Širitev sodelovanja in krepitev ERA“ Programa.
- (18) Da se malim sodelovalnim konzorcijem omogoči, da bi hitreje in „od spodaj navzgor“ dostopali do sredstev, bi morale biti mogoče, da se v zvezi z ukrepi, ki segajo od temeljnih raziskav do tržne uporabe, uporabi hitri postopek za raziskave in inovacije, v katerem čas do dodelitve sredstev ne bi smel biti daljši od šest mesecev.
- (19) Program bi moral podpirati vse faze raziskav in inovacij, predvsem v okviru sodelovalnih projektov ter v sklopu misij in evropskih partnerstev, kakor je ustrezno. Temeljne raziskave so ključnega pomena in bistven pogoj za izboljšanje sposobnosti Unije, da privabljala najboljše znanstvenike in tako postane globalno stičišče odličnosti. V Programu bi bilo treba zagotoviti ravnotežje med temeljnimi in uporabnimi raziskavami. Skupaj z inovacijami bo to ravnotežje podpiralo gospodarsko konkurenčnost Unije ter njeno rast in delovna mesta.
- (20) Dokazano je, da je sprejemanje raznolikosti – v vseh pogledih – ključno za dobro znanost, saj je raznolikost zanjo koristna. Raznolikost in vključevanje prispevata k odličnosti sodelovalnih raziskav in inovacij; sodelovanje med različnimi disciplinami in sektorji ter po celotnem ERA pomeni boljše raziskave in kakovostnejše predloge projektov, lahko vodi k višjim stopnjam sprejemanja v družbi ter lahko stopnjuje koristi inovacij, s tem pa Evropa napreduje.
- (21) Da bi se povečal učinek Programa, bi bilo treba posebno pozornost nameniti multidisciplinarnemu, interdisciplinarnemu in transdisciplinarnemu pristopu, ki so ključni dejavniki za večji znanstveni napredek.

- (22) Raziskovalne dejavnosti, ki se izvajajo v okviru stebra „Odlična znanost“, bi se morale določiti glede na potrebe in priložnosti na področju znanosti ter bi morale spodbujati znanstveno odličnost. Raziskovalno agendo bi bilo treba oblikovati v tesnem sodelovanju z znanstveno skupnostjo, v njem pa bi morali izpostaviti privabljanje svežih talentov na področju raziskav in inovacij in raziskovalcev na začetku poklicne poti ter pri tem krepiti ERA, preprečevati beg možganov in spodbujati kroženje možganov.
- (23) Program bi moral podpirati Unijo in njene države članice pri privabljanju najboljših talentov ter znanj in spretnosti, ob upoštevanju dejstva, da obstaja zelo močna mednarodna konkurenca.
- (24) Treba bi bilo vzpostaviti steber „Globalni izzivi in evropska industrijska konkurenčnost“ v obliki sklopov raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti, da bi se doseglo čim večje vključevanje na vseh zadevnih tematskih področjih, hkrati pa glede na porabljena sredstva zagotovile visoke in vzdržne ravni učinka za Unijo. V okviru tega stebra bi se v prizadevanju za uresničitev ciljev trajnostnega razvoja, ob upoštevanju načel iz Agende 2030 in Pariškega sporazuma ter ob krepitvi konkurenčnosti industrijskih panog Unije, spodbujalo meddisciplinarno, medsektorsko in čezmejno sodelovanje, ki bi zajemalo več politik. Z organiziranjem ambicioznih in obsežnih pobud v obliki raziskovalnih in inovacijskih misij bi se Programu omogočilo doseči preobrazben in sistemski učinek na družbo v podporo ciljem trajnostnega razvoja, tudi na podlagi mednarodnega sodelovanja in znanstvene diplomacije. Dejavnosti v okviru tega stebra bi morale zajemati celoten obseg raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti, da bi Unija ostala na čelu strateško opredeljenih prednostnih nalog.
- (25) Sklop „Kultura, ustvarjalnost in vključujoča družba“ bi moral znatno prispevati k raziskavam na področju kulturnih in ustvarjalnih sektorjev, tudi kulturni dediščini Unije, ter zlasti omogočiti vzpostavitev sodelovalnega okolja za evropsko kulturno dediščino.
- (26) Polna in pravočasna udeležba vseh industrijskih sektorjev v Programu, od posameznih podjetnikov ter MSP do velikih podjetij, bi znatno prispevala k uresničevanju ciljev Programa ter zlasti k ustvarjanju trajnostnih delovnih mest in rasti v Uniji. Taka vključenost industrije bi se morala odražati v podpori za njeno sodelovanje pri ukrepih vsaj v obsegu, primerljivem s tistim iz okvirnega programa Obzorje 2020, ki je bil vzpostavljen z Uredbo (EU) št. 1291/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁷⁾ (v nadaljnjem besedilu: Obzorje 2020).
- (27) Ukrepi v okviru Programa bi bistveno prispevali k sprostitvi potenciala strateških sektorjev Unije, vključno s ključnimi omogočitenimi tehnologijami, ki odražajo cilje iz strategije Unije na področju industrijske politike.
- (28) Posvetovanje z več deležniki, vključno s civilno družbo in industrijo, bi moralo prispevati k perspektivam in prednostnim nalogam, določenim med strateškim načrtovanjem. Rezultat tega bi morali biti periodični strateški načrti na področju raziskav in inovacij, ki bi se sprejemali z izvedbenimi akti za oblikovanje vsebine programov dela.
- (29) Za financiranje zadevnega ukrepa bi bilo treba v programu dela upoštevati izide specifičnih prejšnjih projektov ter stanje v znanosti, tehnologiji in na področju inovacij na nacionalni in mednarodni ravni ter na ravni Unije, pa tudi zadevni razvoj v politiki, na trgih in v družbi.
- (30) Industrijo Unije je treba podpreti, da bi ostala ali postala vodilna v svetu na področju inovacij, digitalizacije in podnebne nevtralnosti, zlasti z naložbami v ključne omogočitvene tehnologije, na katerih bo osnovana gospodarska dejavnost prihodnosti. Ukrepi v okviru Programa bi morali obravnavati situacije nedelovanja trga ali suboptimalnih naložbenih razmer ter na sorazmeren in pregleden način – brez podvajanja ali izrivanja zasebnega financiranja – spodbujati naložbe ter imeti jasno evropsko dodano vrednost in zagotavljati naložbene donose v prid javnosti. To bo zagotovilo skladnost ukrepov Programa in pravil Unije o državni pomoči, da bi se spodbujale inovacije in preprečevalo neutemeljeno izkrivljanje konkurence na notranjem trgu.

(7) Uredba (EU) št. 1291/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije (2014–2020) – Obzorje 2020 in razveljavitvi Sklepa št. 1982/2006/ES (UL L 347, 20.12.2013, str. 104).

- (31) Program bi moral raziskave in inovacije podpirati povezano, ob upoštevanju vseh ustreznih predpisov v okviru Svetovne trgovske organizacije. Koncept raziskav, vključno z eksperimentalnim razvojem, bi bilo treba razumeti skladno s priročnikom Frascati, ki ga je razvila Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD), koncept inovacij pa bi bilo treba uporabljati v skladu s priročnikom iz Osla, ki sta ga razvila OECD in Eurostat, in sledi širšemu pristopu, ki zajema tudi družbene inovacije in inovativno zasnovano. Tako kot v Obzorju 2020 bi bilo treba pri klasifikaciji dejavnosti na področju tehnoloških raziskav, razvijanja proizvodov in predstavitvenih dejavnosti ter pri opredeljevanju vrst ukrepov, ki so na voljo v razpisih za zbiranje predlogov, še naprej upoštevati opredeljene pojme, ki jih je v zvezi z ravni tehnološke pripravljenosti (TRL) oblikovala OECD. Nepovratnih sredstev ne bi smeli dodeljevati za ukrepe, pri katerih dejavnosti presegajo TRL 8. Moralo bi biti mogoče, da bi se v programu dela lahko dopustilo dodeljevanje nepovratnih sredstev za potrjevanje proizvodov v velikem obsegu in za tržno replikacijo za vsakokratni razpis v okviru stebra „Globalni izzivi in evropska industrijska konkurenčnost“.
- (32) Program bi moral k ciljem v zvezi z veseljem prispevati na taki ravni izdatkov, ki je vsaj sorazmerna z ravno iz Obzorja 2020.
- (33) V sporočilu Komisije z dne 11. januarja 2018 z naslovom: „Vmesna ocena programa Obzorje 2020: zagotavljanje čim večjega učinka raziskav in inovacij v EU“, v resoluciji Evropskega parlamenta z dne 13. junija 2017 o oceni izvajanja programa Obzorje 2020 ob upoštevanju njegove vmesne ocene in predloga devetega okvirnega programa ⁽⁸⁾ ter v sklepah Sveta z dne 1. decembra 2017 z naslovom „Od vmesne ocene programa Obzorje 2020 k devetemu okvirnemu programu“ so podana priporočila za Program, vključno s pravili za sodelovanje in razširjanje njegovih rezultatov. Ta priporočila temeljijo na spoznanjih, pridobljenih v okviru Obzorja 2020, ter prispevkov institucij Unije in deležnikov. Ta priporočila vključujejo predlog ukrepov za spodbujanje kroženja možganov in omogočanje večje odprtosti omrežij na področju raziskav in inovacij, da bi se ambicioznejše vlagalo za doseg kritične mase in zagotovitev čim večjega učinka; za podporo prebojnih inovacij; za dajanje prednosti naložbam Unije v raziskave in inovacije na področjih z visoko dodano vrednostjo, zlasti izhajajoč iz usmerjenosti v misije ter na podlagi popolne, ozaveščene in dovolj zgodnje udeležbe državljanov in na podlagi širokega obveščanja; za urejanje okolja financiranja v Uniji, tudi z racionalizacijo palete evropskih partnerskih pobud in programov sofinanciranja, da bi v celoti izkoristili potencial Unije na področju raziskav in inovacij, vključno z raziskovalnimi infrastrukturami; za razvoj več in bolj konkretnih sinergij med različnimi instrumenti Unije za financiranje, zlasti s preseganjem nekomplementarne intervencijske logike in zapletenosti različnega financiranja in drugih ureditev, tudi z namenom, da se pomaga mobilizirati premalo izkoriščen potencial za raziskave in inovacije po vsej Uniji; za okrepitev mednarodnega sodelovanja in povečanje odprtosti za sodelovanje tretjih držav ter za nadaljevanje poenostavljanja na podlagi izkušenj iz Obzorja 2020.
- (34) Glede na to, da je treba posebno pozornost nameniti usklajevanju in dopolnjevanju med različnimi politikami Unije, bi si moral Program prizadevati za sinergije z drugimi programi Unije, od same zasnove in strateškega načrtovanja programov pa vse do izbire projekta, vodenja, komuniciranja, razširjanja in izkoriščanja rezultatov ter spremljanja, revizije in upravljanja. Pri financiranju raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti bi morale sinergije omogočati čim večjo harmonizacijo pravil, tudi pravil o upravičenosti stroškov. Z namenom izogniti se podvajanju in prekrivanju ter povečati finančni vzvod financiranja Unije in zmanjšati upravno breme za vložnike in upravičence bi moralo biti mogoče spodbujati sinergije, zlasti z alternativnim, kombiniranim in kumulativnim financiranjem ter prerazporeditvami sredstev.
- (35) V skladu z Uredbo (EU) 2020/2094 in v mejah sredstev, dodeljenih v okviru navedene uredbe, bi bilo treba izvesti ukrepe za okrevanje in odpornost v okviru Programa, da se obravnavajo brezprimerne posledice krize zaradi COVID-19. Takšna dodatna sredstva bi bilo treba uporabiti tako, da se zagotovi skladnost z roki iz Uredbe (EU) 2020/2094. Takšna dodatna sredstva bi bilo treba dodeliti izključno za ukrepe za raziskave in inovacije, namenjene obravnavanju posledic krize zaradi COVID-19 in zlasti njenih gospodarskih, socialnih in družbenih posledic.
- (36) Da bi bil učinek financiranja Unije čim večji, prispevek k ciljem njenih politik in zavez pa karseda uspešen, bi moralo biti Uniji omogočeno, da sklene evropska partnerstva s partnerji iz zasebnega in/ali javnega sektorja. Taki partnerji vključujejo industrijo, MSP, univerze, raziskovalne organizacije, deležnike na področju raziskav in inovacij, organe, ki opravljajo javne storitve na lokalni, regionalni, nacionalni ali mednarodni ravni, ali organizacije civilne družbe, tudi ustanove in nevladne organizacije, ki podpirajo in/ali izvajajo raziskave in inovacije, pod pogojem, da je zelene učinke mogoče doseči učinkoviteje v okviru partnerstva, kot pa če bi Unija ukrepala sama.

⁽⁸⁾ UL C 331, 18.9.2018, str. 30.

- (37) Glede na odločitve države članice bi moralo biti možno, da se prispevki iz programov, ki se sofinancirajo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Evropskega socialnega sklada plus (ESS+), Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo (ESPRA) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), štejejo za prispevek sodelujoče države članice za evropska partnerstva v okviru Programa. Vendar pa ta možnost ne bi smela vplivati na potrebo po skladnosti z vsemi določbami, ki se uporabljajo za te prispevke, kot je določeno v uredbi Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo in o finančnih pravilih zanje ter za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (v nadaljnjem besedilu: uredba o skupnih določbah za obdobje 2021–2027) in uredbah za posamezne sklade.
- (38) Program bi moral krepiti sodelovanje med evropskimi partnerstvi in partnerji iz zasebnega in/ali javnega sektorja na mednarodni ravni, tudi z združevanjem programov raziskav in inovacij ter čezmejnih naložb v raziskave in inovacije, ki prinašajo obojestranske koristi ljudem in podjetjem, hkrati pa zagotavljajo, da Unija lahko podpira svoje interese na strateških področjih.
- (39) Vodilne pobude prihodnjih nastajajočih tehnologij (FET) so se izkazale za učinkovite in uspešne instrumente, ki ob skupnem in usklajenem prizadevanju Unije in njenih držav članic družbi zagotavljajo koristi. Dejavnosti, ki se izvajajo v okviru vodilnih pobud FET „Graphene“ (grafen), „Human Brain Project“ (projekt človeški možgani) in „Quantum Technology“ (kvantna tehnologija), ki se podpirajo v okviru Obzorja 2020, bodo v okviru Programa še naprej podprte prek razpisov za zbiranje predlogov, vključenih v program dela. Pripravljalni ukrepi, ki se podpirajo v okviru dela Obzorja 2020, ki ureja vodilne pobude FET, bodo prispevali k strateškemu načrtovanju v okviru Programa ter k delu v zvezi z misijami, sofinanciranimi in/ali sonačrtovanimi evropskimi partnerstvi in rednimi razpisi za zbiranje predlogov.
- (40) Skupno raziskovalno središče (JRC) bi moralo še naprej zagotavljati neodvisne in v uporabnike usmerjene znanstvene dokaze ter tehnično podporo za politike Unije skozi njihov celoten cikel. Neposredne ukrepe JRC bi bilo treba izvajati prožno, učinkovito in pregledno, pri tem pa upoštevati potrebe politik Unije in zadevne potrebe uporabnikov JRC ter zagotavljati zaščito finančnih interesov Unije. JRC bi moral še naprej zagotavljati dodatna sredstva.
- (41) V okviru stebra „Inovativna Evropa“ bi bilo treba vzpostaviti niz ukrepov za zagotavljanje celovite podpore za potrebe podjetnikov in podjetništva, ki bi omogočili uresničevanje in pospeševanje prebojnih inovacij za hitro rast trga ter spodbujanje strateške neodvisnosti Unije in hkrati zagotovili ohranjanje odprtega gospodarstva. Obenem bi bilo treba zagotoviti točko „vse na enem mestu“, da bi privabljali in podpirali vsakovrstne inovatorje in inovativna podjetja, na primer MSP, med drugim zagonska podjetja in izjemoma tudi mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo, s potencialom za razširitev na ravni Unije in na mednarodni ravni. Steber bi moral nuditi hitro razpoložljiva, prilagodljiva nepovratna sredstva in sovlaganje, tudi z zasebnimi vlagatelji. Te cilje bi bilo treba uresničevati z ustanovitvijo Evropskega sveta za inovacije (EIC). Steber bi moral podpirati tudi Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT) in evropske inovacijske ekosisteme nasploh, zlasti prek evropskih partnerstev z nacionalnimi in regionalnimi akterji za podporo inovacij.
- (42) Za namene te uredbe, zlasti pa za dejavnosti, ki se izvajajo v okviru EIC, bi bilo treba kot zagonsko podjetje razumeti MSP v zgodnji fazi njegovega življenjskega cikla, vključno z zagonskimi podjetji, ki so ustvarjena kot spin-offi univerzitetnih raziskovalnih dejavnosti, katerega cilj je najti inovativne rešitve in prilagodljive poslovne modele in ki je samostojno v smislu člena 3 Priloge k Priporočilu Komisije 2003/361/ES^(*); „podjetje s srednje veliko tržno kapitalizacijo“ bi bilo treba razumeti kot podjetje, ki ni MSP in ki ima med 250 in 3 000 zaposlenih, njihovo število pa se izračuna v skladu s členi 3 do 6 naslova I Priloge k navedenemu priporočilu; „malo podjetje s srednje veliko tržno kapitalizacijo“ pa bi bilo treba razumeti kot podjetje s srednje veliko tržno kapitalizacijo, ki ima do 499 zaposlenih.

(*) Priporočilo Komisije 2003/361/ES z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36).

- (43) Cilje politike v okviru Programa je treba uresničevati tudi prek finančnih instrumentov in proračunskih jamstev programa InvestEU, kar spodbuja sinergije med obema programoma.
- (44) EIC bi moral skupaj z drugimi komponentami Programa spodbujati vse oblike inovacij – od inkrementalnih do prebojnih in prelomnih, s posebnim poudarkom na takih, ki ustvarjajo nove trge. S svojima instrumentoma Iskalec (*Pathfinder*) in Pospeševalec (*Accelerator*) bi moral EIC skušati identificirati, razviti in uvesti raznovrstne visoko tvegane inovacije, vključno z inkrementalnimi inovacijami, pri tem pa se posebej osredotočiti na prebojne, prelomne in visokotehnološke inovacije, ki imajo potencial, da postanejo inovacije, ki ustvarjajo nove trge. Z dosledno in racionalizirano podporo bi moral EIC zapolniti trenutno praznino v javni podpori in zasebnih naložbah za prebojne inovacije. Instrumenta EIC zahtevata specifične pravne in upravljavške značilnosti, da bi odražala cilje EIC, zlasti ukrepe na področju uvajanja na trg.
- (45) Pospeševalec je namenjen premostitvi „inovacijskega prepada“ med raziskavami, komercializacijo pred serijsko proizvodnjo in širitvijo podjetij. Pospeševalec bo podpiral zlasti dejavnosti z velikim potencialom, pri katerih pa je tehnološko, znanstveno, finančno, upravljavsko ali tržno tveganje tako veliko, da še ne štejejo za zmožne pridobiti pomoči bank in zato na trgu ne morejo zbrati dovolj naložb; s tem bo dopolnjeval program InvestEU.
- (46) Pospeševalec – v obliki kombiniranega financiranja in v obliki lastniškega kapitala – bi moral v tesni sinergiji s programom InvestEU financirati projekte, ki jih vodijo MSP, vključno z zagonskimi podjetji, ter v izjemnih primerih mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo, ki še niso sposobna ustvarjati prihodkov, še niso dobičkonosna ali še niso sposobna privabiti zadostnih naložb, da bi v celoti izpeljala poslovni načrt za svoje projekte. Taki upravičeni subjekti bi šteli za nezmožne pridobiti pomoč bank, medtem ko bi lahko ali bo lahko delu njihovih potreb po naložbah zadostil eden ali več vlagateljev, kot je zasebna ali javna banka, upravljavec družinskega premoženja, sklad tveganega kapitala ali poslovni angel. Tako je Pospeševalec namenjen premagovanju nedelovanja trga in financiranju subjektov, ki so obetavni, a še niso zmožni pridobiti pomoči bank, in so dejavni v prebojnih inovacijskih projektih, ki ustvarjajo nove trge. Ko postanejo zmožni pridobiti pomoč bank, bi se ti projekti lahko financirali v okviru programa InvestEU.
- (47) Glavnino proračuna Pospeševalca bi bilo sicer treba razdeliti skozi kombinirano financiranje, za namene člena 48 pa bi morala njegova podpora, ki je izključno v obliki nepovratnih sredstev in je namenjena MSP, vključno z zagonskimi podjetji, ustrezati podpori iz proračuna instrumenta za MSP iz Obzora 2020.
- (48) EIT bi si moral prizadevati, zlasti prek svojih skupnosti znanja in inovacij in z razširitvijo svoje regionalne inovacijske sheme, za krepitev inovacijskih ekosistemov, ki se spopadajo z globalnimi izzivi. To bi bilo treba doseči s spodbujanjem povezovanja inovacij, raziskav, terciarnega izobraževanja in podjetništva. EIT bi moral v skladu z uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem inštitutu za inovacije in tehnologijo (v nadaljnjem besedilu: uredba EIT) ter svojim strateškim inovacijskim programom iz sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o strateškem inovacijskem programu Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo (EIT) za obdobje 2021–2027 spodbujati inovacije prek svojih dejavnosti in bi moral znatno okrepiti svojo podporo vključevanju terciarnega izobraževanja v inovacijski ekosistem, zlasti s podpiranjem podjetniškega izobraževanja, spodbujanjem trdnega izvendisciplinarnega sodelovanja med industrijo in akademskimi krogi ter identificiranjem perspektivnih znanj in spretnosti, ki vključujejo napredna digitalna in inovacijska znanja in spretnosti, za prihodnje inovatorje, da bi lahko reševali globalne izzive. Programi podpore, ki jih zagotavlja EIT, bi morali koristiti upravičencem EIC, zagonska podjetja, ki izhajajo iz skupnosti znanja in inovacij EIT, pa bi morala imeti poenostavljen in s tem hitrejši dostop do ukrepov EIC. EIT bi moral poleg stebra „Inovativna Evropa“, v katerega naj bi bil vključen že zaradi svoje osredotočenosti na inovacijske ekosisteme, po potrebi podpirati tudi druge stebre. Preprečiti bi bilo treba nepotrebno podvajanje skupnosti znanja in inovacij in drugih instrumentov na istem področju, predvsem drugih evropskih partnerstev.
- (49) Treba bi bilo zagotoviti in ohranjati enake konkurenčne pogoje za podjetja, ki tekmujejo na določenem trgu, saj so ključna zahteva za razcvet vseh vrst inovacij, tudi prebojnih, prelomnih in postopnih inovacij, zato da bi lahko zlasti veliko število malih in srednje velikih inovatorjev okrepilo zmogljivosti na področju raziskav in inovacij, v celoti izkoristilo prednosti svojih naložb in si zagotovilo tržni delež.

- (50) Program bi moral spodbujati in vključevati sodelovanje s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami ter pobude, ki temeljijo na interesih Unije, vzajemnih koristih, mednarodnih zavezah, znanstveni diplomaciji in, kolikor je mogoče, vzajemnosti. V sklopu mednarodnega sodelovanja bi se morali zavzemati za krepitev odličnosti Unije na področju raziskav in inovacij, privlačnosti, zmogljivosti za ohranjanje najboljših talentov ter gospodarske in industrijske konkurenčnosti z namenom spopadanja z globalnimi izzivi, vključno s cilji trajnostnega razvoja, ob upoštevanju načel iz Agende 2030 in iz Pariškega sporazuma, in z namenom podpiranja zunanjih ciljev Unije. Zavzeti bi bilo treba pristop splošne odprtosti za mednarodno udeležbo in ciljno usmerjeno mednarodno sodelovanje, tudi prek ustrezne upravičenosti za financiranje subjektov s sedežem v državah z nizkimi ali srednjimi dohodki. Unija bi si morala prizadevati za sklenitev mednarodnih sporazumov o sodelovanju na področju raziskav in inovacij s tretjimi državami. Hkrati bi bilo treba spodbujati pridruževanje tretjih držav Programu, zlasti k njegovim sodelovalnim delom, v skladu s pridružitvenimi sporazumi, in se pri tem osredotočiti na dodano vrednost za Unijo. Komisija bi morala pri dodeljevanju finančnih prispevkov pridruženih držav Programu upoštevati raven sodelovanja pravnih subjektov teh tretjih držav v različnih delih Programa.
- (51) Da bi se poglobil odnos med znanostjo in družbo ter čim bolje izkoristila njuno interakcija, bi moral Program k sodelovanju pritegniti vse družbene akterje, kot so državljani in organizacije civilne družbe, ter jih vključiti v sooblikovanje in soustvarjanje odgovornih raziskovalnih in inovacijskih programov, vsebin in temeljitih postopkov, ki obravnavajo pomisleke, potrebe in pričakovanja civilne družbe, pri čemer bi moral spodbujati znanstveno izobraževanje, javno dostopnost znanstvenih spoznanj ter sodelovanje državljanov in organizacij civilne družbe v njegovih dejavnostih. To bi moralo potekati v celotnem Programu in prek posebnih dejavnosti v delu „Širitev sodelovanja in krepitev ERA“. Vključevanje državljanov in civilne družbe v raziskave in inovacije bi morale spremljati dejavnosti ozaveščanja javnosti, s katerimi bi se ustvarjala in ohranjala javna podpora za Program. Program bi si moral prizadevati tudi za odstranjevanje ovir in spodbujanje sinergij med znanostjo, tehnologijo, kulturo in umetnostjo, da bi dosegel novo kakovost trajnostnih inovacij. Ukrepe, sprejete za izboljšanje vključenosti državljanov in civilne družbe v podprte projekte, bi bilo treba spremljati.
- (52) Program bi moral, kadar je ustrezno, upoštevati posebne značilnosti najbolj oddaljenih regij, kot so opredeljene v členu 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), v skladu s sporočilom Komisije z dne 24. oktobra 2017 z naslovom „Trdnejše in prenovljeno strateško partnerstvo z najbolj oddaljenimi regijami EU“, ki ga je pozdravil Svet.
- (53) Cilji dejavnosti, razvitih v okviru Programa, bi morali biti odpravljanje pristranskosti na podlagi spola in neenakosti, boljše usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja ter spodbujanje enakosti med ženskami in moškimi na področju raziskav in inovacij, vključno s spoštovanjem načela enakega plačila brez diskriminacije na podlagi spola, v skladu s členoma 2 in 3 Pogodbe o Evropski uniji (PEU) ter členoma 8 in 157 PDEU. Vidik spolov bi bilo treba vključiti v vsebino raziskav in inovacij ter upoštevati v vseh fazah raziskovalnega cikla. Cilja dejavnosti v okviru Programa bi morala biti tudi odpravljanje neenakosti ter spodbujanje enakosti in raznolikosti v vseh vidikih raziskav in inovacij, kar zadeva starost, invalidnost, raso ali etnično pripadnost, vero ali prepričanje ter spolno usmerjenost.
- (54) Glede na posebnosti v sektorju obrambne industrije bi morale biti podrobne določbe o financiranju Unije za raziskovalne projekte na področju obrambe določene v Uredbi (EU) 2021/697 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁰⁾ (v nadaljnjem besedilu: Evropski obrambni sklad), ki opredeljuje pravila za sodelovanje pri raziskavah na področju obrambe. Dejavnosti, ki se bodo izvajale v okviru Evropskega obrambnega sklada, bi morale biti osredotočene izključno na raziskave in razvoj na področju obrambe, med tem ko bi morale biti dejavnosti, ki se izvajajo v okviru posebnega programa, vzpostavljenega s Sklepom Sveta (EU) 2021/764 ⁽¹¹⁾ (v nadaljnjem besedilu: posebni program), in EIT osredotočene izključno na uporabo v civilne namene. Treba bi se bilo izogniti nepotrebnemu podvajanju.

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) 2021/697 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o ustanovitvi Evropskega obrambnega sklada in razveljavitvi Uredbe (EU) 2018/1092 (glej stran 149 tega Uradnega lista).

⁽¹¹⁾ Sklep Sveta (EU) 2021/764 z dne 10. maja 2021 o vzpostavitvi Posebnega programa za izvajanje okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa ter razveljavitvi Sklepa 2013/743/EU (UL L167, 12.5.2021, str. 1).

- (55) V tej uredbi so določena finančna sredstva za celotno trajanje Programa, ki v letnem proračunskem postopku za Evropski parlament in Svet pomenijo prednostni referenčni znesek v smislu točke 18 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev⁽¹²⁾. Ta finančna sredstva vključujejo znesek v višini 580 000 000 EUR v tekočih cenah za posebni program, vzpostavljen s Sklepom (EU) 2021/764 in za EIT, v skladu s skupno izjavo Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije z dne 16. decembra 2020 o okrepitevi posebnih programov in prilagoditvi temeljnih aktov⁽¹³⁾.
- (56) Za ta program se uporablja Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁴⁾ (v nadaljnjem besedilu: finančna uredba). Finančna uredba določa pravila za izvrševanje proračuna Unije, vključno s pravili o nepovratnih sredstvih, nagradah, javnih naročilih, posrednem upravljanju, finančnih instrumentih, proračunskih jamstvih, finančni pomoči in o povračilu zunanjim strokovnjakom.
- (57) V skladu s členom 193(2) finančne uredbe se lahko nepovratna sredstva dodelijo za ukrep, ki se je že začel izvajati, pod pogojem, da vložnik lahko dokaže, da je bilo treba ukrep začeti izvajati pred podpisom sporazuma o nepovratnih sredstvih. Vendar stroški, nastali pred datumom vložitve vloge za nepovratna sredstva, niso upravičeni, razen v ustrezno utemeljenih izjemnih primerih. Da bi se izognili motnjam v podpori Unije, ki bi lahko škodovale interesom Unije, bi bilo treba v sklepu o financiranju omogočiti, da se v omejenem časovnem obdobju na začetku večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 in le v ustrezno utemeljenih primerih določi upravičenost dejavnosti in stroškov od začetka proračunskega leta 2021, tudi če so se izvajali in so nastali pred vložitvijo vloge za nepovratna sredstva.
- (58) Skozi ves Program bi si bilo treba nenehno prizadevati za upravno poenostavitev, zlasti za zmanjšanje upravnega bremena za upravičence. Komisija bi morala dodatno poenostaviti svoja orodja in smernice, tako da bi bili upravičenci čim manj obremenjeni. Zlasti bi morala Komisija razmisliti o izdaji skrajšane različice smernic.
- (59) Dokončanje digitalnega enotnega trga in vse večje možnosti povezovanja digitalnih in fizičnih tehnologij zahtevajo povečanje naložb. Program bi moral k tem prizadevanjem prispevati z znatnim povečanjem naložb v glavne digitalne raziskovalne in inovacijske dejavnosti v primerjavi z Obzorjem 2020⁽¹⁵⁾. To bi moralo zagotoviti, da Evropa ohrani vodilno vlogo v svetovnih raziskavah in inovacijah na digitalnem področju.
- (60) Kvantne raziskave v sklopu „Digitalno področje, industrija in vesolje“ v okviru stebra II bi se morale glede na njihovo ključno vlogo pri digitalnem prehodu obravnavati prednostno, in sicer z razširitvijo vodilne vloge Evrope in njene odličnosti na področju znanosti, kar zadeva kvantne tehnologije, kar bi omogočilo doseganje predvidenega proračuna, določenega leta 2018.

⁽¹²⁾ UL L 433I, 22.12.2020, str. 28.

⁽¹³⁾ UL C 444I, 22.12.2020, str. 1.

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1).

⁽¹⁵⁾ V sporočilu Komisije z dne 14. februarja 2018 z naslovom „Nov in sodoben večletni finančni okvir, s katerim bo lahko EU učinkovito uresničevala svoje prioritete po letu 2020“ je navedeno, da je bilo za glavne digitalne dejavnosti iz okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje 2020 porabljenih 13 milijard EUR.

- (61) V skladu s finančno uredbo, Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁶⁾ ter uredbami Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 ⁽¹⁷⁾, (Euratom, ES) št. 2185/96 ⁽¹⁸⁾ in (EU) 2017/1939 ⁽¹⁹⁾ se finančni interesi Unije zaščitijo s sorazmernimi ukrepi, ki vključujejo ukrepe v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem, odpravljanjem in preiskovanjem nepravilnosti, tudi goljufij, z izterjavo izgubljenih, neupravičeno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev ter po potrebi z naložitvijo upravnih sankcij.

Zlasti je v skladu z uredbama (Euratom, ES) št. 2185/96 in (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) pooblaščen za izvajanje upravnih preiskav, vključno s pregledi in inšpekcijami na kraju samem, da bi ugotovil, ali je prišlo do goljufije, korupcije ali kakršnega koli drugega nezakonitega ravnanja, ki škodi finančnim interesom Unije. Evropsko javno tožilstvo (EJT) je v skladu z Uredbo (EU) 2017/1939 pooblaščen za preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, ki škodijo finančnim interesom Unije, kot je določeno v Direktivi (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁰⁾. V skladu s finančno uredbo mora vsaka oseba ali subjekt, ki prejema sredstva Unije, v celoti sodelovati pri zaščiti finančnih interesov Unije, Komisiji, OLAF, Računskemu sodišču in, za tiste države članice, ki so vključene v okrepljeno sodelovanje na podlagi Uredbe (EU) 2017/1939, EJT podeliti potrebne pravice in dostop ter zagotoviti, da vse tretje strani, ki so vključene v izvrševanje sredstev Unije, podelijo enakovredne pravice.

- (62) Tretje države, ki so članice Evropskega gospodarskega prostora (EGP), so lahko v programih Unije udeležene v okviru sodelovanja, vzpostavljenega na podlagi Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru ⁽²¹⁾, ki določa izvajanje programov na podlagi odločitve, sprejete na podlagi navedenega sporazuma. Tretje države lahko sodelujejo tudi na podlagi drugih pravnih instrumentov. V to uredbo bi bilo treba vnesti posebno določbo, s katero se od tretjih držav zahteva, da odgovornemu odredbodajalcu, OLAF in Računskemu sodišču podelijo potrebne pravice in dostop, da lahko v celoti izvajajo svoje pristojnosti.
- (63) V skladu s členom 94 Sklepa Sveta 2013/755/EU ⁽²²⁾ so osebe in subjekti s sedežem v čezmorskih državah ali ozemljih upravičeni do financiranja v skladu s pravili in cilji Programa in morebitnimi ureditvami, ki se uporabljajo v državi članici, s katero je zadevna čezmorska država ali ozemlje povezano.
- (64) Na podlagi odstavkov 22 in 23 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje ⁽²³⁾ bi bilo treba ta program oceniti na podlagi informacij, zbranih v skladu s posebnimi zahtevami glede poročanja in spremljanja, pri tem pa se izogibati pretiranemu urejanju in nalaganju upravnega bremena, zlasti državam članicam in upravičencem Programa. Te zahteve bi morale po potrebi vključevati merljive kazalnike kot podlago za ocenjevanje dejanskih učinkov Programa.

⁽¹⁶⁾ Uredba (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. septembra 2013 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Sveta (Euratom) št. 1074/1999 (UL L 248, 18.9.2013, str. 1).

⁽¹⁷⁾ Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti (UL L 312, 23.12.1995, str. 1).

⁽¹⁸⁾ Uredba Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi (UL L 292, 15.11.1996, str. 2).

⁽¹⁹⁾ Uredba Sveta (EU) 2017/1939 z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva (EJT) (UL L 283, 31.10.2017, str. 1).

⁽²⁰⁾ Direktiva (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava (UL L 198, 28.7.2017, str. 29).

⁽²¹⁾ UL L 1, 3.1.1994, str. 3.

⁽²²⁾ Sklep Sveta 2013/755/EU z dne 25. novembra 2013 o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj Evropski uniji (Sklep o pridružitvi čezmorskih držav) (UL L 344, 19.12.2013, str. 1).

⁽²³⁾ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

- (65) Za zagotovitev učinkovite ocene napredka Programa pri doseganju njegovih ciljev, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte v zvezi s spremembo Priloge V glede kazalnikov poti do učinka, kadar se šteje, da je to potrebno, ter določi izhodišča in cilje, pa tudi da dopolni to uredbo z določbami o vzpostavitvi okvira spremljanja in ocenjevanja. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njeni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (66) Skladnost in sinergije med Programom in Vesoljskim programom Unije bodo spodbujale inovativnost in konkurenčnost evropskega vesoljskega sektorja v svetovnem merilu ter krepile avtonomnost Evrope pri dostopu do vesolja in njegovem izkoriščanju v zaščitenem in varnem okolju, pa tudi vlogo Evrope kot globalne akterke. Odličnost v raziskavah, prebojne rešitve in nadaljnji uporabniki v Programu bodo podprti s podatki in storitvami, ki bodo na razpolago v okviru Vesoljskega programa Unije.
- (67) Skladnost in sinergije med Programom in Erasmus+ bodo spodbujale uveljavljanje rezultatov raziskav prek dejavnosti usposabljanja, pripomogle k razširjanju inovativnega duha v izobraževalnem sistemu ter zagotovile, da bosta izobraževanje in usposabljanje temeljila na najsodobnejših raziskovalnih in inovacijskih dejavnostih. V tem smislu bo po pilotnih ukrepih v zvezi s pobudo Evropske univerze, ki so se začeli izvajati v okviru Erasmus+ za obdobje 2014–2020, Program, kadar bo ustrezno, sinergijsko dopolnjeval podporo, dodeljeno pobudi Evropske univerze v okviru Erasmus+.
- (68) Da bi povečali učinek Programa pri obravnavanju prednostnih nalog Unije, bi bilo treba spodbujati in iskati sinergije s programi in instrumenti, namenjenimi odzivanju na nove potrebe Unije, tudi z mehanizmom za pravični prehod, Instrumentom za okrevanje in odpornost ter programom EU za zdravje.
- (69) Pravila za sodelovanje in razširjanje rezultatov bi morala ustrezno odražati potrebe Programa, pri čemer bi bilo treba upoštevati pomisleke in priporočila, ki so jih navedli različni deležniki, ter pomisleke in priporočila iz vmesne ocene Obzorja 2020, ki je bila izvedena s pomočjo neodvisnih zunanjih strokovnjakov.
- (70) Skupna pravila v celotnem Programu bi morala zagotoviti skladen okvir, ki bo olajšal sodelovanje v programih, financiranih iz proračuna Programa, vključno s sodelovanjem v programih, ki jih upravljajo organi financiranja, kot so EIT, skupna podjetja ali katere koli druge strukture v skladu s členom 187 PDEU, pa tudi v programih, ki jih izvajajo države članice na podlagi člena 185 PDEU. Sprejetje posebnih pravil bi moralo biti mogoče, vendar bi morale biti take izjeme omejene na primere, v katerih je to nujno potrebno in ustrezno utemeljeno.
- (71) Ukrepi, ki spadajo v področje uporabe Programa, bi morali spoštovati temeljne pravice in upoštevati načela, ki jih priznava zlasti Listina Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina). Taki ukrepi bi morali biti skladni z vsemi pravnimi obveznostmi, vključno z mednarodnim pravom, in vsemi zadevnimi odločitvami Komisije, kot je obvestilo Komisije z dne 28. junija 2013 ⁽²⁴⁾, ter z etičnimi načeli, kar vključuje preprečevanje vsakršnih kršitev raziskovalne integritete. Po potrebi bi bilo treba upoštevati mnenje Evropske skupine za etiko v znanosti in novih tehnologijah, Agencije Evropske unije za temeljne pravice in Evropskega nadzornika za varstvo podatkov. Pri raziskovalnih dejavnostih bi bilo treba upoštevati tudi člen 13 PDEU ter obenem zmanjšati uporabo živali pri raziskavah in poskusih s ciljem, da se njihova uporaba v celoti ukine.
- (72) Da bi se zagotovila znanstvena odličnost in v skladu s členom 13 Listine, bi moral Program spodbujati spoštovanje akademske svobode v vseh državah, ki prejemajo njegova sredstva.

⁽²⁴⁾ UL C 205, 19.7.2013, str. 9.

- (73) V skladu s cilji mednarodnega sodelovanja iz členov 180 in 186 PDEU bi bilo treba na podlagi vzajemnih koristi in interesov Unije spodbujati sodelovanje pravnih subjektov s sedežem v tretjih državah ter mednarodnih organizacij. Izvajanje Programa bi moralo biti skladno z ukrepi, sprejetimi v skladu s členoma 75 in 215 PDEU, ter bi moralo spoštovati mednarodno pravo. Za ukrepe, povezane s strateškimi sredstvi Unije ter njenimi interesi, samostojnostjo ali varnostjo, bi moralo biti mogoče sodelovanje v specifičnih ukrepih v okviru Programa omejiti bodisi izključno na pravne subjekte s sedežem v državah članicah bodisi na pravne subjekte s sedežem v državah članicah in tiste s sedežem v določenih pridruženih ali drugih tretjih državah. Pri vsaki izključitvi pravnih subjektov s sedežem v Uniji ali pridruženih državah, ki so pod neposrednim ali posrednim nadzorom nepridruženih tretjih držav ali pravnih subjektov nepridruženih tretjih držav, bi bilo treba upoštevati tveganja, ki bi jih vključitev takih subjektov pomenila na eni strani, in koristi, ki bi jih ustvarilo njihovo sodelovanje na drugi strani.
- (74) Program priznava, da so podnebne spremembe eden od največjih globalnih in družbenih izzivov, ter odseva pomen boja proti tem spremembam v skladu z zavezo Unije v zvezi z izvajanjem Pariškega sporazuma in doseganjem ciljev trajnostnega razvoja. Program bi tako moral prispevati k vključevanju podnebnih ukrepov in doseganju skupnega cilja, da bi 30 % proračunskih odhodkov Unije podpiralo podnebne cilje. Vključevanje podnebnih vprašanj bi bilo treba ustrezno vgraditi v vsebino raziskav in inovacij ter upoštevati v vseh fazah raziskovalnega cikla.
- (75) Komisija bi morala v sklopu s podnebjem povezane poti do učinka poročati o rezultatih, inovacijah in skupnih ocenjenih učinkih s podnebjem povezanih projektov, tudi ločeno po delih Programa in načinih izvajanja. Komisija bi morala pri izvajanju svoje analize upoštevati dolgoročne gospodarske, družbene in okoljske stroške in koristi za državljane Unije, ki izhajajo iz dejavnosti v okviru Programa, vključno z uveljavitvijo inovativnih rešitev za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, ocenjenim učinkom na delovna mesta in ustanavljanje podjetij, gospodarsko rastjo in konkurenčnostjo, čisto energijo, zdravjem in dobrim počutjem, vključno s kakovostjo zraka, tal in vode. Rezultati te analize učinka bi morali biti objavljeni, bi morali biti ocenjeni v sklopu podnebnih in energetskih ciljev Unije ter bi morali prispevati h kasnejšemu strateškemu načrtovanju in prihodnjim programom dela.
- (76) Glede na pomen boja proti dramatični izgubi biotske raznovrstnosti bi morale raziskovalne in inovacijske dejavnosti v okviru Programa prispevati k ohranjanju in obnavljanju biotske raznovrstnosti ter doseganju splošne ambicije, da bi za cilje na področju biotske raznovrstnosti v letu 2024 namenili 7,5 % letne porabe v okviru večletnega finančnega okvira, v letih 2026 in 2027 pa 10 %, ob upoštevanju obstoječih prekrivanj med podnebnimi cilji in cilji na področju biotske raznovrstnosti in v skladu z Medinstitucionalnim sporazumom z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev.
- (77) Za to uredbo se uporabljajo horizontalna finančna pravila, ki sta jih Evropski parlament in Svet sprejela na podlagi člena 322 PDEU. Ta pravila, ki so navedena v finančni uredbi, določajo zlasti postopek za pripravo proračuna in njegovo izvrševanje prek nepovratnih sredstev, javnih naročil, nagrad in posrednega izvrševanja, obenem pa urejajo nadzor odgovornosti finančnih udeležencev. Pravila, sprejeta na podlagi člena 322 PDEU, zajemajo tudi splošni režim pogojenosti za zaščito proračuna Unije.
- (78) Možno je, da bi uporaba občutljivih informacij v zvezi z obstoječim znanjem ali dostop nepooblaščenih posameznikov do občutljivih rezultatov škodila interesom Unije ali interesom ene ali več držav članic. Zato bi moralo za ravnanje z zaupnimi in tajnimi podatki veljati vso ustrezno pravo Unije, vključno z notranjimi pravili institucij, kot je Sklep Komisije (EU, Euratom) 2015/444 ⁽²⁵⁾.

⁽²⁵⁾ Sklep Komisije (EU, Euratom) 2015/444 z dne 13. marca 2015 o varnostnih predpisih za varovanje tajnih podatkov (UL L 72, 17.3.2015, str. 53).

- (79) Treba je določiti minimalne pogoje za sodelovanje, in sicer tako v smislu splošnega pravila, kadar naj bi konzorcij vključeval vsaj en pravni subjekt iz države članice, kot tudi glede na posebnosti posamezne vrste ukrepa v okviru Programa.
- (80) Treba je določiti pogoje za zagotovitev finančnih sredstev Unije udeležencem ukrepov v okviru Programa. Glavna oblika podpore v Programu bi morala biti nepovratna sredstva. Pri dodeljevanju teh sredstev bi bilo treba upoštevati vse oblike prispevkov iz finančne uredbe, tudi pavšalne zneske, pavšalne stopnje ali stroške na enoto, z namenom nadaljnje poenostavitve. V sporazumu o nepovratnih sredstvih bi morale biti določene pravice in obveznosti upravičencev, po potrebi vključno z vlogo in nalogami koordinatorja. Pri pripravi in vsaki bistveni spremembi vzorčnih sporazumov o nepovratnih sredstvih bi bilo treba tesno sodelovati s strokovnjaki iz držav članic, med drugim tudi zaradi dodatne poenostavitve za upravičence.
- (81) V tej uredbi so stopnje financiranja navedene kot najvišje možne, da se upošteva načelo sofinanciranja.
- (82) V skladu s finančno uredbo bi moral biti Program podlaga za širše priznavanje običajnih praks stroškovnega računovodstva, ki jih uporabljajo upravičenci, kar zadeva stroške za osebje in stroške na enoto za interno fakturirano blago in storitve, tudi za velike raziskovalne infrastrukture v smislu Obzorja 2020. Vsi upravičenci bi morali imeti možnost, da v zvezi z interno fakturiranim blagom in storitvami uporabijo stroške na enoto, izračunane v skladu s svojimi običajnimi praksami stroškovnega računovodstva z združevanjem dejanskih neposrednih in posrednih stroškov. Pri tem bi morali imeti upravičenci možnost, da dejanske posredne stroške, izračunane na podlagi razdelitvenih ključev, vključijo v take stroške na enoto za interno fakturirano blago in storitve.
- (83) Sedanji sistem povračila dejanskih stroškov osebja bi bilo treba še poenostaviti v skladu s pristopom plačila na podlagi projekta, razvitim v okviru Obzorja 2020, ter dodatno uskladiti s finančno uredbo, da bi se zmanjšala razlika med plačili raziskovalcev Unije, ki sodelujejo v Programu.
- (84) Jamstveni sklad za udeležence, ki je bil ustanovljen na podlagi Obzorja 2020 in ga upravlja Komisija, se je izkazal za pomemben zaščitni mehanizem za zmanjševanje tveganj, povezanih z zneski, ki jih udeleženci dolgujejo in jih niso povrnili. Zato bi bilo ta jamstveni sklad za udeležence, preimenovan v mehanizem vzajemnega zavarovanja (v nadaljnjem besedilu: mehanizem), treba ohraniti in dodatno razširiti na druge organe financiranja, zlasti na pobude na podlagi člena 185 PDEU. Mehanizem bi moralo biti mogoče razširiti na upravičence katerega koli drugega neposredno upravljanega programa Unije. Komisija bi morala na podlagi natančnega spremljanja morebitnih negativnih donosov naložb mehanizma sprejeti ustrezne blaživitvene ukrepe, da bi mehanizmu omogočila nadaljnje posredovanje za zaščito finančnih interesov Unije in vračilo prispevka upravičencem ob plačilu preostalega zneska.
- (85) Določiti bi bilo treba pravila za urejanje izkoriščanja in razširjanja rezultatov, s katerimi bi zagotovili, da udeleženci ustrezno ščitijo, izkoriščajo in razširjajo te rezultate ter zagotavljajo dostop do njih, kakor je primerno. Večji poudarek bi moral biti na izkoriščanju teh rezultatov, Komisija pa bi morala ugotoviti, kakšne so možnosti, da upravičenci izkoristijo rezultate, zlasti v Uniji, in prispevati k povečanju teh možnosti. Pri izkoriščanju rezultatov bi se morala upoštevati načela Programa, kar med drugim vključuje spodbujanje inovacij v Uniji in krepitev ERA.
- (86) Ohraniti bi bilo treba ključne elemente sistema ocenjevanja in izbire predlogov iz Obzorja 2020 s posebnim poudarkom na odličnosti in, po potrebi, učinku ter kakovosti in učinkovitosti izvajanja. Predloge bi bilo treba še naprej izbirati na podlagi ocene neodvisnih zunanjih strokovnjakov. Postopek ocenjevanja bi moral biti zasnovan tako, da se preprečijo nasprotja interesov in pristranskost. Upoštevati bi bilo treba možnost dvostopenjskega postopka predložitve, v prvi fazi ocenjevanja pa bi lahko po potrebi ocenjevali anonimizirane predloge. Komisija bi morala v proces ocenjevanja po potrebi še naprej vključevati neodvisne opazovalce. Pri dejavnostih in misijah Iskalca ter v drugih ustrezno utemeljenih primerih, kot so določeni v programu dela, se lahko upošteva potreba po zagotovitvi splošne skladnosti portfelja projektov, pod pogojem, da so predlogi presegli veljavne pragove. Cilje in postopke za tako postopanje bi bilo treba objaviti vnaprej. V skladu s členom 200(7) finančne uredbe bi morali vložniki prejeti povratne informacije o oceni njihovega predloga, v primeru zavrnitve pa tudi in zlasti razloge zanj.

- (87) Za vse dele Programa bi bilo treba, kadar je mogoče, izvajati sistematično navzkrižno opiranje na ocene in revizije glede na druge programe Unije v skladu s členoma 126 in 127 finančne uredbe, da bi zmanjšali upravno breme za upravičence do sredstev Unije. Navzkrižno opiranje bi moralo biti izrecno predvideno ob upoštevanju tudi drugih elementov zagotovila, kot so revizije sistemov in procesov.
- (88) Za posebne izzive na področjih raziskav in inovacij bi bilo treba predvideti nagrade, kadar je ustrezno tudi skupne ali združene nagradne natečaje, ki bi jih Komisija ali ustrezní organ financiranja organiziral skupaj z drugimi organi Unije, pridruženimi državami, drugimi tretjimi državami, mednarodnimi organizacijami ali neprofitnimi pravnimi subjekti. Doseganje ciljev Programa bi bilo treba podpirati z nagradami.
- (89) Vrste financiranja in načini izvajanja na podlagi te uredbe bi se morali izbrati na podlagi njihove ustreznosti za doseganje specifičnih ciljev ukrepov in zagotavljanje rezultatov, ob upoštevanju zlasti stroškov nadzora, upravnega bremena in pričakovanega tveganja neizpolnjevanja. To bi moralo vključevati tudi razmislek o uporabi pavšalnih zneskov, pavšalnega financiranja in standardnih stroškov na enoto.
- (90) Da bi se zagotovila kontinuiteta pri nujenju podpore na zadevnem področju politike in omogočilo, da se izvajanje začne z začetkom večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, bi morala ta uredba nujno začeti veljati čim prej in bi se morala uporabljati z retroaktivnim učinkom od 1. januarja 2021.
- (91) Ker ciljev te uredbe države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi izogibanja podvajanju, dosega kritične mase na ključnih področjih in maksimiranja dodane vrednosti Unije lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (92) Uredbo (EU) št. 1290/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁶⁾ in Uredbo (EU) št. 1291/2013 bi zato bilo treba razveljaviti –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

NASLOV I

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Predmet urejanja

1. Ta uredba vzpostavlja okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje Evropa (v nadaljnjem besedilu: Program) za čas trajanja večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, določa pravila za sodelovanje in razširjanje rezultatov v zvezi s posrednimi ukrepi v okviru Programa ter določa okvir, ki ureja podporo Unije za raziskovalne in inovacijske dejavnosti za enako trajanje.

Ta uredba določa cilje Programa, proračun za obdobje 2021–2027, oblike financiranja Unije in pravila za zagotavljanje takega financiranja.

2. Program se izvaja s:

- (a) posebnim programom, vzpostavljenim s Sklepom (EU) 2021/764;
- (b) finančnim prispevkom za Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo, ustanovljen z uredbo EIT;

⁽²⁶⁾ Uredba (EU) št. 1290/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o pravilih za sodelovanje v okvirnem programu za raziskave in inovacije (2014–2020) - Obzorje 2020 ter za razširjanje njegovih rezultatov in o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1906/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 81).

(c) posebnim programom za raziskave na področju obrambe, vzpostavljenim z Uredbo (EU) 2021/697.

3. Ta uredba se ne uporablja za posebni program za raziskave na področju obrambe iz točke (c) odstavka 2 tega člena, z izjemo členov 1 in 5, člena 7(1) in člena 12(1).

4. Izrazi „Obzorje Evropa“, „Program“ in „posebni program“, ki se uporabljajo v tej Uredbi, se nanašajo na zadeve, relevantne le za posebni program iz točke (a) odstavka 2, razen če je določeno drugače.

5. EIT izvaja Program v skladu s svojimi strateškimi cilji za obdobje 2021–2027, kot so določeni v strateškem inovacijskem programu EIT, pri tem pa se upošteva strateško načrtovanje, kot je navedeno v členu 6 in v posebnem programu iz točke (a) odstavka 2 tega člena.

Člen 2

Opredelevanje pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „raziskovalne infrastrukture“ pomeni zmogljivosti, ki raziskovalnim skupnostim zagotavljajo vire in storitve za opravljanje raziskav in spodbujanje inovacij na njihovih področjih, vključno z njimi povezane človeške vire, večjo opremo ali sklope instrumentov; zmogljivosti, povezane z znanjem, kot so zbirke, arhivi ali infrastrukture znanstvenih podatkov; računalniške sisteme, komunikacijska omrežja in vso drugo infrastrukturo edinstvene narave, ki je odprta za zunanje uporabnike in bistvena za doseganje odličnosti pri raziskavah in inovacijah; kadar je to ustrezno, se lahko uporabljajo za namene zunaj področja raziskav, na primer za izobraževanje ali javne storitve, ter so lahko „na enem mestu“, „virtualne“ ali „razpršene“;
- (2) „strategija pametne specializacije“ pomeni nacionalne ali regionalne strategije za inovacije, ki določajo prednostne naloge za izgradnjo konkurenčne prednosti z razvojem lastnih prednosti na področju raziskav in inovacij ter njihovim usklajevanjem s poslovnimi potrebami, da se novo nastajajoče priložnosti in razvoj trga obravnavajo skladno, ob hkratnem preprečevanju podvajanja in drobljenja prizadevanj, vključno s tistimi, ki so v obliki nacionalnega ali regionalnega strateškega okvira politike za raziskave in inovacije ali so vključena vanj in izpolnjujejo omogočitvene pogoje iz ustreznih določb uredbe o skupnih določbah za obdobje 2021–2027;
- (3) „evropsko partnerstvo“ pomeni pobudo, oblikovano ob zgodnjem sodelovanju držav članic in pridruženih držav, s katero se Unija skupaj z zasebnimi in/ali javnimi partnerji (kot so industrija, univerze, raziskovalne organizacije, organi, ki opravljajo javne storitve na lokalni, regionalni, nacionalni ali mednarodni ravni, ali organizacije civilne družbe, vključno s fundacijami in nevladnimi organizacijami) zaveže k skupnemu podpiranju razvoja in izvajanja programa raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti, vključno s tistimi, ki so povezane s trgov in uveljavljanjem regulative ali politike;
- (4) „odprt dostop“ pomeni spletni dostop, brezplačno zagotovljen končnemu uporabniku, do izsledkov raziskav, ki izhajajo iz ukrepov v okviru Programa, v skladu s členom 14 in členom 39(3);
- (5) „odprta znanost“ pomeni pristop k znanstvenemu procesu, ki temelji na odprtem sodelovanju, orodjih in razširjanju znanja ter vključuje elemente iz člena 14;
- (6) „misija“ pomeni portfelj dejavnosti na področju raziskav in inovacij, ki temeljijo na odličnosti in so usmerjene k učinkom v različnih disciplinah in sektorjih, njihov namen pa je: (i) v danem časovnem okviru doseči merljiv cilj, ki ga ne bi bilo mogoče doseči s posameznimi ukrepi; (ii) vplivati na družbo in oblikovanje politik prek znanosti in tehnologije ter (iii) biti relevantne za velik del evropskega prebivalstva in širok krog evropskih državljanov;
- (7) „predkomercialno naročanje“ pomeni naročanje raziskovalnih in razvojnih storitev, ki vključujejo delitev tveganja in koristi pod tržnimi pogoji ter konkurenčni razvoj v fazah, pri čemer so naročene raziskovalne in razvojne storitve jasno ločene od uvajanja tržnih količin končnih proizvodov;
- (8) „javno naročanje inovativnih rešitev“ pomeni naročanje, kjer javni naročniki nastopajo kot stranka za uvajanje inovativnega blaga ali storitev, ki še niso na voljo v serijski tržni obliki, na trg, in lahko vključuje tudi preskušanje skladnosti;

- (9) „pravice dostopa“ pomeni pravice do uporabe rezultatov ali obstoječega znanja pod pogoji, določenimi v skladu s to uredbo;
- (10) „obstoječe znanje“ pomeni podatke, znanje ali informacije kakršne koli oblike ali narave, tako materialne kot nematerialne, vključno z vsemi pravicami, kot so pravice intelektualne lastnine, ki: (i) jih imajo upravičenci pred pristopom k določenemu ukrepu in (ii) jih upravičenci določijo v pisnem sporazumu kot potrebne za izvajanje ukrepa ali izkoriščanje njegovih rezultatov;
- (11) „razširjanje rezultatov“ pomeni javno razkritje rezultatov z ustreznimi sredstvi – razen zaradi zaščite ali izkoriščanja rezultatov –, vključno z znanstvenimi objavami na katerem koli nosilcu;
- (12) „izkoriščanje“ pomeni uporabo rezultatov v nadaljnjih raziskovalnih in inovacijskih dejavnostih, ki niso zajete v zadevnem ukrepu in med drugim vključujejo komercialno izkoriščanje, kot je razvijanje, ustvarjanje, izdelovanje in trženje proizvoda ali postopka, ustvarjanje in zagotavljanje storitve ali pri dejavnostih standardizacije;
- (13) „pošteni in razumni pogoji“ pomeni ustrezne pogoje, vključno z morebitnimi finančnimi pogoji ali pogoji dostopa prosto plačila, ob upoštevanju specifičnih okoliščin zahteve za dostop, na primer dejanske ali potencialne vrednosti rezultatov ali obstoječega znanja, do katerih se zahteva dostop, in/ali obsega, trajanja ali drugih značilnosti predvidenega izkoriščanja;
- (14) „organ financiranja“ pomeni organ ali organizacijo, kakor je določen v točki (c) člena 62(1) finančne uredbe in mu je Komisija zaupala naloge v zvezi z izvrševanjem proračuna v okviru Programa;
- (15) „mednarodna evropska raziskovalna organizacija“ pomeni mednarodno organizacijo, v kateri je večina članov držav članic ali pridruženih držav, njen glavni cilj pa je spodbujanje znanstvenega in tehnološkega sodelovanja v Evropi;
- (16) „pravni subjekt“ pomeni fizično osebo ali pravno osebo, ustanovljeno in priznано kot tako v skladu s pravom Unije, nacionalnim ali mednarodnim pravom, ki ima pravno osebnost in sposobnost, da deluje v svojem imenu, uveljavlja pravice in prevzema obveznosti, ali subjekt brez pravne osebnosti, kot je navedeno v točki (c) člena 197(2) finančne uredbe;
- (17) „države širitve“ ali „države z manjšo uspešnostjo na področju raziskav in inovacij“ pomeni države, v katerih je treba ustanoviti pravne subjekte, da bi bili upravičeni nastopiti kot koordinatorji v okviru komponente „Širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti“ v delu „Širitev sodelovanja in krepitev ERA“ Programa; od držav članic so to Bolgarija, Hrvaška, Ciper, Češka, Estonija, Grčija, Madžarska, Latvija, Litva, Malta, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška in Slovenija za celotno trajanje Programa; za pridružene države pomeni seznam držav upravičenk, kot je opredeljen na podlagi kazalnika in objavljen v programu dela. V okviru navedene komponente so kot koordinatorji v celoti upravičeni nastopiti tudi pravni subjeki iz najbolj oddaljenih regij, kot so opredeljene v členu 349 PDEU;
- (18) „neprofitni pravni subjekt“ pomeni pravni subjekt, ki je po svoji pravni obliki neprofitne narave ali ima pravno ali statutarno obveznost, da dobička ne deli svojim delničarjem ali posameznim članom;
- (19) „malo ali srednje podjetje“ ali „MSP“ pomeni mikro, malo ali srednje podjetje, kot je opredeljeno v členu 2 Priloge k Priporočilu 2003/361/ES ⁽²⁷⁾;
- (20) „malo podjetje s srednje veliko tržno kapitalizacijo“ pomeni podjetje, ki ni MSP in ima do 499 zaposlenih, pri čemer se število zaposlenih izračuna v skladu s členi 3 do 6 Priloge k Priporočilu 2003/361/ES;
- (21) „rezultati“ pomeni kakršen koli materialni ali nematerialni učinek določenega ukrepa, kot so podatki, znanje ali informacije, ne glede na obliko in naravo in ne glede na to, ali ga je mogoče zaščititi, ter vse pravice, ki so povezane z njim, vključno s pravicami intelektualne lastnine;

⁽²⁷⁾ Priporočilo Komisije 2003/361/ES z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednje velikih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36).

- (22) „izsledki raziskav“ pomeni rezultate, ki se ustvarijo v okviru določenega ukrepa, do katerih se lahko zagotovi dostop v obliki znanstvenih publikacij, podatkov ali drugih obdelanih rezultatov in postopkov, kot so programska oprema, algoritmi, protokoli in elektronske beležnice;
- (23) „pečat odličnosti“ pomeni znak kakovosti, ki kaže, da je predlog, poslan na razpis za zbiranje predlogov, presegel vse pragove ocenjevanja, določene v programu dela, vendar ga ni bilo mogoče financirati zaradi pomanjkanja proračunskih sredstev, ki so na voljo za ta razpis za zbiranje predlogov v programu dela, in bi lahko bil podprt z drugimi viri financiranja Unije ali nacionalnimi viri financiranja;
- (24) „strateški načrt za raziskave in inovacije“ pomeni izvedbeni akt, ki določa strategijo izvajanja vsebine programa dela za obdobje največ štirih let, ki se sprejme po obsežnem in obveznem postopku posvetovanja z več deležniki in ki določa prednostne naloge, ustrezne vrste ukrepov in oblike izvajanja, ki se uporabijo;
- (25) „program dela“ pomeni dokument, ki ga sprejme Komisija za izvajanje posebnega programa v skladu s členom 14 Sklepa (EU) 2021/764, ali enakovreden dokument po vsebini in strukturi, ki ga sprejme organ financiranja;
- (26) „pogodba“ pomeni sporazum, ki ga sklene Komisija ali ustrezeni organ financiranja s pravnim subjektom, ki izvaja ukrep na področju inovacij in uvajanja na trg in je podprt s kombiniranim financiranjem iz Obzorja Evropa ali kombiniranega financiranja iz EIC;
- (27) „vračljiv predujem“ pomeni del kombiniranega financiranja iz Obzorja Evropa ali kombiniranega financiranja iz EIC, ki ustreza posojilu na podlagi naslova X finančne uredbe, vendar ga neposredno dodeli Unija na neprofitni osnovi za kritje stroškov dejavnosti, ki ustrezajo ukrepu na področju inovacij, in ga mora upravičenec vrniti Uniji v skladu s pogoji, določenimi v pogodbi;
- (28) „tajni podatek“ pomeni tajni podatek Evropske unije, kot je opredeljen v členu 3 Sklepa (EU, Euratom) 2015/444, kot tudi tajni podatek držav članic, tajni podatek tretjih držav, s katerimi je Unija sklenila sporazum o varnosti podatkov, in tajni podatek mednarodne organizacije, s katero je Unija sklenila sporazum o varnosti podatkov;
- (29) „operacija mešanega financiranja“ pomeni ukrep, ki se podpira iz proračuna Unije, med drugim v okviru mehanizma mešanega financiranja ali platforme, kot sta opredeljena v točki 6 člena 2 finančne uredbe, ki kombinira nepovratne oblike podpore in/ali finančne instrumente iz proračuna Unije z odplačnimi oblikami podpore iz razvojnih institucij ali drugih javnih finančnih institucij, pa tudi iz komercialnih finančnih institucij in od vlagateljev;
- (30) „kombinirano financiranje iz Obzorja Evropa“ pomeni finančno podporo za program, ki izvaja ukrep na področju inovacij in uvajanja na trg, sestavljeno iz posebne kombinacije nepovratnih sredstev ali vračljivega predujma ter naložbe v lastniški kapital ali katere koli druge odplačne oblike podpore;
- (31) „kombinirano financiranje iz EIC“ pomeni neposredno finančno podporo iz EIC za ukrep na področju inovacij in uvajanja na trg, ki je sestavljena iz posebne kombinacije nepovratnih sredstev ali vračljivega predujma ter naložbe v lastniški kapital ali katere koli druge odplačne oblike podpore;
- (32) „ukrep na področju raziskav in inovacij“ pomeni ukrep, ki je sestavljen zlasti iz dejavnosti, katerih cilj je odkrivanje novega znanja ali preučitev izvedljivosti nove ali izboljšane tehnologije, proizvoda, procesa, storitve ali rešitve. Vključuje lahko temeljne in uporabne raziskave, tehnološki razvoj in povezovanje, preskušanje, predstavitevne dejavnosti in preverjanje prototipov manjšega obsega v laboratorijskem ali simuliranem okolju;
- (33) „ukrep na področju inovacij“ pomeni ukrep, ki je sestavljen zlasti iz dejavnosti, neposredno usmerjenih v izdelavo načrtov in ureditev ali zasnov za nove, spremenjene ali izboljšane proizvode, procese ali storitve, kar bi lahko vključevalo izdelavo prototipov, preskušanje, predstavitevne dejavnosti, poskusno izvajanje, potrjevanje proizvodov v velikem obsegu in tržno replikacijo;
- (34) „pionirski raziskovalni ukrep ERC“ pomeni raziskovalni ukrep, vključno s potrditvijo koncepta ERC, ki ga vodi glavni raziskovalec in gosti en ali več upravičencev, ki prejemajo financiranje iz Evropskega raziskovalnega sveta (ERC);
- (35) „ukrep na področju usposabljanja in mobilnosti“ pomeni ukrep, usmerjen v izboljšanje spretnosti, znanja in poklicnih možnosti raziskovalcev na podlagi mobilnosti med državami ter po potrebi med sektorji ali disciplinami;

- (36) „ukrep sofinanciranja programa“ pomeni ukrep za zagotovitev večletnega sofinanciranja programa dejavnosti, ki jih določijo ali izvajajo pravni subjekti, ki upravljajo ali financirajo programe raziskav in inovacij in ne spadajo med organe financiranja Unije; tak program dejavnosti lahko podpira mreženje in usklajevanje, raziskave, inovacije, pilotne ukrepe ter ukrepe na področju inovacij in uvajanja na trg, ukrepe usposabljanja in mobilnosti, ozaveščanje in komuniciranje, razširjanje in izkoriščanje rezultatov ali za zagotovitev vseh ustreznih oblik finančne podpore, kot so nepovratna sredstva, nagrade in javna naročila ter kombinirano financiranje iz Obzorja Evropa ali kombinacija tega. Ukrep sofinanciranja programa lahko izvajajo ti pravni subjekti neposredno ali tretje osebe v njihovem imenu;
- (37) „ukrep predkomercialnega naročanja“ pomeni ukrep, katerega glavni cilj je uresničitev predkomercialnega naročila, ki ga izvedejo upravičenci, ki so javni naročniki ali naročniki;
- (38) „ukrep javnega naročanja inovativnih rešitev“ pomeni ukrep, katerega glavni cilj je uresničitev skupnega ali usklajenega javnega naročila inovativnih rešitev, ki ga izvedejo upravičenci, ki so javni naročniki ali naročniki;
- (39) „usklajevalni in podporni ukrep“ pomeni ukrep, ki prispeva k ciljem Programa, iz česar so izvzete raziskovalne in inovacijske dejavnosti, razen kadar se opravljajo v okviru komponente „Širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti“ dela „Širitev sodelovanja in krepitev ERA“, in usklajevanje od spodaj navzgor brez sofinanciranja Unije za raziskovalne dejavnosti, kar omogoča sodelovanje med pravnimi subjekti iz držav članic in pridruženih držav, da se okrepi ERA;
- (40) „nagrada za spodbujanje“ pomeni nagrado za spodbujanje določene usmerjenosti naložb z določitvijo cilja pred izvajanjem dela;
- (41) „nagrada za priznanje“ pomeni nagrado za pretekle dosežke in izjemno delo, potem ko je bilo opravljeno;
- (42) „ukrep na področju inovacij in uvajanja na trg“ pomeni ukrep, ki vključuje ukrep na področju inovacij in druge dejavnosti, potrebne za uvedbo inovacije na trgu, vključno s širitvijo podjetij, in zagotavljajo kombinirano financiranje iz Obzorja Evropa ali kombinirano financiranje iz EIC;
- (43) „posredni ukrepi“ pomeni raziskovalne in inovacijske dejavnosti, za katere Unija zagotavlja finančno podporo in ki jih izvajajo udeleženci;
- (44) „neposredni ukrepi“ pomeni raziskovalne in inovacijske dejavnosti, ki jih izvaja Komisija prek svojega JRC;
- (45) „javno naročanje“ pomeni javno naročanje, kot je opredeljeno v točki 49 člena 2 finančne uredbe;
- (46) „subjekt, povezan z upravičencem“ pomeni subjekt, kot je opredeljen v členu 187(1) finančne uredbe;
- (47) „inovacijski ekosistem“ pomeni ekosistem, ki na ravni Unije združuje akterje ali subjekte, katerih funkcionalni cilj je omogočanje tehnološkega razvoja in inovacij; vključuje razmerja med materialnimi viri (kot so finančna sredstva, oprema in prostori), institucionalnimi subjekti (kot so terciarne izobraževalne institucije in podporne službe, raziskovalne in tehnološke organizacije, podjetja, vlagatelji tveganega kapitala in finančni posredniki) ter nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi subjekti, ki so organi odločanja in organi financiranja;
- (48) „plačilo na podlagi projekta“ pomeni plačilo, ki je povezano s sodelovanjem osebe v projektih, je del običajne prakse upravičenca glede plačila in se izplačuje dosledno.

Člen 3

Cilji Programa

1. Splošni cilj Programa je zagotavljanje znanstvenega, tehnološkega, gospodarskega in družbenega učinka naložb Unije v raziskave in inovacije za krepitev znanstvene in tehnološke baze Unije ter spodbujanje konkurenčnosti Unije v vseh državah članicah, tudi v njeni industriji, uresničevanje strateških prednostnih nalog Unije, prispevanje k izpolnjevanju ciljev in politik Unije, spopadanje z globalnimi izzivi, vključno s cilji trajnostnega razvoja na podlagi načel Agende 2030 in Pariškega sporazuma, ter okrepitev ERA. Program maksimira dodano vrednost Unije, tako da se osredotoči na cilje in dejavnosti, ki jih države članice same ne morejo učinkovito uresničiti, temveč se učinkovito uresničujejo s sodelovanjem.

2. Specifični cilji Programa so:

- (a) razvijanje, spodbujanje in napredovanje znanstvene odličnosti, podpiranje ustvarjanja in razširjanja visokokakovostnega novega temeljnega in uporabnega znanja, spretnosti, tehnologij ter rešitev, podpiranje usposabljanja in mobilnosti raziskovalcev, privabljanje talentov na vseh ravneh in prispevanje k polni vključenosti nabora talentov v Uniji v ukrepe, ki se podpirajo v okviru Programa;
- (b) ustvarjanje znanja, krepitev učinka raziskav in inovacij pri razvoju, podpori in izvajanju politik Unije ter podpiranje dostopa do inovativnih rešitev in njihovega uveljavljanja v evropski industriji, zlasti MSP, in v družbi za reševanje globalnih izzivov, tudi podnebnih sprememb in ciljev trajnostnega razvoja;
- (c) spodbujanje vseh oblik inovacij, olajševanje tehnološkega razvoja, predstavitvenih dejavnosti ter prenosa znanja in tehnologije, krepitev uvajanja in izkoriščanje inovativnih rešitev;
- (d) optimizacija rezultatov Programa z namenom krepitev in povečanja učinka in privlačnosti ERA, spodbujanje na odličnosti temelječega sodelovanja iz vseh držav članic, tudi držav z manjšo uspešnostjo na področju raziskav in inovacij, v Programu ter olajševanje sodelovalnih povezav na področju evropskih raziskav in inovacij.

Člen 4

Struktura Programa

1. Za posebni program iz točke (a) člena 1(2) in EIT je Program sestavljen iz naslednjih delov, ki prispevajo k splošnim in specifičnim ciljem iz člena 3:

- (a) steber I „Odlična znanost“ z naslednjimi komponentami:
  - (i) ERC;
  - (ii) ukrepi Marie Skłodowska-Curie (MSCA);
  - (iii) raziskovalne infrastrukture;
- (b) steber II „Globalni izzivi in evropska industrijska konkurenčnost“ z naslednjimi komponentami, pri čemer se upošteva, da imajo družbene vede in humanistika pomembno vlogo v vseh sklopih:
  - (i) sklop „Zdravje“;
  - (ii) sklop „Kultura, ustvarjalnost in vključujoča družba“;
  - (iii) sklop „Civilna varnost za družbo“;
  - (iv) sklop „Digitalno področje, industrija in vesolje“;
  - (v) sklop „Podnebje, energija in mobilnost“;
  - (vi) sklop „Hrana, biogospodarstvo, naravni viri, kmetijstvo in okolje“;
  - (vii) nejedrski neposredni ukrepi JRC;
- (c) steber III „Inovativna Evropa“ z naslednjimi komponentami:
  - (i) EIC;
  - (ii) evropski inovacijski ekosistemi;
  - (iii) EIT;
- (d) del „Širitev sodelovanja in krepitev ERA“ z naslednjima komponentama:
  - (i) širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti;
  - (ii) reforma in izboljšanje evropskega sistema raziskav in inovacij.

2. Splošne smernice za dejavnosti Programa so določene v Prilogi I k tej uredbi.

Člen 5

Raziskave in razvoj na področju obrambe

Dejavnosti, ki se izvajajo v okviru posebnega programa iz točke (c) člena 1(2) in so določene v Uredbi (EU) 2021/697, so osredotočene izključno na raziskave in razvoj na področju obrambe, cilji in splošne smernice za dejavnosti pa so usmerjene v spodbujanje konkurenčnosti, učinkovitosti in inovacijske zmogljivosti tehnološke in industrijske baze evropske obrambe.

Člen 6

Strateško načrtovanje in izvajanje ter oblike financiranja Unije

1. Program se izvaja z neposrednim upravljanjem ali s posrednim upravljanjem z organi financiranja.
2. Financiranje v okviru Programa se lahko odobri s posrednimi ukrepi v kateri koli obliki, določeni v finančni uredbi, vendar pa so nepovratna sredstva glavna oblika podpore v okviru Programa. Financiranje v okviru Programa se lahko zagotovi tudi z nagradami, javnimi naročili ter finančnimi instrumenti v okviru operacij mešanega financiranja in v obliki podpore za lastniški kapital v okviru Pospesovalca.
3. Za posredne ukrepe se uporabljajo pravila za sodelovanje in razširjanje rezultatov iz te uredbe.
4. Glavne vrste ukrepov, ki se uporabijo v okviru Programa, so opredeljene v členu 2. Oblike financiranja iz odstavka 2 tega člena se uporabljajo prožno za vse cilje Programa, njihova uporaba pa se določa na podlagi potreb in značilnosti posameznih ciljev.
5. Program podpira tudi neposredne ukrepe. Kadar ti neposredni ukrepi prispevajo k pobudam, vzpostavljenim na podlagi člena 185 ali 187 PDEU, se ta prispevek ne šteje za del finančnega prispevka, dodeljenega tem pobudam.
6. Izvajanje posebnega programa iz točke (a) člena 1(2) ter skupnosti znanja in inovacij EIT se podpira s preglednim in strateškim načrtovanjem raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti, kot je določeno v posebnem programu iz točke (a) člena 1(2), zlasti za steber „Globalni izzivi in evropska industrijska konkurenčnost“, pokriva pa tudi ustrezne dejavnosti v drugih stebrih in del „Širitev sodelovanja in krepitev ERA“.

Komisija zagotovi zgodnjo vključenost držav članic in obsežna posvetovanja z Evropskim parlamentom, ki jih dopolnjujejo posvetovanja z deležniki in splošno javnostjo.

S strateškim načrtovanjem se zagotovi usklajenost z ustreznimi drugimi programi Unije ter prednostnimi nalogami in zavezami Unije, povečajo pa se tudi dopolnjevanje in sinergije z nacionalnimi in regionalnimi programi za financiranje razvoja in inovacij, s tem pa krepi ERA. Področja morebitnih misij in morebitnih institucionaliziranih evropskih partnerstev so določena v Prilogi VI.

7. Da se malim sodelovalnim konzorcijem omogoči hitrejši dostop do sredstev, se lahko, kadar je ustrezno, pri nekaterih razpisih za zbiranje predlogov, namenjenih izboru ukrepov na področju raziskav in inovacij ali ukrepov na področju inovacij v okviru stebra „Globalni izzivi in evropska industrijska konkurenčnost“ in Iskalca Evropskega sveta za inovacije, predlaga hitri postopek za raziskave in inovacije.

Razpis za zbiranje predlogov po hitrem postopku za raziskave in inovacije ima naslednje kumulativne značilnosti:

- (a) razpisi za zbiranje predlogov od spodaj navzgor;
- (b) krajši čas do dodelitve sredstev, ki ne presega šest mesecev;
- (c) podpora se dodeli zgolj malim sodelovalnim konzorcijem, ki jih sestavlja največ šest različnih in neodvisnih upravičenih pravnih subjektov;

(d) najvišji znesek finančne podpore na konzorcij ne presega 2,5 milijona EUR.

V programu dela se določijo razpisi za zbiranje predlogov, pri katerih se uporablja hitri postopek za raziskave in inovacije.

8. Dejavnosti Programa se izvajajo predvsem prek odprtih in konkurenčnih razpisov za zbiranje predlogov, tudi v okviru misij in evropskih partnerstev.

Člen 7

Načela Programa

1. Raziskovalne in inovacijske dejavnosti, ki se izvajajo v okviru posebnega programa iz točke (a) člena 1(2) in EIT, so osredotočene izključno na uporabo v civilne namene. Prerazporeditve proračunskih sredstev med zneskom, dodeljenim za posebni program iz točke (a) člena 1(2) in EIT, ter zneskom, dodeljenim za posebni program iz točke (c) člena 1(2), niso dovoljene in se je treba izogniti nepotrebnemu podvajanju med obema programoma.

2. Program zagotavlja multidisciplinarni pristop in po potrebi določa vključevanje družbenih ved in humanistike v vse sklope in dejavnosti, ki se razvijajo v okviru Programa, vključno s posebnimi razpisi za zbiranje predlogov za teme, povezane z družbenimi vedami in humanistiko.

3. Sodelovalni deli Programa zagotavljajo ravnotežje med nižjimi in višjimi ravnmi tehnološke pripravljenosti ter tako zajemajo vso vrednostno verigo.

4. Program zagotavlja učinkovito spodbujanje in vključevanje sodelovanja s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami in pobudami na podlagi vzajemnih koristi, interesov Unije, mednarodnih zavez in, kadar je primerno, vzajemnosti.

5. Program državam širitve pomaga, da okrepijo svoje sodelovanje v njem in spodbujajo široko geografsko pokritost v sodelovalnih projektih, tudi s širjenjem znanstvene odličnosti, spodbujanjem novih sodelovalnih povezav in kroženja možganov ter z izvajanjem člena 24(2) in člena 50(5). Države članice skušajo ta prizadevanja sorazmerno dopolnjevati, tudi s privlačnimi plačili za raziskovalce, podporo Unije ter nacionalnimi in regionalnimi skladi. Ne da bi pri tem spodbujali merila odličnosti, se posebna pozornost nameni geografski uravnoveženosti ob upoštevanju razmer na posameznem področju raziskav in inovacij, v ocenjevalnih odborih in organih, kot so odbori in strokovne skupine.

6. Program zagotavlja učinkovito spodbujanje enakih možnosti za vse in izvajanje vključevanja vidika spolov, vključno z razsežnostjo spolov, v vsebino raziskav in inovacij. Usmerjen je v obravnavo vzrokov neuravnovežene zastopanosti spolov. Posebna pozornost se nameni čim bolj uravnoveženi zastopanosti spolov v ocenjevalnih odborih in drugih ustreznih svetovalnih organih, kot so odbori in strokovne skupine.

7. Program poteka v sinergiji z drugimi programi Unije s ciljem čim večje upravne poenostavitve. Neizčrpen seznam sinergij z drugimi programi Unije je vključen v Prilogo IV.

8. Program prispeva k povečanju javnih in zasebnih naložb v raziskave in razvoj v državah članicah, s čimer prispeva k skupni vrednosti naložb vsaj 3 % BDP Unije v raziskave in razvoj.

9. Pri izvajanju Programa si Komisija še naprej prizadeva za upravno poenostavljanje in zmanjševanje bremena za vložnike in upravičence.

10. V sklopu splošnega cilja Unije o vključevanju podnebnih ukrepov v sektorske politike in sklade Unije ukrepi v okviru tega programa, kadar je ustrezno, prispevajo k podnebnim ciljem z vsaj 35 % odhodkov. Pri vsebini raziskav in inovacij se ustrezno upošteva vključevanje podnebnih vprašanj.

11. Program spodbuja soustvarjanje in sooblikovanje z vključevanjem državljanov in civilne družbe.

12. Program zagotavlja preglednost in prevzemanje odgovornosti pri javnem financiranju raziskovalnih in inovacijskih projektov, ob tem pa ohranja javni interes.

13. Komisija ali ustrezeni organ financiranja zagotovi, da so v času objave razpisa za zbiranje predlogov vsem morebitnim udeležencem na voljo zadostna navodila in informacije, zlasti vzorci sporazumov o nepovratnih sredstvih, ki se uporabljajo.

Člen 8

Misije

1. Misije se načrtujejo v okviru stebra „Globalni izzivi in evropska industrijska konkurenčnost“, vendar se lahko zanje uporabijo tudi ukrepi, ki se izvajajo v okviru drugih delov Programa, ter dopolnilni ukrepi, ki se izvajajo v okviru drugih programov Unije. Misije omogočajo konkurenčne rešitve, ki prinašajo vseevropsko dodano vrednost in učinek.

2. Misije se opredelijo in izvajajo v skladu s to uredbo in posebnim programom iz točke (a) člena 1(2), pri čemer se zagotovijo aktivna in zgodnja vključitev držav članic ter obsežna posvetovanja z Evropskim parlamentom. Misije, njihovi cilji, proračun, ciljne vrednosti, obseg, kazalniki in mejniki se določijo v strateških načrtih za raziskave in inovacije ali v programih dela, kar je primerneje. Ocenjevanje predlogov v okviru misij se opravi v skladu s členom 29.

3. V prvih treh letih Programa se največ 10 % letnega proračuna stebra II načrtuje s posebnimi razpisi za zbiranje predlogov za izvajanje misij. V preostalih letih trajanja Programa se lahko ta delež poveča, če sta bila izbira misij in postopek upravljanja pozitivno ocenjena. Komisija sporoči skupni proračunski delež posameznega programa dela, namenjen misijam.

4. Misije:

- (a) imajo z uporabo ciljev trajnostnega razvoja kot podlag za njihovo oblikovanje in izvajanje jasno raziskovalno in inovacijsko vsebino ter dodano vrednost Unije in prispevajo k uresničevanju prednostnih nalog in zavez Unije ter k ciljem Programa iz člena 3;
- (b) pokrivajo področja skupnega evropskega pomena, so vključujoče, spodbujajo široko vključenost in dejavno sodelovanje različnih kategorij deležnikov iz javnega in zasebnega sektorja, vključno z državljani in končnimi uporabniki, ter prinašajo rezultate na področju raziskav in inovacij, ki bi lahko bili v korist vsem državam članicam;
- (c) so drzne in navdihujoče, zato imajo velik znanstveni, tehnološki, družbeni, okoljski ali politični pomen in učinek;
- (d) imajo jasno usmeritev in jasne cilje, so ciljno usmerjene, merljive ter časovno omejene in imajo jasna proračunska sredstva;
- (e) so izbrane na pregleden način in osredotočene na ambiciozne, na odličnosti temelječe in k učinkom usmerjene, vendar realistične cilje ter raziskovalne, razvojne in inovacijske dejavnosti;
- (f) imajo potreben obseg in stopnjo ter se zanje uporabljajo ustrezna sredstva in vzvod dodatnih javnih in zasebnih sredstev, ki so potrebna za doseganje njihovih rezultatov;
- (g) spodbujajo dejavnosti med disciplinami (vključno z družbenimi vedami in humanistiko) ter obsegajo dejavnosti z različnih, tudi nižjih ravni tehnološke pripravljenosti;
- (h) so odprte za več različnih pristopov in rešitev od spodaj navzgor, upoštevajo človekove in družbene potrebe in koristi, hkrati pa se pri njih priznava pomen različnih prispevkov za njihovo uresničitev;
- (i) na pregleden način izkoriščajo sinergije z drugimi programi Unije ter nacionalnimi in po potrebi regionalnimi inovacijskimi ekosistemi.

5. Komisija spremlja in oceni vsako misijo v skladu s členoma 50 in 52 ter Prilogo V, vključno z napredkom pri uresničevanju kratkoročnih, srednjeročnih in dolgoročnih ciljev, ki zajemajo izvajanje, spremljanje in postopno prenehanje izvajanja misij. Ocena prvih misij, vzpostavljenih v okviru Programa, se opravi najpozneje leta 2023 in pred sprejetjem kakršne koli odločitve o oblikovanju novih misij ali o nadaljevanju, ukinitvi ali preusmeritvi potekajočih misij. Rezultati te ocene se objavijo in vključujejo vsaj analizo njihovega izbirnega postopka, njihovega upravljanja, proračuna, osredotočenosti in doseženega napredka.

Člen 9

Evropski svet za inovacije

1. Komisija ustanovi EIC kot centralno upravljano točko „vse na enem mestu“ za izvajanje ukrepov iz stebra III „Inovativna Evropa“, ki se nanašajo na EIC. EIC se osredotoča predvsem na prebojne in prelomne inovacije, pri čemer je usmerjen zlasti v tiste, ki ustvarjajo nove trge, obenem pa podpira vse vrste inovacij, tudi inkrementalne.

EIC deluje v skladu z naslednjimi načeli:

- (a) jasna dodana vrednost Unije;
- (b) samostojnost;
- (c) sposobnost za prevzemanje tveganja;
- (d) učinkovitost;
- (e) uspešnost;
- (f) preglednost;
- (g) odgovornost.

2. EIC je odprt za vse vrste inovatorjev, vključno za posameznike, univerze, raziskovalne organizacije in podjetja (MSP, tudi zagonska podjetja, ter izjemoma mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo) ter posamezne upravičence in multidisciplinarnе konzorcije. Vsaj 70 % proračuna EIC se nameni za MSP, vključno z zagonskimi podjetji.

3. Odbor EIC in funkcije upravljanja EIC so opisani v Sklepu (EU) 2021/764

Člen 10

Evropska partnerstva

1. Deli Programa se lahko izvajajo prek evropskih partnerstev. Sodelovanje Unije v evropskih partnerstvih je v kateri koli od naslednjih oblik:

- (a) sodelovanje v evropskih partnerstvih, vzpostavljenih na podlagi memorandumov o soglasju ali pogodbenih dogovorov med Komisijo in partnerji iz točke 3 člena 2, v katerih so navedeni cilji evropskega partnerstva, zadevne zaveze Unije in drugih partnerjev glede njihovih finančnih prispevkov in/ali njihovih prispevkov v naravi, ključni kazalniki uspešnosti in učinka, rezultati, ki jih je treba doseči, in ureditve poročanja. Vključujejo opredelitev dopolnilnih raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti, ki jih izvajajo partnerji in se izvajajo v okviru Programa (skupaj načrtovana evropska partnerstva);
- (b) sodelovanje v programu raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti ter finančni prispevek za ta program, ob določitvi ciljev, ključnih kazalnikov uspešnosti in učinka ter rezultatov, ki jih je treba doseči, na podlagi zaveze partnerjev glede njihovih finančnih prispevkov in/ali prispevkov v naravi ter združitve njihovih ustreznih dejavnosti z uporabo ukrepa sofinanciranja programa (sofinancirana evropska partnerstva);
- (c) sodelovanje v programih raziskav in inovacij ter finančni prispevek za te programe, ki jih izvaja več držav članic v skladu s členom 185 PDEU ali organov, ustanovljenih na podlagi člena 187 PDEU, kot so skupna podjetja, ali skupnosti znanja in inovacij EIT v skladu z uredbo EIT (institucionalizirana evropska partnerstva).

Institucionalizirana evropska partnerstva se izvedejo le, kadar drugi deli Programa, vključno z drugimi oblikami evropskih partnerstev, ne bi dosegli ciljev ali ne bi ustvarili potrebnih pričakovanih učinkov in kadar so upravičena zaradi dolgoročne perspektive in visoke stopnje povezanosti. Evropska partnerstva v skladu s členom 185 ali 187 PDEU centralno upravljajo vse finančne prispevke, razen v ustrezno utemeljenih primerih. V primeru centralnega upravljanja vseh finančnih prispevkov, se prispevki na projektni ravni sodelujoče države pripravijo na podlagi finančnih sredstev, ki se zahtevajo v predlogih pravnih subjektov s sedežem v tej sodelujoči državi, razen če se vse sodelujoče države dogovorijo drugače.

Pravila za institucionalizirana evropska partnerstva med drugim določajo cilje, ključne kazalnike uspešnosti in učinka ter rezultate, ki jih je treba doseči, pa tudi s tem povezane zaveze partnerjev za finančne prispevke in/ali prispevke v naravi.

2. Evropska partnerstva:

- (a) se vzpostavijo za reševanje evropskih ali globalnih izzivov le v primerih, kadar bi se cilji Programa učinkoviteje dosegli prek evropskega partnerstva, kot bi jih dosegla Unija sama in v primerjavi z drugimi oblikami podpore v okviru Programa; ustrezeni delež proračuna Programa se nameni tistim ukrepom Programa, ki se izvajajo prek evropskih partnerstev; večina proračuna v okviru stebra II se dodeli ukrepom zunaj evropskih partnerstev;
- (b) izhajajo iz načel dodane vrednosti Unije, preglednosti in odprtosti, ter imeti učinek v Evropi in za Evropo, močnega učinka finančnega vzvoda zadostne stopnje, dolgoročnih obveznosti vseh udeleženih strani, prožnosti pri izvajanju, skladnosti, usklajenosti in dopolnjevanju s pobudami Unije, lokalnimi, regionalnimi, nacionalnimi in po potrebi mednarodnimi pobudami ali drugimi evropskimi partnerstvi in misijami;
- (c) imajo jasen pristop življenjskega cikla, so časovno omejena in vključujejo pogoje za postopno ukinjanje financiranja iz Programa.

3. Evropska partnerstva iz točk (a) in (b) odstavka 1 tega člena se določijo v strateških načrtih za raziskave in inovacije, preden se začnejo izvajati v programih dela.

4. Določbe in merila za izbor, izvajanje, spremljanje, ocenjevanje in postopno ukinjanje evropskih partnerstev so določena v Prilogi III.

Člen 11

Pregled področij misij in partnerstev

Komisija do 31. decembra 2023 pregleda Prilogo VI k tej uredbi v okviru splošnega spremljanja Programa, vključno z misijami in institucionaliziranimi evropskimi partnerstvi, vzpostavljenimi na podlagi člena 185 ali 187 PDEU, ter Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o glavnih ugotovitvah.

Člen 12

Proračun

1. Finančna sredstva za izvajanje Programa za obdobje od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2027 znašajo 86 123 000 000 EUR v tekočih cenah za posebni program iz točke (a) člena 1(2) in za EIT ter 7 953 000 000 EUR v tekočih cenah za posebni program iz točke (c) člena 1(2).

2. Okvirna porazdelitev zneska iz odstavka 1 za posebni program iz točke (a) člena 1(2) in za EIT je:

(a) 23 546 000 000 EUR za steber I „Odlična znanost“ za obdobje 2021–2027, od tega:

- (i) 15 027 000 000 EUR za ERC;
- (ii) 6 333 000 000 EUR za MSCA;
- (iii) 2 186 000 000 EUR za raziskovalne infrastrukture;

(b) 47 428 000 000 EUR za steber II „Globalni izzivi in evropska industrijska konkurenčnost“ za obdobje 2021–2027, od tega:

- (i) 6 893 000 000 EUR za sklop „Zdravje“;
- (ii) 1 386 000 000 EUR za sklop „Kultura, ustvarjalnost in vključujoča družba“;
- (iii) 1 303 000 000 EUR za sklop „Civilna varnost za družbo“;

- (iv) 13 462 000 000 EUR za sklop „Digitalno področje, industrija in vesolje“;
  - (v) 13 462 000 000 EUR za sklop „Podnebje, energija in mobilnost“;
  - (vi) 8 952 000 000 EUR za sklop „Hrana, biogospodarstvo, naravni viri, kmetijstvo in okolje“;
  - (vii) 1 970 000 000 EUR za nejedrske neposredne ukrepe JRC;
- (c) 11 937 000 000 EUR za steber III „Inovativna Evropa“ za obdobje 2021–2027, od tega:
- (i) 8 752 000 000 EUR za EIC;
  - (ii) 459 000 000 EUR za evropske inovacijske ekosisteme;
  - (iii) 2 726 000 000 EUR za EIT;
- (d) 3 212 000 000 EUR za del „Širitev sodelovanja in krepitev ERA“ za obdobje 2021–2027, od tega:
- (i) 2 842 000 000 EUR za „Širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti“;
  - (ii) 370 000 000 EUR za „Reformo in širitev evropskega sistema raziskav in inovacij“.
3. Kot rezultat prilagoditve za Program iz člena 5 Uredbe (EU, Euratom) 2020/2093 se znesek iz odstavka 1 za posebni program iz točke (a) člena 1(2) te uredbe in za EIT poveča za dodatna sredstva v višini 3 000 000 000 EUR v stalnih cenah iz leta 2018, kot je določeno v Prilogi II k Uredbi (EU, Euratom) 2020/2093.
4. Okvirna razdelitev zneska iz odstavka 3 je naslednja:
- (a) 1 286 000 000 EUR v stalnih cenah iz leta 2018 za steber I „Odlična znanost“, od tega:
- (i) 857 000 000 EUR v stalnih cenah iz leta 2018 za ERC;
  - (ii) 236 000 000 EUR v stalnih cenah iz leta 2018 za MSCA;
  - (iii) 193 000 000 EUR v stalnih cenah iz leta 2018 za raziskovalne infrastrukture;
- (b) 1 286 000 000 EUR v stalnih cenah iz leta 2018 za steber II „Globalni izzivi in evropska industrijska konkurenčnost“, od tega:
- (i) 686 000 000 EUR v stalnih cenah iz leta 2018 za sklop „Kultura, ustvarjalnost in vključujoča družba“;
  - (ii) 257 000 000 EUR v stalnih cenah iz leta 2018 za sklop „Civilna varnost za družbo“;
  - (iii) 171 000 000 EUR v stalnih cenah iz leta 2018 za sklop „Digitalno področje, industrija in vesolje“;
  - (iv) 171 000 000 EUR v stalnih cenah iz leta 2018 za sklop „Podnebje, energija in mobilnost“;
- (c) 270 000 000 EUR v stalnih cenah iz leta 2018 za steber III „Inovativna Evropa“, od tega:
- (i) 60 000 000 EUR v stalnih cenah iz leta 2018 za evropske inovacijske ekosisteme;
  - (ii) 210 000 000 EUR v stalnih cenah iz leta 2018 za EIT;
- (d) 159 000 000 EUR v stalnih cenah iz leta 2018 za del „Širitev sodelovanja in krepitev ERA“, od tega:
- (i) 99 000 000 EUR v stalnih cenah iz leta 2018 za „Širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti“;
  - (ii) 60 000 000 EUR v stalnih cenah iz leta 2018 za „Reformo in širitev evropskega sistema raziskav in inovacij“.
5. Komisija lahko v odziv na nepredvidene razmere ali nove dogodke in potrebe v okviru letnega proračunskega postopka odstopa od zneskov iz odstavka 2 za največ 10 %. Tako odstopanje ni dovoljeno pri zneskih iz točke (b)(vii) odstavka 2 tega člena in skupnem znesku za del „Širitev sodelovanja in krepitev ERA“ iz odstavka 2.

6. Iz zneska iz odstavkov 1 in 3 tega člena za posebni program iz točke (a) člena 1(2) in za EIT se lahko krijejo tudi izdatki za pripravo, spremljanje, nadzor, revizijo, ocenjevanje ter druge dejavnosti in odhodki, ki so potrebni za upravljanje in izvajanje Programa, vključno z vsemi upravnimi odhodki in ocenjevanjem doseganja ciljev. Upravni izdatki za posredne ukrepe ne presegajo 5 % celotnega zneska za posredne ukrepe v okviru posebnega programa iz točke (a) člena 1(2) in v okviru EIT. Poleg tega se lahko iz zneska iz odstavkov 1 in 3 tega člena za posebni program iz točke (a) člena 1(2) in za EIT krijejo tudi:

- (a) izdatki za študije, srečanja strokovnjakov, dejavnosti obveščanja in komuniciranja, kolikor so povezani s cilji Programa;
- (b) izdatki, povezani z informacijskotehnološkimi omrežji, osredotočenimi predvsem na obdelavo in izmenjavo informacij, vključno z institucionalnimi orodji informacijske tehnologije ter drugo tehnično in upravno pomočjo, ki je potrebna v povezavi z upravljanjem Programa.

7. Če je potrebno omogočiti upravljanje ukrepov, ki niso zaključeni do 31. decembra 2027, se lahko v proračun Unije po letu 2027 po potrebi knjižijo odobritve za kritje izdatkov iz odstavka 6.

8. Proračunske obveznosti za ukrepe, ki trajajo več kot eno proračunsko leto, se lahko razčlenijo v letne obroke čez več let.

9. V skladu s točko (a) drugega pododstavka člena 193(2) finančne uredbe, se lahko v ustrezno utemeljenih primerih, določenih v sklepu o financiranju, in za omejeno obdobje dejavnosti, ki se podpirajo v okviru te uredbe, in osnovni stroški štejejo za upravičene od 1. januarja 2021, tudi če so se izvajali in so nastali pred vložitvijo vloge za nepovratna sredstva.

Člen 13

Sredstva iz instrumenta Evropske unije za okrevanje

1. Ob upoštevanju člena 3(3), (4), (7) in (9) Uredbe (EU) 2020/2094 se ukrepi iz člena 1(2) navedene uredbe izvajajo v okviru Programa z zneski iz točke (a)(iv) člena 2(2) navedene uredbe.

2. Zneski iz točke (a)(iv) člena 2(2) Uredbe (EU) 2020/2094 pomenijo zunanje namenske prejemke v smislu člena 3(1) navedene uredbe. Ti dodatni zneski se dodelijo izključno za ukrepe za raziskave in inovacije, namenjene odzivanju na posledice krize zaradi COVID-19, zlasti na njene gospodarske, socialne in družbene posledice. Prednost imajo inovativna MSP, posebna pozornost pa se nameni njihovem vključevanju v sodelovalne projekte v okviru stebla II.

3. Okvirna razdelitev zneskov iz točke (a)(iv) člena 2(2) Uredbe (EU) 2020/2094 je:

- (a) 25 % za sklop „Zdravje“;
- (b) 25 % za sklop „Digitalno področje, industrija in vesolje“;
- (c) 25 % za sklop „Podnebje, energija in mobilnost“;
- (d) 25 % za EIC.

Člen 14

Odpirna znanost

1. Program spodbuja odprto znanost kot pristop k znanstvenemu procesu, ki temelji na sodelovanju in širjenju znanja, zlasti v skladu z naslednjima elementoma, ki se zagotavljata v skladu s členom 39(3) te uredbe:

- (a) odprt dostop do znanstvenih publikacij iz raziskav, financiranih v okviru Programa;

(b) odprt dostop do raziskovalnih podatkov, tudi tistih, ki so podlaga za znanstvene publikacije, v skladu z načelom „odprto, kolikor je mogoče, zaprto, kolikor je potrebno“.

2. Načelo vzajemnosti v odprti znanosti se podpira in spodbuja v vseh pridružitvenih sporazumih in sporazumih o sodelovanju s tretjimi državami, tudi v sporazumih, ki jih sklenejo organi financiranja, katerim je zaupano posredno upravljanje Programa.

3. Odgovorno upravljanje raziskovalnih podatkov se zagotovi v skladu z načeli *findability* (podatke je mogoče najti), *accessibility* (do njih je mogoče dostopati), *interoperability* (so interoperabilni) in *reusability* (jih je mogoče vnovič uporabiti) (v nadaljnjem besedilu: načela FAIR). Pozornost se nameni tudi dolgoročnemu ohranjanju podatkov.

4. Podpirajo in spodbujajo se druge prakse odprte znanosti, tudi v korist MSP.

Člen 15

Alternativno, kombinirano in kumulativno financiranje ter prerazporeditve sredstev

1. Program se izvaja v sinergiji z drugimi programi Unije v skladu z načelom iz člena 7(7).

2. Pečat odličnosti se podeli za razpise za zbiranje predlogov, določene v programu dela. V skladu z ustreznimi določbami uredbe o skupnih določbah za obdobje 2021–2027 in ustreznimi določbami uredbe o strateških načrtih SKP lahko ESRR, ESS+ ali EKSRP podpira:

(a) sofinancirane ukrepe, izbrane v okviru Programa, in

(b) ukrepe, ki jim je bil podeljen pečat odličnosti, če izpolnjujejo vse naslednje pogoje:

(i) bili so ocenjeni v sklopu razpisa za zbiranje predlogov v okviru Programa;

(ii) izpolnjujejo minimalne zahteve glede kakovosti iz tega razpisa za zbiranje predlogov in

(iii) niso bili financirani v okviru tega razpisa za zbiranje predlogov le zaradi proračunskih omejitev.

3. Finančni prispevki v okviru programov, ki se sofinancirajo iz ESRR, ESS+, ESPRA in EKSRP, se lahko štejejo za prispevek vključene države članice za evropska partnerstva v skladu s točkama (b) in (c) člena 10(1) te uredbe, pod pogojem, da se spoštujejo ustrezne določbe uredbe o skupnih določbah za obdobje 2021–2027 ter uredbe za posamezne sklade.

4. Ukrep, ki je prejel prispevek iz drugega programa Unije, lahko prejme prispevek tudi v okviru Programa, če se s prispevki ne krijejo isti stroški. Za zadevni prispevek k ukrepu se uporabljajo pravila ustreznega programa Unije. Kumulativno financiranje ne sme presehati skupnih upravičenih stroškov ukrepa. Podpora iz različnih programov Unije pa se lahko izračuna sorazmerno v skladu z dokumenti, v katerih so navedeni pogoji za podporo.

5. Sredstva, dodeljena državam članicam v okviru deljenega upravljanja, se lahko na zahtevo zadevne države članice prerazporedijo v Program pod pogoji iz ustreznih določb uredbe o skupnih določbah za obdobje 2021–2027. Komisija ta sredstva izvršuje neposredno v skladu s točko (a) prvega pododstavka člena 62(1) finančne uredbe ali posredno v skladu s točko (c) navedenega pododstavka. Ta sredstva se uporabijo v korist zadevne države članice.

6. Kadar Komisija ni prevzela pravne obveznosti v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja sredstev, prerazporejenih v skladu z odstavkom 5, se lahko zadevna neporabljena sredstva na zahtevo države članice prerazporedijo nazaj v enega ali več ustreznih operativnih programov v skladu s pogoji iz ustreznih določb uredbe o skupnih določbah za obdobje 2021–2027.

Člen 16

Tretje države, pridružene Programu

1. Program je odprt za pridružitve naslednjih tretjih držav (pridružene države):
    - (a) članice Evropskega združenja za prosto trgovino, ki so članice EGP, v skladu s pogoji, določenimi v Sporazumu o Evropskem gospodarskem prostoru;
    - (b) države pristopnice, države kandidatke in potencialne kandidatke v skladu s splošnimi načeli in splošnimi pogoji za sodelovanje teh držav v programih Unije, določenimi v zadevnih okvirnih sporazumih in sklepih pridružitvenih svetov ali podobnih sporazumih, ter v skladu s posebnimi pogoji, določenimi v sporazumih med Unijo in temi državami;
    - (c) države iz evropske sosedске politike v skladu s splošnimi načeli in splošnimi pogoji za sodelovanje teh držav v programih Unije, določenimi v zadevnih okvirnih sporazumih in sklepih pridružitvenih svetov ali v podobnih sporazumih, ter v skladu s posebnimi pogoji, določenimi v sporazumih med Unijo in temi državami;
    - (d) tretje države in ozemlja, ki izpolnjujejo vsa naslednja merila:
      - (i) dobre zmogljivosti na področju znanosti, tehnologije in inovacij;
      - (ii) zavezanost na pravilih temelječemu odprtemu tržnemu gospodarstvu, vključno s poštenim in pravičnim obravnavanjem pravic intelektualne lastnine, spoštovanje človekovih pravic, kar je podprto z demokratičnimi institucijami;
      - (iii) dejavno spodbujanje politik za izboljšanje gospodarske in družbene blaginje državljanov.
  2. Pridružitve Programu vsake od tretjih držav iz točke (d) odstavka 1 je v skladu s pogoji, določenimi v sporazumu, ki ureja sodelovanje tretje države v katerem koli programu Unije, če sporazum:
    - (a) zagotavlja pravično ravnatežje glede prispevkov in koristi tretje države, ki sodeluje v programih Unije;
    - (b) določa pogoje za sodelovanje v programih Unije, vključno z izračunom finančnih prispevkov za posamezne programe, in administrativne stroške programov;
    - (c) na tretjo državo ne prenaša nobenega pooblastila za odločanje v zvezi s programom Unije;
    - (d) jamči pravice Unije, da zagotavlja dobro finančno poslovanje in ščiti svoje finančne interese.
- Prispevki iz točke (b) prvega pododstavka tega odstavka so namenski prejemki v skladu s členom 21(5) finančne uredbe.
3. Pri obsegu pridružitve vsake tretje države Programu se upošteva analiza koristi za Unijo in cilj pospeševanja gospodarske rasti v Uniji z inovacijami. V skladu s tem se lahko deli Programa izključijo iz sporazuma o pridružitvi za določeno državo, z izjemo članic EGP, držav pristopnic, držav kandidatke in potencialnih kandidatke.
  4. V sporazumu o pridružitvi je, kolikor je mogoče, določeno vzajemno sodelovanje pravnih subjektov s sedežem v Uniji v enakovrednih programih pridruženih držav v skladu s pogoji, določenimi v teh programih.
  5. Pogoji, ki določajo stopnjo finančnega prispevka, zagotavljajo reden samodejen popravek večjega neravnatežja v primerjavi z zneskom, ki ga subjekti s sedežem v pridruženi državi prejmejo prek sodelovanja v Programu, pri tem pa se upoštevajo stroški upravljanja, izvrševanja in delovanja Programa. Pri dodelitvi finančnih prispevkov se upošteva raven sodelovanja pravnih subjektov pridruženih držav v vsakem delu Programa.

NASLOV II

PRAVILA ZA SODELOVANJE IN RAZŠIRJANJE REZULTATOV

POGLAVJE I

Splošne določbe

Člen 17

Organi financiranja in neposredni ukrepi JRC

1. Pravila iz tega naslova se ne uporabljajo za neposredne ukrepe, ki jih izvede JRC.
2. V ustrezno utemeljenih primerih lahko organi financiranja odstopajo od pravil iz tega naslova, razen od členov 18, 19 in 20:
  - (a) če je takšno odstopanje določeno v temeljnem aktu o ustanovitvi organa financiranja ali o prenosu misij izvrševanja proračuna nanje, ali
  - (b) za organe financiranja iz točke (ii), (iii) ali (v) točke (c) člena 62(1) finančne uredbe, če je to predvideno v sporazumu o prispevku in če to zahtevajo njihove posebne operativne potrebe ali narava ukrepov.

Člen 18

Upravičeni ukrepi in etična načela

1. Brez poseganja v odstavek 2 tega člena so do financiranja upravičeni le ukrepi za izvajanje ciljev iz člena 3.

Naslednja področja raziskovanja se ne financirajo:

- (a) dejavnosti, usmerjene v kloniranje človeka za reproduktivne namene;
- (b) dejavnosti za namene spreminjanja genske dediščine človeka, s katerimi bi take spremembe lahko postale dedne ⁽²⁸⁾;
- (c) dejavnosti za namene ustvarjanja človeških zarodkov izključno za raziskovalne namene ali za namen pridobivanja matičnih celic, vključno s prenosom jedra somatske celice.

2. Raziskave človeških matičnih celic odraslih in zarodkov se lahko financirajo, odvisno od vsebine znanstvenega predloga in pravnega okvira zadevnih vključenih držav članic. Finančna sredstva se ne dodelijo ne znotraj ne zunaj Unije za raziskovalne dejavnosti, ki so prepovedane v vseh državah članicah. Finančna sredstva se ne dodelijo v državi članici za raziskovalno dejavnost, ki je v tej državi članici prepovedana.

Člen 19

Etika

1. Ukrepi, ki se izvajajo v okviru Programa, morajo biti skladni z etičnimi načeli ter ustreznim pravom Unije, nacionalnim in mednarodnim pravom, vključno z Listino ter Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin in njenimi dopolnilnimi protokoli.

Posebno pozornost treba nameniti načelu sorazmernosti, pravici do zasebnosti, pravici do varstva osebnih podatkov, pravici do telesne in duševne integritete, pravici do nediskriminacije in potrebi po zagotavljanju varstva okolja in visoke stopnje varovanja zdravja ljudi.

⁽²⁸⁾ Financirajo se lahko raziskave v zvezi z zdravljenjem rakastih obolenj na spolnih žlezah.

2. Pravni subjekti, ki sodelujejo pri ukrepu, zagotovijo:
  - (a) etično samooceno z navedbo in podrobnejšo opredelitvijo vseh predvidljivih etičnih vprašanj, povezanih s ciljem, izvajanjem in verjetnim učinkom dejavnosti, ki se bodo financirale, vključno s potrditvijo skladnosti z odstavkom 1, in opis, kako bo to zagotovljeno;
  - (b) potrditev, da bodo dejavnosti skladne z Evropskim kodeksom ravnanja za raziskovalno integriteto, ki ga je objavila Zveza evropskih akademij, in da se dejavnosti, ki so izključene iz financiranja, ne bodo izvajale;
  - (c) v primeru dejavnosti, ki se izvajajo zunaj Unije, potrditev, da bi bile iste dejavnosti dovoljene v državi članici, in
  - (d) za dejavnosti, ki uporabljajo matične celice človeških zarodkov, podrobnosti o izdaji dovoljenj in nadzornih ukrepih, ki jih morajo izvesti pristojni organi zadevnih držav članic, oziroma podatki o etičnih soglasjih, ki jih je treba pridobiti pred začetkom zadevnih dejavnosti.
3. Predlogi se sistematično pregledajo, da se prepoznajo ukrepi, ob katerih se zastavljajo kompleksna ali resna etična vprašanja, in se predložijo v etično oceno. Etično oceno izvede Komisija, razen če se prenese na organ financiranja. Za vse ukrepe, ki vključujejo uporabo človeških matičnih celic ali človeških zarodkov, se izvede etična ocena. Etični pregledi in ocene se izvajajo ob podpori strokovnjakov za etiko. Komisija in organi financiranja zagotovijo preglednost postopkov v zvezi z etiko brez poseganja v zaupnost vsebine teh postopkov.
4. Pravni subjekti, ki sodelujejo pri ukrepu, pred začetkom zadevnih dejavnosti od ustreznih nacionalnih ali lokalnih odborov za etiko ali drugih organov, kot so organi za varstvo podatkov, pridobijo vsa soglasja ali druge obvezne dokumente. Ti dokumenti se hranijo v dosjeju in se na zahtevo predložijo Komisiji ali ustreznemu organu financiranja.
5. Če je primerno, etične presoje izvaja Komisija ali ustrezni organ financiranja. V primeru resnih ali kompleksnih etičnih vprašanj etične presoje izvaja Komisija, razen če Komisija to nalogo prenese na organ financiranja.

Etične presoje se izvajajo ob podpori strokovnjakov za etiko.

6. Ukrepi, ki ne izpolnjujejo etičnih zahtev iz odstavkov 1 do 4 in torej etično niso sprejemljivi, se zavrnejo ali ukinejo, ko se ugotovi, da so etično nesprejemljivi.

Člen 20

Varnost

1. Ukrepi, ki se izvajajo v okviru Programa, morajo biti skladni z veljavnimi varnostnimi pravili, zlasti pravili glede zaščite tajnih podatkov pred nepooblaščenim razkritjem, vključno z ustreznim pravom Unije in nacionalnim pravom. Če se raziskava izvaja zunaj Unije ter se pri njej uporabljajo ali v njenem okviru nastajajo tajni podatki, je poleg skladnosti s temi zahtevami potrebno imeti sklenjen sporazum o varnosti podatkov med Unijo in tretjo državo, v kateri naj bi se raziskava izvajala.
2. Predlogi po potrebi vključujejo samooceno varnosti, v kateri so ugotovljena vsa varnostna vprašanja in je podrobneje opredeljeno, kako se bodo ta vprašanja reševala, da se upošteva ustrezno pravo Unije in nacionalno pravo.
3. Kadar je to ustrezno, Komisija ali ustrezni organ financiranja izvede postopek varnostnega pregleda za predloge, ob katerih se zastavljajo vprašanja glede varnosti.
4. Kadar je to ustrezno, morajo biti ukrepi, ki se izvajajo v okviru Programa, skladni s Sklepom Komisije (EU, Euratom) 2015/444 in njegovimi izvedbenimi pravili.

5. Pravni subjekti, ki sodelujejo pri ukrepu, zagotovijo zaščito pred nepooblaščenim razkritjem tajnih podatkov, ki so bili uporabljeni ali so nastali v okviru ukrepa. Pred začetkom zadevne dejavnosti predložijo dokazila o osebnem varnostnem dovoljenju ali varnostnem dovoljenju organizacije, ki ga izda ustrezní nacionalni varnostni organ.
6. Če v stik s tajnimi podatki pridejo neodvisni zunanji strokovnjaki, se pred njihovim imenovanjem zahteva ustrezno varnostno dovoljenje.
7. Kadar je to ustrezno, lahko Komisija ali ustrezní organ financiranja izvede varnostno presojo.
8. Ukrepi, ki niso skladni z varnostnimi pravili iz tega člena, se lahko zavrnejo ali kadar koli ukinejo.

POGLAVJE II

Nepovratna sredstva

Člen 21

Nepovratna sredstva

Nepovratna sredstva v okviru Programa se dodelijo in upravljajo v skladu z naslovom VIII finančne uredbe, razen če je v tem poglavju določeno drugače.

Člen 22

Pravni subjekti, ki so upravičeni do sodelovanja

1. Pri ukrepih v okviru Programa lahko sodeluje vsak pravni subjekt, ne glede na kraj njegovega sedeža, in tudi pravni subjekti iz nepridruženih tretjih držav ali mednarodne organizacije, če so izpolnjeni pogoji iz te uredbe in vsi pogoji, določeni v programu dela ali razpisu za zbiranje predlogov.
2. Razen v ustrezno utemeljenih primerih, ko je v programu dela določeno drugače, so pravni subjekti, ki so člani konzorcija, upravičeni do sodelovanja pri ukrepih v okviru Programa pod pogojem, da konzorcij vključuje:
  - (a) najmanj eno neodvisno pravno osebo, ki ima sedež v državi članici, in
  - (b) vsaj dva druga neodvisna pravna subjekta, ki imata sedež v različnih državah članicah ali pridruženih državah.
3. Pionirske raziskovalne ukrepe ERC, ukrepe EIC, ukrepe s področja usposabljanja in mobilnosti ali ukrepe sofinanciranja Programa lahko izvaja eden ali več pravnih subjektov, pod pogojem, da ima en od teh pravnih subjektov sedež v državi članici ali pridružení državi na podlagi sporazuma, sklenjenega v skladu s členom 16.
4. Usklajevalne in podporne ukrepe lahko izvaja eden ali več pravnih subjektov, ki imajo lahko sedež v državi članici, pridružení državi ali, v izjemnih primerih, v drugi tretji državi.
5. Za ukrepe, povezane s strateškimi sredstvi, interesi, avtonomijo ali varnostjo Unije, se lahko s programom dela določi, da se sodelovanje lahko omeji samo na pravne subjekte s sedežem v državah članicah ali na pravne subjekte s sedežem v določenih pridruženih ali drugih tretjih državah poleg držav članic. Vsaka omejitev sodelovanja pravnih subjektov s sedežem v pridruženih državah, ki so države članice EGP, mora biti skladna s pogoji Sporazuma o evropskem gospodarskem prostoru. Iz ustrezno utemeljenih in izjemnih razlogov zaradi zagotovitve zaščite strateških interesov Unije in njenih držav članic je lahko v programu dela iz posameznih razpisov za zbiranje predlogov izključeno tudi sodelovanje pravnih subjektov s sedežem v Uniji ali pridruženih državah, ki so pod neposrednim ali posrednim nadzorom nepridruženih tretjih držav ali pravnih subjektov iz nepridruženih tretjih držav ali pa za njihovo sodelovanje veljajo pogoji, določeni v programu dela.

6. Kadar je primerno in ustrezno utemeljeno, se lahko v programu dela poleg meril iz odstavkov 2 do 5, da se upoštevajo zahteve posebnih politik ali vrsta in cilji ukrepa, opredelijo dodatna merila za upravičenost, ki vključujejo tudi število pravnih subjektov, vrsto in sedež pravnega subjekta.
7. Pri ukrepih, ki so jim namenjeni zneski v skladu s členom 15(5), se sodelovanje omeji na en sam pravni subjekt s sedežem na območju pristojnosti delegirajočega organa upravljanja, razen če je drugače dogovorjeno s tem organom upravljanja.
8. JRC lahko sodeluje pri ukrepih, kadar je to navedeno v programu dela.
9. Za JRC, mednarodne evropske raziskovalne organizacije in pravne subjekte, ustanovljene v skladu s pravom Unije, se šteje, da imajo sedež v drugi državi članici in ne v državi članici, v kateri imajo sedež drugi pravni subjekti, ki sodelujejo pri ukrepu.
10. Pri pionirskih raziskovalnih ukrepih ERC, ukrepih usposabljanja in mobilnosti ter če je določeno v programu dela, se za mednarodne organizacije s sedežem v državi članici ali pridruženi državi šteje, da imajo sedež v tej državi članici ali pridruženi državi. Pri drugih delih Programa se za mednarodne organizacije, ki niso mednarodne evropske raziskovalne organizacije, šteje, da imajo sedež v nepridruženi tretji državi.

Člen 23

Pravni subjekti, upravičeni do financiranja

1. Pravni subjekti so upravičeni do financiranja, če imajo sedež v državi članici ali pridruženi državi. Do financiranja za ukrepe, ki so jim namenjeni zneski iz člena 15(5), so upravičeni le pravni subjekti s sedežem na območju pristojnosti delegirajočega organa upravljanja, razen če je drugače dogovorjeno s tem organom upravljanja.
2. Pravni subjekti s sedežem v nepridruženi tretji državi morajo kriti stroške svojega sodelovanja. Vendar pa je pravni subjekt s sedežem v nepridruženih tretjih državah z nizkimi ali srednjimi dohodki in izjemoma v drugih nepridruženih tretjih državah upravičen do financiranja v ukrepu, če:
  - (a) je tretja država navedena v programu dela, ki ga je sprejela Komisija, ali
  - (b) Komisija ali ustrezní organ financiranja meni, da je sodelovanje zadevnega pravnega subjekta ključnega pomena za izvedbo ukrepa.
3. Subjekti, povezani z upravičencem, so upravičeni do financiranja v ukrepu, če imajo sedež v državi članici, pridruženi državi ali tretji državi, navedeni v programu dela, ki ga je sprejela Komisija.
4. Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu redno zagotavlja informacije o znesku finančnih prispevkov Unije za pravne subjekte s sedežem v pridruženih in nepridruženih tretjih državah. Kar zadeva pridružene države, te informacije vključujejo tudi informacije o njihovi finančni bilanci.

Člen 24

Razpisi za zbiranje predlogov

1. Vsebina razpisov za zbiranje predlogov za vse ukrepe se vključi v program dela.
2. Če je to potrebno za doseganje ciljev razpisov za zbiranje predlogov, se lahko ti razpisi v izrednih primerih omejijo, da bi se razvile dodatne dejavnosti ali vključili dodatni partnerji v obstoječe ukrepe. V programu dela je lahko poleg tega predvidena možnost, da se pravni subjekti iz držav z manj razvitim področjem raziskav in inovacij pridružijo že izbranim sodelovalnim ukrepom na področju raziskav in razvoja, če se s tem stinja zadevni konzorcij in če pravni subjekti iz teh držav pri njih še ne sodelujejo.

3. Razpis za zbiranje predlogov ni potreben za usklajevalne in podporne ukrepe ali ukrepe sofinanciranja Programa, ki:
  - (a) naj bi jih izvajali JRC ali pravni subjekti, določeni v programu dela;
  - (b) ne spadajo v področje razpisa za zbiranje predlogov v skladu s točko (e) člena 195 finančne uredbe.
4. V programu dela se določijo razpisi za zbiranje predlogov, za katere se lahko podelijo pečati odličnosti. Na podlagi vložnikovega predhodnega dovoljenja se lahko informacije v zvezi z vlogo in ocenjevanjem posredujejo zainteresiranim organom financiranja, če so bili sklenjeni dogovori o zaupnosti.

Člen 25

Skupni razpisi za zbiranje predlogov

Komisija ali ustrezní organ financiranja lahko izda skupni razpis za zbiranje predlogov s:

- (a) tretjimi državami, tudi z njihovimi znanstvenimi in tehnološkimi organizacijami ali agencijami;
- (b) mednarodnimi organizacijami;
- (c) neprofitnimi pravnimi subjekti.

V primeru skupnega razpisa za zbiranje predlogov vložniki izpolnjujejo zahteve iz člena 22 in določijo se skupni postopki za izbor in oceno predlogov. Taki postopki vključujejo uravnoteženo skupino strokovnjakov, ki jih imenuje vsaka stran.

Člen 26

Predkomercialno naročanje in naročanje inovativnih rešitev

1. Ukrepi lahko zajemajo ali imajo za glavni cilj predkomercialno naročanje ali javno naročanje inovativnih rešitev, kar izvedejo upravičenci, ki so javni naročniki ali naročniki, kot so opredeljeni v direktivah 2014/24/EU ⁽²⁹⁾ in 2014/25/EU ⁽³⁰⁾ Evropskega parlamenta in Sveta.
2. Postopki naročanja:
  - (a) so skladni s pravili o konkurenci in načeli preglednosti, nediskriminacije, enakega obravnavanja, dobrega finančnega poslovanja in sorazmernosti;
  - (b) lahko dovolijo oddajo več naročil v istem postopku (več virov);
  - (c) omogočijo oddajo naročil ponudnikom, ki dajo ekonomsko najugodnejšo ponudbo, ob zagotovitvi, da ni nasprotij interesov.

V primeru predkomercialnega naročanja je lahko, kadar je primerno in brez poseganja v načela iz točke (a), postopek naročanja poenostavljen ali pospešen in lahko določa posebne pogoje, na primer, da se kraj izvajanja naročenih dejavnosti omeji na ozemlje držav članic in pridruženih držav.

3. Izvajalec, ki ustvarja rezultate v predkomercialnem naročanju, je lastnik vsaj pravic intelektualne lastnine, ki so povezane s temi rezultati. Javni naročniki imajo vsaj pravice dostopa do rezultatov za lastno uporabo prosto plačila in pravico, da podelijo ali od sodelujočih izvajalcev zahtevajo, da izdajo tretjim osebam neizključne licence za izkoriščanje rezultatov za javni organ naročnik pod poštenimi in razumnimi pogoji, brez pravice do izdajanja podlicenc. Če izvajalec v določenem roku po predkomercialnem naročilu, ki je določen v pogodbi, komercialno ne izkoristi rezultatov, lahko javni naročniki, po posvetovanju z izvajalcem o razlogih za neizkoriščanje, od njega zahtevajo, da morebitno lastništvo rezultatov prenese na javne naročnike.

⁽²⁹⁾ Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES. (UL L 94, 28.3.2014, str. 65).

⁽³⁰⁾ Direktiva 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetskem in prometnem sektorju ter sektorju poštinih storitev ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 243).

*Člen 27***Finančna sposobnost vložnikov**

1. Poleg izjem, navedenih v členu 198(5) finančne uredbe, se finančna sposobnost preverja zgolj za koordinatorja in le, če zahtevana finančna sredstva Unije za ukrep znašajo 500 000 EUR ali več.
2. Ne glede na odstavek 1, če obstajajo razlogi za dvom o finančni sposobnosti vložnika, ali če obstaja večje tveganje zaradi sodelovanja v več tekočih dejavnostih, ki se financirajo iz programov Unije za raziskave in inovacije, Komisija ali ustrezní organ financiranja preveri tudi finančno sposobnost drugih vložnikov ali koordinatorjev, tudi kadar so zahtevana finančna sredstva pod pragom iz odstavka 1.
3. Kadar za finančno sposobnost strukturno jamči drug pravni subjekt, se preveri finančna sposobnost tega drugega pravnega subjekta.
4. V primeru šibke finančne sposobnosti vložnika lahko Komisija ali ustrezní organ financiranja vložnikovo sodelovanje pogoji s predložitvijo izjave o solidarni odgovornosti subjekta, povezanega z upravičencem.
5. Prispevek v mehanizem iz člena 37 te uredbe se šteje za zadostno jamstvo iz člena 152 finančne uredbe. Od upravičencev se ne zahteva ali se jim naložiti nobeno dodatno jamstvo ali poroštvo.

*Člen 28***Merila za dodelitev in izbira**

1. Predlog se oceni na podlagi naslednjih meril za dodelitev:
  - (a) odličnost;
  - (b) učinek;
  - (c) kakovost in učinkovitost izvajanja.
2. Za predloge pionirskih raziskovalnih ukrepov ERC se uporablja zgolj merilo iz točke (a) odstavka 1.
3. V programu dela se določijo dodatne podrobnosti glede uporabe meril za dodelitev iz odstavka 1, vključno z morebitnim ponderiranjem, pragovi in, kadar je ustrezno, pravili za obravnavo enako uvrščenih predlogov, pri čemer se upoštevajo cilji razpisa za zbiranje predlogov. Pogoji za obravnavanje enako uvrščenih predlogov lahko med drugim vključujejo naslednja merila: MSP, spol in geografsko raznolikost.
4. Komisija in drugi organi za financiranje upoštevajo možnost dvostopenjskega postopka predložitve in ocenjevanja, kadar je ustrezno, pa se lahko na prvi stopnji ocenjevanja anonimizirani predlogi ocenijo na podlagi enega ali več meril za dodelitev iz odstavka 1.

*Člen 29***Ocenjevanje**

1. Predloge oceni odbor za ocenjevanje, ki ga sestavljajo neodvisni zunanji strokovnjaki.

Za dejavnosti EIC, misije in v ustrezno utemeljenih primerih, določenih v programu dela, ki ga je sprejela Komisija, je lahko odbor za ocenjevanje sestavljen delno, ali v primeru usklajevanja in podpornih ukrepov, delno ali v celoti iz predstavnikov institucij ali organov Unije, kot je navedeno v členu 150 finančne uredbe.

Postopek ocenjevanja lahko spremljajo neodvisni opazovalci.

2. Kadar je ustrezno, odbor za ocenjevanje določi vrstni red predlogov, ki so presegli veljavne pragove, glede na:
  - (a) točke, dosežene pri ocenjevanju;
  - (b) njihov prispevek k doseganju posebnih ciljev politike, vključno s sestavo skladnega portfelja projektov, namreč za dejavnosti Iskalca, misije in v drugih ustrezno utemeljenih primerih, podrobno določenih v programu dela, ki ga je sprejela Komisija.

Za dejavnosti EIC, misije in v drugih ustrezno utemeljenih primerih, podrobno določenih v programu dela, ki ga je sprejela Komisija, lahko ocenjevalni odbor predlaga tudi prilagoditve predlogov, če so te prilagoditve potrebne za skladnost pristopa portfelja. Te prilagoditve so skladne s pogoji za sodelovanje in z načelom enakega obravnavanja. Programski odbor je obveščen o takih primerih.

3. Postopek ocenjevanja se zasnuje tako, da ne prihaja do nasprotij interesov in pristranskosti. Zagotovi se preglednost meril za ocenjevanje in metode točkovanja predlogov.
4. V skladu s členom 200(7) finančne uredbe vložniki prejmejo povratne informacije v vseh fazah ocenjevanja in, kadar je predlog zavrjen, razloge za zavrnitev.
5. Pravni subjekti s sedežem v državah z manj razvitim področjem raziskav in inovacij, ki so uspešno sodelovali v komponenti „Širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti“, na prošnjo prejmejo potrdilo o svojem sodelovanju, ki ga lahko priložijo predlogom za sodelovalni del Programa, ki ga koordinirajo.

Člen 30

Postopek pregleda ocenjevanja, poizvedbe in pritožbe

1. Vložnik lahko zahteva pregled ocenjevanja, če meni, da veljavni postopek ocenjevanja za njegov predlog ni bil pravilno izveden ⁽³¹⁾.
2. Zahteva za pregled ocenjevanja se lahko nanaša samo na postopkovne vidike ocenjevanja. Ocenjevanje ustreznosti predloga ne more biti predmet pregleda ocenjevanja.
3. Zahteva za pregled ocenjevanja se mora nanašati na določen predlog in se vloži v 30 dneh od objave rezultatov ocenjevanja.

Mnenje o postopkovnih vidikih ocenjevanja zagotovi odbor za pregled ocenjevanja, v katerem sodeluje in ga tudi vodi osebje Komisije ali ustreznega organa financiranja, ki ni bilo vključeno v ocenjevanje predlogov. Odbor za pregled ocenjevanja lahko priporoči eno od naslednjega:

- (a) vnovično ocenjevanje predloga, ki ga izvedejo ocenjevalci, ki niso sodelovali pri prejšnjem ocenjevanju, ali
  - (b) potrditev prvotnega ocenjevanja.
4. Pregled ocenjevanja ne odloži postopka izbire predlogov, ki niso predmet tega pregleda.
  5. Komisija poskrbi za obstoj postopka, ki ga udeleženci lahko uporabijo za neposredno poizvedovanje ali pritožbe v zvezi s svojim sodelovanjem v Programu. Informacije o tem, kako vložiti poizvedbe ali pritožbe, se objavijo na spletu.

⁽³¹⁾ Ta postopek bo pojasnjen v dokumentu, objavljenem pred začetkom procesa ocenjevanja.

Člen 31

Čas do dodelitve sredstev

1. Z odstopanjem od prvega pododstavka člena 194(2) finančne uredbe se uporabljata naslednja roka:
  - (a) vsi vložniki se o izidu ocenjevanja njihovih vlog obvestijo najpozneje v petih mesecih od končnega roka za predložitev popolnih predlogov;
  - (b) sporazum o nepovratnih sredstvih se podpiše z vložniki najpozneje osem mesecev od končnega roka za predložitev popolnih predlogov.
2. V programu dela se lahko določijo tudi krajši roki od tistih iz odstavka 1.
3. Poleg izjem iz drugega pododstavka člena 194(2) finančne uredbe se lahko roka iz odstavka 1 tega člena podaljšata za ukrepe ERC, za ocenjevanje v več korakih, za misije in kadar se ukrepi predložijo v etično oceno ali varnostni pregled.

Člen 32

Izvrševanje nepovratnih sredstev

1. Če upravičenec ne izpolni svojih obveznosti v zvezi s tehničnim izvajanjem ukrepa, morajo te obveznosti izpolniti drugi upravičenci brez dodatnih finančnih sredstev Unije, razen če so izrecno oproščeni te obveznosti. Finančna odgovornost vsakega upravičenca je omejena na njegov lastni dolg, ob upoštevanju določb, ki se nanašajo na mehanizem.
2. V sporazumu o nepovratnih sredstvih se lahko določijo mejniki in z njimi povezani obroki predhodnega financiranja. Če mejniki niso doseženi, se lahko ukrep začasno ustavi, spremeni ali, kadar je to ustrezno utemeljeno, ukine.
3. Ukrep se lahko ukine tudi, kadar pričakovani rezultati za Unijo ne bi bili več pomembni iz znanstvenih ali tehnoloških razlogov ali – v primeru Pospeševalca – tudi iz gospodarskih razlogov, v primeru EIC in misij pa tudi na podlagi njihove pomembnosti kot dela portfelja ukrepov. Preden se Komisija odloči za ukinitve ukrepa, izvede postopek, v katerega vključi koordinatorja ukrepa in po potrebi neodvisne zunanje strokovnjake, v skladu s členom 133 finančne uredbe.

Člen 33

Sporazumi o nepovratnih sredstvih

1. Komisija v tesnem sodelovanju z državami članicami in v skladu s to uredbo sestavi vzorčne sporazume o nepovratnih sredstvih med Komisijo ali ustreznim organom financiranja in upravičenci. Če je potrebna bistvena sprememba vzorčnega sporazuma o nepovratnih sredstvih, med drugim zaradi dodatne poenostavitve za upravičence, Komisija v tesnem sodelovanju z državami članicami ta vzorčni sporazum o nepovratnih sredstvih ustrezno spremeni.
2. V sporazumih o nepovratnih sredstvih se določijo pravice in obveznosti upravičencev ter Komisije ali ustreznega organa financiranja v skladu s to uredbo. V njih se določijo tudi pravice in obveznosti pravnih subjektov, ki postanejo upravičenci med izvajanjem ukrepa, ter vloga in naloge koordinatorja.

Člen 34

Stopnje financiranja

1. Za posamezni ukrep se uporablja enotna stopnja financiranja za vse dejavnosti, ki jih ta ukrep financira. Najvišja stopnja financiranja za posamezni ukrep se določi v programu dela.

2. Povrnjenih je lahko do 100 % skupnih upravičenih stroškov ukrepa v okviru Programa, razen za:
  - (a) ukrepe na področju inovacij, za katere je lahko povrnjenih do 70 % skupnih upravičenih stroškov, razen za neprofitne pravne subjekte, za katere je lahko povrnjenih do 100 % skupnih upravičenih stroškov;
  - (b) ukrepe sofinanciranja Programa, za katere je lahko povrnjenih najmanj 30 %, v ugotovljenih in ustrezno utemeljenih primerih pa do 70 % skupnih upravičenih stroškov.
3. Stopnje financiranja, določene v tem členu, se uporabljajo tudi za ukrepe, za katere je za celotni ukrep ali del ukrepa določeno financiranje na podlagi pavšalne stopnje, financiranje na enoto ali pavšalni znesek.

Člen 35

Posredni stroški

1. Posredni upravičeni stroški znašajo 25 % skupnih neposrednih upravičenih stroškov, razen neposrednih upravičenih stroškov za sklepanje pogodb s podizvajalci, finančne podpore tretjim osebam ter vseh stroškov na enoto ali pavšalnih zneskov, ki vključujejo posredne stroške.

Kadar je to ustrezno, se posredni stroški, vključeni v stroške na enoto ali pavšalne zneske, izračunajo z uporabo pavšalne stopnje iz prvega pododstavka, razen pri stroških na enoto za notranje zaračunanane stroške blaga in storitev, ki se izračunajo na podlagi dejanskih stroškov v skladu z običajno prakso stroškovnega računovodstva upravičenca.

2. Ne glede na odstavek 1 se lahko posredni stroški, če je to določeno v programu dela, prijavijo v obliki pavšalnega zneska ali stroškov na enoto.

Člen 36

Upravičeni stroški

1. Poleg meril iz člena 186 finančne uredbe so za upravičence s plačilom na podlagi projekta stroški osebja upravičeni do višine plačila, ki bi ga oseba prejela za delo v raziskovalnih in inovacijskih projektih, financiranih iz nacionalnih programov, vključno s prispevki za socialno varnost in drugimi stroški, povezanimi s plačilom osebja, dodeljenega ukrepu, ki izhajajo iz nacionalnega prava ali pogodbe o zaposlitvi.
2. Z odstopanjem od člena 190(1) finančne uredbe se stroški sredstev, ki jih zagotovijo tretje osebe v obliki prispevkov v naravi, štejejo za upravičene do višine neposrednih upravičenih stroškov tretje osebe.
3. Z odstopanjem od člena 192 finančne uredbe se prihodki, ustvarjeni z izkoriščanjem rezultatov, ne štejejo za prihodke ukrepa.
4. Upravičenci lahko uporabljajo svoje običajne računovodske prakse za opredelitev in prijavo stroškov, ki nastanejo v zvezi z ukrepom v skladu s pogoji iz sporazuma o nepovratnih sredstvih ter v skladu s to uredbo in členom 186 finančne uredbe.
5. Z odstopanjem od člena 203(4) finančne uredbe je treba ob plačilu preostalega zneska obvezno priložiti potrdilo o računovodskih izkazih, če je znesek, ki je bili prijavljen kot dejanski stroški in stroški na enoto ter izračunan v skladu z običajnimi praksami stroškovnega računovodstva, 325 000 EUR ali več.

Potrdilo o računovodskih izkazih lahko izda pooblaščen zunanji revizor, v primeru javnih organov pa pristojni in neodvisen javni uslužbenec v skladu s členom 203(4) finančne uredbe.

6. Kadar je ustrezno, se za ukrepe usposabljanja in mobilnosti v okviru MSCA pri prispevku Unije ustrezno upoštevajo morebitni dodatni stroški upravičenca, povezani z materinskim dopustom, starševskim dopustom, bolniškim dopustom, posebnim dopustom ali spremembo organizacije gostiteljice ali spremembo družinskega statusa raziskovalca v času trajanja sporazuma o nepovratnih sredstvih.

7. Stroški, povezani z odprtim dostopom, vključno z načrti za upravljanje podatkov, so upravičeni do povračila, kot je dodatno določeno v sporazumu o nepovratnih sredstvih.

Člen 37

Mehanizem vzajemnega zavarovanja

1. S to uredbo se ustanovi mehanizem vzajemnega zavarovanja (v nadaljnjem besedilu: mehanizem), ki nadomesti in nasledi sklad, ustanovljen v skladu s členom 38 Uredbe (EU) št. 1290/2013. Mehanizem krije tveganja, povezana z neizterjavo zneskov, ki jih dolgujejo upravičenci:

- (a) Komisiji v skladu s Sklepom št. 1982/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³²⁾;
- (b) Komisiji in organom Unije v okviru Obzorja 2020;
- (c) Komisiji in organom financiranja v okviru Programa.

Kritje tveganja v zvezi z organi financiranja iz točke (c) prvega pododstavka se lahko opravi prek sistema posrednega kritja, določenega v veljavnem sporazumu, in ob upoštevanju narave organa financiranja.

2. Mehanizem upravlja Unija, zastopa pa jo Komisija, ki deluje kot pooblaščenka. Komisija določi posebna pravila za delovanje mehanizma.

3. Prispevek upravičencev znaša 5 % finančnih sredstev, ki jih je za ukrep namenila Unija. Na podlagi rednih preglednih ocenjevanj lahko Komisija ta prispevek poveča na največ 8 % ali zmanjša na manj kot 5 %. Prispevek upravičencev v mehanizem se poravnava z začetnim predhodnim financiranjem in vplača v mehanizem v imenu upravičencev. Ta prispevek ne presega zneska začetnega predhodnega financiranja.

4. Prispevek upravičencev se povrne ob plačilu preostalega zneska.

5. Vsi finančni prihodki, ki jih ustvari mehanizem, se pripišejo mehanizmu. Če prihodki ne zadoščajo, mehanizem ne posreduje, Komisija ali ustrezní organ financiranja pa vse dolgovane zneske izterja neposredno od upravičencev ali tretjih oseb.

6. Izterjani zneski so prihodek, ki se v smislu člena 21(5) finančne uredbe pripiše mehanizmu. Po izvršitvi vseh nepovratnih sredstev, katerih tveganje neposredno ali posredno krije mehanizem, Komisija izterja vse neporavnane zneske in jih vključi v proračun Unije na podlagi sklepov zakonodajnega organa.

7. Mehanizem se lahko razširi na upravičence katerega koli drugega neposredno upravljanega programa Unije. Komisija sprejme pogoje za sodelovanje upravičencev drugih programov.

Člen 38

Lastništvo in zaščita

1. Upravičenci so lastniki rezultatov, ki jih ustvarijo. Upravičenci poskrbijo, da se vse pravice njihovih zaposlenih ali drugih strank v zvezi z rezultati lahko uresničujejo na način, ki je združljiv z obveznostmi upravičencev iz sporazuma o nepovratnih sredstvih.

Rezultati so v skupni lasti dveh ali več upravičencev, kadar:

- (a) so jih ustvarili skupaj in

⁽³²⁾ Sklep št. 1982/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o Sedmem okvirnem programu Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti (2007–2013) (UL L 412, 30.12.2006, str. 1).

(b) ni mogoče:

- (i) določiti zadevnega prispevka posameznega upravičenca ali
- (ii) ločiti rezultatov pri vlogi za zaščito, pridobitvi ali ohranjanju njihove zaščite.

Skupni lastniki se pisno dogovorijo o dodelitvi in pogojih uveljavljanja skupnega lastništva. Če v konzorcijskem sporazumu ali sporazumu o skupnem lastništvu ni dogovorjeno drugače, lahko vsak skupni lastnik tretjim osebam izda neizključne licence za izkoriščanje rezultatov, ki so v skupni lasti (brez pravice do podeljevanja podlicenc), če druge skupne lastnike o tem vnaprej obvesti ter jim zagotovi pošteno in razumno nadomestilo. Skupni lastniki se lahko pisno dogovorijo, da bodo namesto skupnega lastništva uporabili drugačno ureditev.

2. Upravičenci, ki so prejeli finančna sredstva Unije, ustrezno zaščitijo svoje rezultate, če je zaščita možna in upravičena, ob upoštevanju vseh ustreznih dejavnikov, vključno z možnostmi za komercialno izkoriščanje in morebitnimi drugimi legitimnimi interesi. Pri odločanju o zaščiti upravičenci upoštevajo tudi legitimne interese drugih upravičencev v ukrepu.

Člen 39

Izkoriščanje in razširjanje rezultatov

1. Vsak upravičenec, ki je prejel finančna sredstva Unije, si po najboljših močeh prizadeva za izkoriščanje rezultatov, ki so v njegovi lasti, ali za to, da bi jih izkoriščal drug pravni subjekt. Rezultate lahko izkoriščajo neposredno upravičenci ali pa izkoriščanje poteka posredno, predvsem s prenosom rezultatov in izdajanjem licenc za rezultate v skladu s členom 40.

V programu dela so lahko določene dodatne obveznosti glede izkoriščanja.

Če se kljub upravičenčevim prizadevanjem za neposredno ali posredno izkoriščanje svojih rezultatov rezultati ne izkoristijo v obdobju, ki je določeno v sporazumu o nepovratnih sredstvih, upravičenec uporabi ustrezno spletno platformo, ki je navedena v sporazumu o nepovratnih sredstvih, da bi našel osebe, ki so zainteresirane za izkoriščanje teh rezultatov. Na prošnjo upravičenca se ta obveznost lahko opusti, če je to utemeljeno.

2. Upravičenci razširijo svoje rezultate takoj, ko je mogoče, in v javno razpoložljivem formatu, ob upoštevanju omejitev zaradi zaščite intelektualne lastnine, varnostnih pravil ali legitimnih interesov.

V programu dela so lahko določene dodatne obveznosti glede razširjanja rezultatov, pri čemer se varujejo gospodarski in znanstveni interesi Unije.

3. Upravičenci zagotovijo, da se odprt dostop do znanstvenih publikacij uporablja v skladu s pogoji, določenimi v sporazumu o nepovratnih sredstvih. Zlasti poskrbijo, da sami ali avtorji obdržijo zadostne pravice intelektualne lastnine, da lahko izpolnijo svoje zahteve glede odprtega dostopa.

Odprt dostop do raziskovalnih podatkov je splošno pravilo v okviru pogojev, določenih v sporazumu o nepovratnih sredstvih, kar zagotavlja možnost izjem na podlagi načela „odprto, kolikor je mogoče, zaprto, kolikor je potrebno“, ob upoštevanju legitimnih interesov upravičencev, vključno s komercialnim izkoriščanjem, in vseh drugih omejitev, kot so pravila o varstvu podatkov, zasebnost, zaupnost, poslovne skrivnosti, konkurenčni interesi Unije, varnostna pravila ali pravice intelektualne lastnine.

V programu dela se lahko določijo dodatne spodbude ali obveznosti, da bi se spoštovale prakse odprte znanosti.

4. Upravičenci upravljajo vse raziskovalne podatke, nastale v okviru ukrepa Programa , v skladu z načeli FAIR in sporazumom o nepovratnih sredstvih, ter pripravijo načrt upravljanja podatkov.

V programu dela se lahko, kadar je upravičeno, določijo tudi dodatne obveznosti, da bi se za shranjevanje raziskovalnih podatkov in zagotavljanje dostopa do njih uporabljal EOSC.

5. Upravičenci, ki nameravajo razširjati svoje rezultate, o tem vnaprej obvestijo druge upravičence v ukrepu. Vsak drugi upravičenec lahko temu nasprotuje, če lahko dokaže, da bi razširjanje rezultatov znatno škodilo njegovim legitimnim interesom v zvezi z njegovimi rezultati ali obstoječim znanjem. V takih primerih se rezultati ne smejo razširjati, razen če se sprejmejo ustrezni ukrepi za zaščito teh legitimnih interesov.

6. Razen če je v programu dela določeno drugače, morajo predlogi vključevati načrt za izkoriščanje in razširjanje rezultatov. Če pričakovano izkoriščanje rezultatov vključuje razvijanje, ustvarjanje, izdelovanje in trženje proizvoda ali procesa ali ustvarjanje in opravljanje storitve, ta načrt vsebuje strategijo za tako izkoriščanje. Če načrt predvideva izkoriščanje rezultatov predvsem v nepridruženih tretjih državah, pravni subjekti pojasnijo, zakaj se tako izkoriščanje še vedno šteje v interesu Unije.

Upravičenci načrt za izkoriščanje in razširjanje rezultatov med trajanjem in po koncu ukrepa posodablajo v skladu s sporazumom o nepovratnih sredstvih.

7. Upravičenci za potrebe spremljanja in razširjanja rezultatov, ki ju izvaja Komisija ali ustrezeni organ financiranja, zagotovijo vse informacije, ki se zahtevajo v zvezi z izkoriščanjem in razširjanjem svojih rezultatov, v skladu s sporazumom o nepovratnih sredstvih. Ob upoštevanju legitimnih interesov upravičencev se te informacije dajo na voljo javnosti.

Člen 40

Prenos in izdajanje licenc

1. Upravičenci lahko lastništvo nad svojimi rezultati prenesejo. Zagotovijo, da njihove obveznosti veljajo tudi za novega lastnika in da mora slednji te obveznosti prenesti naprej pri vsakem naslednjem prenosu lastništva.

2. Razen če je za posebej določene tretje osebe, tudi za subjekte, povezane z upravičenci, v pisni obliki dogovorjeno drugače ali če to na podlagi veljavnega pravom ni izvedljivo, upravičenci, ki nameravajo prenesti lastništvo nad rezultati, o tem vnaprej obvestijo vsakega drugega upravičenca, ki ima še vedno pravice dostopa do rezultatov. Obvestilo mora vsebovati dovolj informacij o novem lastniku, da lahko upravičenec oceni posledice prenosa na svoje pravice dostopa.

Razen če je za posebej določene tretje osebe, tudi za subjekte, povezane z upravičenci, v pisni obliki dogovorjeno drugače, sme upravičenec nasprotovati prenosu lastništva nad rezultati s strani drugega upravičenca, če lahko dokaže, da bi prenos škodil uveljavljanju njegovih pravic dostopa. V tem primeru prenos lastništva ni mogoč, dokler zadevni upravičenci ne dosežejo dogovora. V sporazumu o nepovratnih sredstvih se določijo zadevni roki.

3. Upravičenci lahko podelijo licenco za svoje rezultate ali kako drugače podelijo pravico do izkoriščanja rezultatov, tudi izključno, če to ne vpliva na izpolnjevanje njihovih obveznosti. Izključne licence za rezultate se lahko podelijo, če vsi ostali zadevni upravičenci potrdijo, da se odpovedujejo pravicam dostopa do njih.

4. Kadar je utemeljeno, se v sporazumu o nepovratnih sredstvih določi pravica Komisije ali ustreznega organa financiranja do ugovora glede prenosa lastništva nad rezultati ali podelitve izključne licence v zvezi z rezultati, če:

- (a) so upravičenci, ki so ustvarili rezultate, prejeli finančna sredstva Unije;
- (b) gre za prenos lastništva ali podelitev licence pravnemu subjektu s sedežem v nepridruženi tretji državi in
- (c) prenos lastništva ali podelitev licence ni v skladu z interesi Unije.

Če je določena pravica do ugovora, upravičenec vnaprej sporoči svojo namero, da bo prenesel lastništvo nad rezultati ali podelil izključno licenco v zvezi z rezultati. Pravici do ugovora v zvezi s prenosi ali podelitvami posebej določenim pravnim subjektom se je mogoče odpovedati v pisni obliki, če so vzpostavljeni ukrepi za zaščito interesov Unije.

Člen 41

Pravice dostopa

1. Zahteve za uveljavljanje pravic dostopa in odpoved pravicam dostopa se podajo pisno.
2. Razen če je z izdajateljem licence dogovorjeno drugače, pravice dostopa ne zajemajo pravice do izdajanja podlicenc.
3. Upravičenci se pred pristopom k sporazumu o nepovratnih sredstvih medsebojno obvestijo o morebitnih omejitvah dostopa do svojega obstoječega znanja.
4. Če upravičenec ni več vključen v ukrep, to ne vpliva na njegovo obveznost, da dovoli dostop.
5. Če upravičenec ne izpolnjuje svojih obveznosti, se lahko upravičenci dogovorijo, da ta upravičenec nima več pravic dostopa.
6. Upravičenci dovolijo dostop do:
  - (a) svojih rezultatov prosto plačila drugemu upravičencu v ukrepu, ki jih potrebuje za izvajanje svojih nalog;
  - (b) svojega obstoječega znanja drugemu upravičencu v ukrepu, ki obstoječe znanje potrebuje za izvajanje svojih nalog, ob upoštevanju morebitnih omejitev iz odstavka 3; ta dostop se dovoli prosto plačila, razen če se upravičenci pred pristopom k sporazumu o nepovratnih sredstvih dogovorijo drugače;
  - (c) svojih rezultatov in, ob upoštevanju morebitnih omejitev iz odstavka 3, do svojega obstoječega znanja vsakemu drugemu upravičencu v ukrepu, ki jih potrebuje za izkoriščanje lastnih rezultatov; ta dostop se dovoli pod poštenimi in razumnimi pogoji, o katerih se sklene dogovor.
7. Razen če se upravičenci dogovorijo drugače, dovolijo dostop do svojih rezultatov in – ob upoštevanju morebitnih omejitev iz odstavka 3 – do svojega obstoječega znanja tudi pravnemu subjektu, ki:
  - (a) ima sedež v državi članici ali pridruženi državi;
  - (b) je pod neposrednim ali posrednim nadzorom drugega upravičenca ali pod istim neposrednim ali posrednim nadzorom kot ta upravičenec ali neposredno ali posredno nadzoruje tega upravičenca in
  - (c) potrebuje dostop za izkoriščanje rezultatov tega upravičenca v skladu z obveznostmi izkoriščanja, ki jih ima ta upravičenec.

Dostop se dovoli pod poštenimi in razumnimi pogoji, o katerih se sklene dogovor.

8. Razen če se upravičenci dogovorijo o drugačnem roku, se zahteva za dostop za namene izkoriščanja lahko poda največ eno leto po koncu ukrepa.
9. Upravičenci, ki so prejeli finančna sredstva Unije, dovolijo dostop do svojih rezultatov prosto plačila institucijam Unije, organom, uradom ali agencijam za razvoj, izvajanje in spremljanje politik ali programov Unije. Dostop se omeji na nekomercialno in nekonkurenčno uporabo.

Take pravice dostopa pa ne veljajo tudi za obstoječe znanje upravičencev.

Pri ukrepih v okviru sklopa „Civilna varnost v družbi“ upravičenci, ki so prejeli finančna sredstva Unije, dovolijo dostop do svojih rezultatov prosto plačila tudi nacionalnim organom držav članic za razvijanje, izvajanje in spremljanje njihovih politik ali programov na zadevnem področju. Dostop se omeji na nekomercialno in nekonkurenčno uporabo in se zanj uporabi dvostranski dogovor, ki opredeljuje posebne pogoje, s katerimi se zagotovi, da se te pravice dostopa uporabljajo le za načrtovane namene in da se določijo ustrezne obveznosti glede zaupnosti. Države članice ter institucije, organi, uradi ali agencije Unije o takih svojih zahtevah obvestijo vse države članice.

10. V programu dela se lahko določijo tudi dodatne pravice dostopa, kadar je to ustrezno.

Člen 42

Posebne določbe

1. Za ukrepe ERC, ukrepe usposabljanja in mobilnosti, ukrepe predkomercialnega naročanja, ukrepe javnega naročanja inovativnih rešitev, ukrepe sofinanciranja Programa ter usklajevalne in podporne ukrepe lahko veljajo posebne določbe v zvezi z lastništvom, izkoriščanjem in razširjanjem rezultatov, prenosom in izdajanjem licenc ter pravicami dostopa.
2. Posebne določbe iz odstavka 1 se določijo v sporazumu o nepovratnih sredstvih in ne spreminjajo načel in obveznosti glede odprtega dostopa.

Člen 43

Nagrade

1. Če ni v tem poglavju določeno drugače, se nagrade za spodbujanje ali nagrade za priznanje v okviru Programa podeljujejo in upravljajo v skladu z naslovom IX finančne uredbe.
2. Če ni v programu dela ali pravilih natečaja določeno drugače, lahko na natečaju sodeluje vsak pravni subjekt, ne glede na kraj njegovega sedeža.
3. Komisija ali ustrezní organ financiranja lahko organizira, kadar je to ustrezno, nagradne natečaje skupaj z:
  - (a) drugimi organi Unije;
  - (b) tretjimi državami, tudi z njihovimi znanstvenimi in tehnološkimi organizacijami ali agencijami;
  - (c) mednarodnimi organizacijami ali
  - (d) neprofitnimi pravnimi subjekti.
4. Programi dela ali pravila natečaja vsebujejo obveznosti v zvezi s komunikacijo in, kadar je to ustrezno, izkoriščanjem in razširjanjem rezultatov, lastništvom ter pravicami dostopa, vključno z določbami o izdajanju licenc.

POGLAVJE III

Javno naročanje

Člen 44

Javno naročanje

1. Če ni v tem poglavju določeno drugače, se javna naročila v okviru Programa izvajajo v skladu z naslovom VII finančne uredbe.
2. Javno naročanje je mogoče tudi v obliki predkomercialnega naročanja ali javnega naročanja inovativnih rešitev, ki ga izvede Komisija ali ustrezní organ financiranja v svojem imenu ali skupaj z javnimi naročniki iz držav članic in pridruženih držav. V takšnih primerih se uporabljajo pravila iz člena 26.

POGLAVJE IV

Operacije mešanega financiranja in kombinirano financiranje

Člen 45

Operacije mešanega financiranja

Operacije mešanega financiranja v okviru Programa se izvajajo v skladu s programom InvestEU in naslovom X finančne uredbe.

Člen 46

Kombinirano financiranje iz Obzorja Evropa in kombinirano financiranje iz EIC

1. Za nepovratna sredstva in vračljiv predujem, ki sta komponenti kombiniranega financiranja iz Obzorja Evropa in kombiniranega financiranja iz EIC, se uporabljajo členi 34 do 37.
2. Kombinirano financiranje iz EIC se izvaja v skladu s členom 48 te uredbe. Podpora v okviru kombiniranega financiranja iz EIC se lahko dodeli, dokler je mogoče ukrep financirati kot operacijo mešanega financiranja ali operacijo financiranja in naložbe, za katero v celoti velja jamstvo Unije v okviru programa InvestEU. Z odstopanjem od člena 209 finančne uredbe se pogoji, določeni v odstavku 2 navedenega člena ter zlasti točkah (a) in (d) navedenega odstavka, ne uporabljajo ob dodelitvi kombiniranega financiranja iz EIC.
3. Kombinirano financiranje iz Obzorja Evropa se lahko dodeli za ukrep sofinanciranja programa, kadar skupni program držav članic in pridruženih držav določa uvedbo finančnih instrumentov v podporo izbranim ukrepom. Taki ukrepi se ocenijo in izberejo v skladu s členi 15, 23, 24, 27, 28 in 29. Pogoji izvajanja kombiniranega financiranja iz Obzorja Evropa so skladni s členom 32, smiselno s členom 48(10) ter vsemi dodatnimi in utemeljenimi pogoji, določenimi v programu dela.
4. Vračila, skupaj z vrnjenimi predujmi, ter prihodki od kombiniranega financiranja iz Obzorja Evropa in kombiniranega financiranja iz EIC se štejejo za notranje namenske prihodke v skladu s točko (f) člena 21(3) in členom 21(4) finančne uredbe.
5. Kombinirano financiranje iz Obzorja Evropa in kombinirano financiranje iz EIC se zagotovita na način, ki spodbuja konkurenčnost Unije, hkrati pa ne izkrivlja konkurence na notranjem trgu.

Člen 47

Iskalec

1. Iskalec (*Pathfinder*) zagotavlja nepovratna sredstva za zelo tvegane vrhunske projekte, ki jih izvajajo konzorciji ali posamezni upravičenci ter katerih namen je razvoj radikalnih inovacij in novih tržnih priložnosti. Iskalec podpira najzgodnejše faze znanstvenih, tehnoloških ali visokotehnoloških raziskav in razvoja, vključno s potrditvijo koncepta in prototipov za validacijo tehnologije.

Iskalec se izvaja predvsem z odprtim razpisom za zbiranje predlogov od spodaj navzgor z rednimi letnimi presečnimi datumi, obenem pa zagotavlja konkurenčne izzive za razvoj ključnih strateških ciljev, ki zahtevajo visokotehnološko in radikalno razmišljanje.

2. Prehodne dejavnosti Iskalca pomagajo vsem vrstam raziskovalcev in inovatorjev najti pot do komercialnega razvoja v Uniji, kot so predstavitvene dejavnosti in študije izvedljivosti, s katerimi se ocenijo potencialni poslovni modeli, ter podpirajo ustvarjanje odcepljenih ali zagonskih podjetij.

Začetek in vsebina razpisov za zbiranje predlogov za prehodne dejavnosti se določita ob upoštevanju ciljev in proračuna, ki so določeni v programu dela v zvezi z zadevnim portfeljem ukrepov.

Dodatna nepovratna sredstva za določen znesek, ki ne presega 50 000 EUR, se lahko dodelijo vsakemu predlogu, ki je na podlagi razpisa za zbiranje predlogov že izbran v okviru Iskalca, ter po potrebi prehodnih dejavnosti, za izvedbo dopolnilnih dejavnosti, tudi nujnih usklajevalnih in podpornih ukrepov, za krepitev skupnosti upravičencev portfelja, na primer za oceno morebitnih odcepljenih podjetij, potencialnih inovacij, ki ustvarjajo nove trge, ali za razvoj poslovnega načrta. O takih primerih se obvesti programski odbor, ustanovljen na podlagi posebnega programa.

3. Za Iskalca veljajo merila za dodelitev iz člena 28.

Člen 48

Pospeševalec

1. Pospeševalec (*Accelerator*) si prizadeva podpirati zlasti inovacije, ki ustvarjajo nove trge. Podpira zgolj posamezne upravičence in predvsem zagotavlja kombinirano financiranje. Pod določenimi pogoji lahko zagotavlja tudi podporo izključno v obliki nepovratnih sredstev in izključno v obliki lastniškega kapitala.

Pospeševalec zagotavlja naslednje vrste podpore:

- (a) podporo v obliki kombiniranega financiranja za MSP, vključno z zagonskimi podjetji, v izjemnih primerih pa tudi za mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo, ki izvajajo prebojne in prelomne inovacije, ki niso zmožne pridobiti pomoč bank;
- (b) podporo izključno v obliki nepovratnih sredstev za MSP, vključno z zagonskimi podjetji, ki izvajajo vse vrste inovacij, segajoč od postopnih do prebojnih in prelomnih inovacij, in se nameravajo pozneje širiti;
- (c) podporo izključno v obliki lastniškega kapitala za MSP, ki niso zmožna pridobiti pomoč bank, vključno z zagonskimi podjetji, ki so že prejela podporo izključno v obliki nepovratnih sredstev.

Podpora izključno v obliki nepovratnih sredstev v okviru Pospeševalca se zagotovi le pod naslednjimi kumulativnimi pogoji:

- (a) projekt vsebuje informacije o zmogljivostih in pripravljenosti vložnika za širitev;
- (b) upravičenec je zagonsko podjetje ali MSP;
- (c) podpora izključno v obliki nepovratnih sredstev v okviru Pospeševalca se upravičencu zagotovi le enkrat v obdobju izvajanja Programa v znesku največ 2,5 milijona EUR.

2. Upravičenec Pospeševalca je pravni subjekt, ki spada med zagonska podjetja, MSP ali – v izjemnih primerih – mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo in sedežem v državi članici ali pridruženi državi, ki se nameravajo širiti. Predlog lahko predloži bodisi upravičenec bodisi – ob predhodnem soglasju upravičenca – ena ali več fizičnih oseb ali pravnih subjektov, ki nameravajo ustanoviti ali podpreti tega upravičenca. V zadnjem primeru se sporazum o financiranju podpiše zgolj z upravičencem.

3. En sam sklep o dodelitvi zajema in zagotavlja financiranje za vse oblike prispevka Unije, ki se zagotavljajo v okviru kombiniranega financiranja iz EIC.

4. Predloge ocenjujejo neodvisni zunanji strokovnjaki na podlagi njihove ustreznosti, izberejo pa se za financiranje prek odprtega razpisa za zbiranje predlogov s presečnimi datumi, ki temelji na členih 27, 28 in 29 ob upoštevanju odstavka 5 tega člena.

5. Predloženi predlogi se ocenijo na podlagi naslednjih meril za dodelitev:

- (a) odličnost;
- (b) učinek;
- (c) stopnja tveganosti ukrepa, ki bi preprečila naložbe, kakovost in učinkovitost izvajanja, ter potreba po podpori Unije.

6. S soglasjem zadevnih vložnikov lahko Komisija ali organi financiranja, ki izvajajo Program (vključno s skupnostmi znanja in inovacij EIT), v ocenjevanje na podlagi merila za dodelitev iz točke (c) odstavka 5 neposredno vložijo predlog za ukrep na področju inovacij ali uvajanja na trg, ki že izpolnjuje merila za dodelitev iz točk (a) in (b) odstavka 5, če so izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji:

- (a) predlog izvira iz katerega koli drugega ukrepa, financiranega v okviru Obzorja 2020, iz Programa, ali – če se v okviru prvega programa dela izvede raziskovalna pilotna faza – iz nacionalnih in/ali regionalnih programov, začeni z ugotavljanjem potrebe po taki shemi; podrobne določbe glede tega se navedejo v posebnem programu iz točke (a) člena 1(2);
- (b) predlog temelji na pregledu projekta, ki je bil opravljen v zadnjih dveh letih ter v okviru katerega sta bila ocenjena odličnost in učinek predloga ob hkratnem upoštevanju pogojev in postopkov, podrobneje določenih v programu dela.

7. Pečat odličnosti se lahko podeli pod naslednjimi kumulativnimi pogoji:

- (a) upravičenec je zagonsko podjetje, MSP ali malo podjetje s srednje veliko tržno kapitalizacijo;
- (b) predlog je bil upravičen in je presegal veljavne pragove za merila za dodelitev iz točke (a) in (b) odstavka 5;
- (c) dejavnost bi bila upravičena v okviru ukrepa na področju inovacij.

8. Za predlog, ki je uspešno preстал ocenjevanje, neodvisni zunanji strokovnjaki predlagajo ustrezno podporo Pospeševalca na podlagi nastalega tveganja ter sredstev in časa, ki so potrebni za prenos in uvedbo inovacije na trg.

Komisija lahko iz utemeljenih razlogov zavrne predlog, ki so ga izbrali neodvisni zunanji strokovnjaki, vključno zaradi neskladja s cilji politik Unije. O razlogih za tako zavrnitev se obvesti programski odbor.

9. Nepovratna sredstva ali vračljiv predujem kot komponenti podpore Pospeševalca ne presegajo 70 % skupnih upravičenih stroškov izbranega ukrepa na področju inovacij.

10. Pogoji izvedbe lastniškega kapitala in odplačne podpore kot komponente podpore Pospeševalca so določeni v Sklepu (EU) 2021/764

11. Pogodba za izbrani ukrep določa posebne merljive mejnike ter ustrezno predhodno financiranje in plačila v obrokih za podporo Pospeševalca.

V primeru kombiniranega financiranja iz EIC se lahko še pred izvedbo drugih komponent dodeljenega kombiniranega financiranja iz EIC začnejo izvajati dejavnosti, ki ustrezajo ukrepu na področju inovacij, in izplača prvi obrok predhodnega financiranja nepovratnih sredstev ali vračljivega predujma. Pogoj za izvedbo teh komponent je, da so doseženi posebni mejniki, določeni v pogodbi.

12. V skladu s pogodbo se lahko, če merljivi mejniki niso doseženi, ukrep začasno ustavi, spremeni ali, če je to ustrezno utemeljeno, ukine. Ukine se lahko tudi, kadar ni mogoče doseči pričakovane uvedbe na trg, zlasti ne v Uniji.

V izjemnih primerih se lahko Komisija po nasvetu odbora EIC na podlagi pregleda projekta, ki ga opravijo neodvisni zunanji strokovnjaki, odloči za povečanje podpore Pospeševalca. O takih primerih se obvesti programski odbor.

POGLAVJE V

Strokovnjaki

Člen 49

Imenovanje neodvisnih zunanjih strokovnjakov

1. Neodvisni zunanji strokovnjaki se določijo in izberejo na podlagi razpisov za prijavo interesa posameznikov in prek razpisov, naslovljenih na ustrezne organizacije, kot so raziskovalne agencije, raziskovalne institucije, univerze, organizacije za standardizacijo, organizacije civilne družbe ali podjetja, da se vzpostavi podatkovna zbirka kandidatov.

Z odstopanjem od člena 237(3) finančne uredbe lahko Komisija ali ustrežni organ financiranja v izjemnih in ustrezno utemeljenih primerih na pregleden način izbere katerega koli posameznega strokovnjaka z ustreznimi znanji in spretnostmi, ki ni vključen v podatkovno zbirko, če se z razpisom za prijavo interesa ni našlo ustreznih neodvisnih zunanjih strokovnjakov.

Taki strokovnjaki izjavijo, da so neodvisni in sposobni podpreti cilje Programa.

2. V skladu s členom 237(2) in (3) finančne uredbe so neodvisni zunanji strokovnjaki plačani na podlagi standardnih pogojev. Če je to upravičeno, se lahko v izjemnih primerih dodeli ustrezna raven plačila, ki presega standardne pogoje, ki temeljijo na ustreznih tržnih standardih, zlasti za posebne strokovnjake na visoki ravni. Take stroške krije Program.

3. Poleg informacij iz člena 38(2) in (3) finančne uredbe se imena neodvisnih zunanjih strokovnjakov, ki ocenjujejo vloge za nepovratna sredstva in so imenovani kot posamezniki, objavijo – skupaj z njihovim strokovnim področjem – vsaj enkrat letno na spletni strani Komisije ali organa financiranja. Take informacije se zbirajo, obdelujejo in objavljajo v skladu z Uredbo (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³³⁾.

4. Komisija ali ustrežni organ financiranja sprejme ustrezne ukrepe za preprečevanje nasprotij interesov v zvezi s sodelovanjem neodvisnih zunanjih strokovnjakov v skladu s členom 61 in členom 150(5) finančne uredbe.

Komisija ali ustrežni organ financiranja zagotovi, da strokovnjak, ki se znajde v nasprotju interesov v zvezi z zadevo, za katero je zaprosen za mnenje, te zadeve ne ocenjuje ter pri njej ne svetuje ali pomaga.

5. Komisija ali ustrežni organ financiranja pri imenovanju neodvisnih zunanjih strokovnjakov sprejme ustrezne ukrepe, da bi ob upoštevanju razmer na področju ukrepa v skupinah strokovnjakov in ocenjevalnih odborih dosegli uravnoteženo sestavo z vidika spretnosti, izkušenj, znanja, tudi kar zadeva specializacijo, zlasti na področju družbenih ved in humanistike, geografske raznolikosti in spola.

6. Za zajamčenje kakovosti ocenjevanja se za vsak predlog po potrebi zagotovi ustrezno število neodvisnih zunanjih strokovnjakov.

7. Informacije o višini plačila vseh neodvisnih zunanjih strokovnjakov se dajo na voljo Evropskemu parlamentu in Svetu.

NASLOV III

SPREMLJANJE, KOMUNICIRANJE, OCENJEVANJE IN NADZOR PROGRAMA

Člen 50

Spremljanje in poročanje

1. Komisija stalno spremlja upravljanje in izvajanje Programa, njegovega posebnega programa iz točke (a) člena 1(2) in dejavnosti EIT. Da se poveča preglednost, se podatki v skladu z zadnjo posodobitvijo tudi dajo na voljo javnosti na dostopen način na spletnem mestu Komisije. Zlasti podatki o projektih, ki se financirajo v okviru ERC, evropskih partnerstev, misij, EIC in EIT, se vključijo v isto podatkovno zbirko.

⁽³³⁾ Uredba (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 45/2001 in Sklepa št. 1247/2002/ES (UL L 295, 21.11.2018, str. 39).

Podatkovna zbirka zajema:

- (a) časovno opredeljene kazalnike za letno poročanje o napredku Programa pri doseganju ciljev iz člena 3, kot so določeni v Prilogi V na podlagi poti do učinka;
- (b) informacije o ravni vključevanja družbenih in humanističnih ved, razmerju med nižjimi in višjimi ravnmi tehnološke pripravljenosti v skupnih raziskavah, napredku pri sodelovanju držav širitve, geografski sestavi konzorcijev v sodelovalnih projektih, razvoju plač raziskovalcev, uporabi dvostopenjskega postopka predložitve in ocenjevanja, ukrepih za spodbujanje sodelovalnih povezav na področju evropskih raziskav in inovacij, uporabi pregleda ocenjevanja ter število in vrste pritožb, ravni vključevanj podnebnih ukrepov in s tem povezanih odhodkov, sodelovanju MSP, sodelovanju zasebnega sektorja, sodelovanju po spolu pri financiranih ukrepih, ocenjevalnih skupinah, odborih in svetovalnih skupinah, „pečatih odličnosti“, evropskih partnerstvih in stopnji sofinanciranja, dopolnilnem in kumulativnem financiranju iz drugih programov Unije, raziskovalnih infrastrukturah, času do dodelitve sredstev, ravni mednarodnega sodelovanja, vključenosti državljanov in sodelovanju civilne družbe;
- (c) ravni odhodkov, razčlenjene na ravni projektov, da se omogočijo posebne analize, tudi glede na področje ukrepanja;
- (d) raven prevelikega števila prijav, zlasti skupno število predlogov in število predlogov na razpis za zbiranje predlogov, njihovo povprečno oceno ter delež predlogov nad in pod pragovi kakovosti.

2. Za zagotovitev učinkovite ocene napredka Programa pri doseganju njegovih ciljev se na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 55, da se spremeni Priloga V glede kazalnikov poti do učinka, kadar je to potrebno, in določijo izhodišča in cilji ter da se ta uredba dopolni z določbami o vzpostavitvi okvira za spremljanje in ocenjevanje.

3. Sistem za poročanje o smotrnosti zagotavlja, da se podatki za spremljanje izvajanja in rezultatov Programa zbirajo uspešno, učinkovito in pravočasno, pri čemer se ne poveča upravno breme za upravičence. V ta namen se prejemnikom sredstev Unije, tudi na ravni raziskovalcev, ki sodelujejo pri ukrepih, da bi lahko sledili njihovi poklicni poti in mobilnosti, in po potrebi državam članicam naložijo sorazmerne zahteve glede poročanja.

4. Kvalitativna analiza Komisije in organov financiranja Unije ali nacionalnih organov financiranja v največji možni meri dopolnjuje kvantitativne podatke.

5. Ukrepi za spodbujanje sodelovalnih povezav na področju evropskih raziskav in inovacij se spremljajo in pregledujejo v okviru programov dela.

Člen 51

Informiranje, komuniciranje, obveščanje javnosti ter razširjanje in izkoriščanje rezultatov

1. Prejemniki sredstev Unije z zagotavljanjem skladnih, učinkovitih in sorazmernih informacij različnim ciljnim skupinam, tudi medijem in javnosti, navedejo izvor teh sredstev in zagotovijo prepoznavnost financiranja Unije, zlasti pri promoviranju ukrepov in njihovih rezultatov, tudi ko gre za nagrade.

2. Komisija izvaja ukrepe informiranja in komuniciranja v zvezi s Programom, ukrepi v okviru Programa in doseženimi rezultati. Zagotavlja tudi pravočasne in izčrpne informacije državam članicam in upravičencem. Zainteresiranim subjektom se zagotovijo z dokazi podprte storitve povezovanja, ki temeljijo na podatkovni analizi in omrežni afiniteti, da bi se oblikovali konzorciji za sodelovalne projekte, s posebnim poudarkom na prepoznavanju priložnosti za mreženje za pravne subjekte iz držav z manj razvitim področjem raziskav in inovacij. Na podlagi take analize se lahko organizirajo ciljne prireditve za povezovanje za namen konkretnih razpisov za zbiranje predlogov.

3. Komisija vzpostavi tudi strategijo razširjanja in izkoriščanja rezultatov za povečanje razpoložljivosti in razširjenosti rezultatov raziskav in inovacij ter znanja iz Programa, da bi pospešila izkoriščanje rezultatov v smeri uvajanja na trgu ter povečala učinek Programa.

4. Finančna sredstva, dodeljena Programu, prispevajo tudi h korporativnemu komuniciranju o prednostnih nalogah politik Unije ter dejavnostim informiranja, komuniciranja, obveščanja javnosti, razširjanja in izkoriščanja rezultatov, kolikor so te prednostne naloge povezane s cilji iz člena 3.

Člen 52

Ocenjevanje Programa

1. Ocenjevanje Programa se izvede pravočasno, da bi ga bilo mogoče upoštevati v postopku odločanja o Programu, naslednjemu okvirnemu programu in drugih pobudah, pomembnih za raziskave in inovacije.
2. Vmesna ocena Programa se opravi s pomočjo neodvisnih strokovnjakov, izbranih po preglednem postopku, potem ko je na voljo dovolj informacij o izvajanju Programa, najpozneje pa štiri leta po začetku tega izvajanja. Vsebuje analizo portfelja in oceno dolgoročnega učinka predhodnih okvirnih programov ter je podlaga za prilagoditev ali preusmeritev Programa, kakor je primerno. Z njo se oceni učinkovitost, uspešnost, relevantnost in skladnost Programa ter dodana vrednost Unije.
3. Ob koncu izvajanja Programa, najpozneje pa štiri leta po koncu obdobja, določenega v členu 1, Komisija zaključi končno oceno Programa. Ta vsebuje oceno dolgoročnega učinka predhodnih okvirnih programov.
4. Komisija objavi in sporoči ugotovitve ocen ter jih skupaj s svojimi pripombami predloži Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij.

Člen 53

Revizije

1. Nadzorni sistem za Program zagotavlja ustrezno ravnotežje med zaupanjem in nadzorom, ob upoštevanju upravnih in drugih stroškov kontrol na vseh ravneh, zlasti za upravičence. Revizijska pravila morajo biti v celotnem Programu jasna, dosledna in skladna.
2. Revizijska strategija za Program temelji na finančni reviziji reprezentativnega vzorca odhodkov v celotnem Programu. Reprezentativni vzorec se dopolni z izborom, ki temelji na oceni tveganj, povezanih z odhodki. Za ukrepe, deležne skupnega financiranja iz različnih programov Unije, se revizija opravi le enkrat, pri čemer se zajamejo vsi vključeni programi in njihova veljavna pravila.
3. Poleg tega se lahko Komisija ali ustrezní organ financiranja opre na revizije sistemov in procesov na ravni upravičenca. Te revizije so za nekatere vrste upravičencev neobvezne ter se z njimi pregledajo sistemi in procesi upravičenca, kar se dopolni z revizijo transakcij. Opravi jih pristojni neodvisni revizor, usposobljen za izvajanje obveznih revizijskih pregledov računovodskih listin v skladu z Direktivo 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁽³⁴⁾. Revizije sistemov in procesov lahko uporablja Komisija ali ustrezní organ financiranja za določitev splošnega zagotovila o dobrem finančnem poslovanju glede odhodkov ter za vnovično preučitev ravni naknadnih revizij in potrdil o računovodskih izkazih.
4. Komisija ali ustrezní organ financiranja se v skladu s členom 127 finančne uredbe lahko opre na revizije uporabe prispevkov Unije, ki jih opravijo druge neodvisne in pristojne osebe ali subjekti, tudi tisti, ki niso pooblaščení s strani institucij ali organov Unije.
5. Revizije se lahko opravijo do dveh let po plačilu preostalega zneska.

⁽³⁴⁾ Direktiva 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. Maja 2006 o obveznih revizijah za letne in konsolidirane računovodske izkaze, spremembi direktiv Sveta 78/660/EGS in 83/349/EGS ter razveljavitvi Direktive Sveta 84/253/EGS (UL L 157, 9.6.2006, str. 87).

6. Komisija objavi smernice za revizijo, da bi z njimi zagotovila zanesljivo in enotno uporabo in razlago revizijskih postopkov in pravil med celotnim trajanjem Programa.

Člen 54

Zaščita finančnih interesov Unije

Kadar tretja država sodeluje v Programu po odločitvi, sprejeti na podlagi mednarodnega sporazuma ali na podlagi katerega koli drugega pravnega instrumenta, odgovornemu odredbodajalcu, OLAF in Računskemu sodišču podeli potrebne pravice in dostop, da lahko v celoti izvajajo svoje pristojnosti. V primeru OLAF take pravice vključujejo pravico do izvajanja preiskav, vključno s preverjanji na kraju samem in inšpekcijami, kot je določeno v Uredbi (EU, Euratom) št. 883/2013.

Člen 55

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 50(2) se prenese na Komisijo za obdobje do 31. decembra 2028.
3. Prenos pooblastila iz člena 50(2) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 50(2), začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

NASLOV IV

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Člen 56

Razveljavitev

Uredbi (EU) št. 1290/2013 in (EU) št. 1291/2013 se razveljavita z učinkom od 1. januarja 2021.

Člen 57

Prehodne določbe

1. Ta uredba ne vpliva na nadaljevanje ali spremembo ukrepov, začelih na podlagi uredb (EU) št. 1290/2013 in (EU) št. 1291/2013, ki se še naprej uporabljata za te ukrepe do njihovega zaključka. Za delovne načrte in ukrepe, predvidene v delovnih načrtih, sprejetih na podlagi Uredbe (EU) št. 1290/2013 in ustreznih temeljnih aktov organov financiranja, se še naprej uporabljajo Uredba (EU) št. 1290/2013 in navedeni temeljni akti, dokler niso zaključeni.
2. Finančna sredstva za Program lahko krijejo tudi odhodke za tehnično in upravno pomoč, ki so potrebni za zagotovitev prehoda med Programom in ukrepi, sprejetimi na podlagi Uredbe (EU) št. 1291/2013.

Člen 58

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati na dan objave v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 1. januarja 2021.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 28. aprila 2021

Za Evropski parlament
predsednik
D. M. SASSOLI

Za Svet
predsednica
A. P. ZACARIAS

PRILOGA I

SPLOŠNE SMERNICE ZA DEJAVNOSTI

Splošni in specifični cilji iz člena 3 te uredbe se uresničujejo v celotnem Programu prek področij ukrepanja in splošnih smernic za dejavnosti, opisanih v tej prilogi in Prilogi II k tej uredbi, pa tudi v Prilogi I k Sklepu (EU) 2021/764

(1) Steber I „Odlična znanost“

Ta steber z dejavnostmi, navedenimi v nadaljevanju, v skladu s členom 4 spodbuja znanstveno odličnost, privablja najbolj nadarjene v Evropo, nudi ustrezno podporo raziskovalcem na začetku poklicne poti ter podpira ustvarjanje in razširjanje znanstvene odličnosti, visokokakovostnega znanja, metodologij in spretnosti, tehnologij in rešitev za globalne družbene, okoljske in gospodarske izzive. Hkrati prispeva k drugim specifičnim ciljem Programa, kot so navedeni v členu 3.

- (a) ERC: zagotavljanje privlačnega in prožnega financiranja, ki bo na podlagi natečaja na ravni Unije, temelječega izključno na merilu odličnosti, posameznim nadarjenim in ustvarjalnim raziskovalcem, zlasti tistim na začetku poklicne poti, in njihovim ekipam – ne glede na njihovo državljanstvo in državo izvora – omogočilo, da raziskujejo najobetavnejše poti pionirskih znanosti.

Področje ukrepanja: pionirska znanost.

- (b) MSCA: opremljanje raziskovalcev – s pomočjo mobilnosti in izpostavljenosti prek meja, sektorjev in disciplin – z novimi znanji in spretnostmi, krepitev sistemov usposabljanja in razvoja poklicne poti ter strukturiranje in izboljševanje institucionalnih in nacionalnih sistemov zaposlovanja ob upoštevanju Evropske listine za raziskovalce in Kodeksa ravnanja pri zaposlovanju raziskovalcev; pri tem MSCA pomagajo postavljati temelje za odlično evropsko raziskovalno okolje po vsej Evropi, pri čemer prispevajo k spodbujanju ustvarjanja delovnih mest, rasti in naložb ter reševanju sedanjih in prihodnjih družbenih izzivov.

Področja ukrepanja: spodbujanje odličnosti s pomočjo mobilnosti raziskovalcev prek meja, sektorjev in disciplin; spodbujanje novih znanj in spretnosti s pomočjo odličnega usposabljanja raziskovalcev; krepitev razvoja človeških virov ter znanj in spretnosti v celotnem ERA; izboljšanje in olajševanje sinergij; spodbujanje ozavešanja javnosti.

- (c) Raziskovalne infrastrukture: opremljanje Evrope z vrhunskimi trajnostnimi raziskovalnimi infrastrukturami, ki so prosto dostopne najboljšim raziskovalcem iz Evrope in zunaj nje. Spodbujanje uporabe obstoječih raziskovalnih infrastruktur, vključno s tistimi, ki se financirajo iz skladov v okviru kohezijske politike Unije. S tem pa izboljšanje potenciala raziskovalne infrastrukture za podpiranje znanstvenega napredka in inovacij ter omogočanje odprte in odlične znanosti v skladu z načeli FAIR, pa tudi dejavnosti v zvezi s politikami in mednarodnim sodelovanjem Unije.

Področja ukrepanja: utrjevanje in razvijanje okolja evropskih raziskovalnih infrastruktur; odpiranje, vključevanje in medsebojno povezovanje raziskovalnih infrastruktur; inovacijski potencial evropskih raziskovalnih infrastruktur ter dejavnosti za inovacije in usposabljanje; krepitev evropske politike na področju raziskovalnih infrastruktur in mednarodnega sodelovanja.

(2) Steber II „Globalni izzivi in evropska industrijska konkurenčnost“

Ta steber z dejavnostmi, navedenimi v nadaljevanju, v skladu s členom 4 podpira ustvarjanje in boljše razširjanje visokokakovostnega novega znanja, tehnologij in trajnostnih rešitev, krepi evropsko industrijsko konkurenčnost, povečuje učinek raziskav in inovacij pri razvoju, podpora in izvajanju politik Unije ter podpira uvajanje inovativnih rešitev v industriji, zlasti v MSP in zagonskih podjetjih, in družbi za reševanje globalnih izzivov. Hkrati prispeva k drugim specifičnim ciljem Programa, kot so navedeni v členu 3.

Družbene vede in humanistika se v celoti vključijo v vse sklope, vključno s posebnimi in namenskimi dejavnostmi.

Za zagotovitev čim večjega učinka, prožnosti in sinergij so raziskovalne in inovacijske dejavnosti organizirane v šest sklopov, ki so medsebojno povezani z vseevropskimi raziskovalnimi infrastrukturami ter posamično in skupaj spodbujajo interdisciplinarno, medsektorsko, čezmejno in mednarodno sodelovanje, ki bo zajemalo več politik. Steber II Programa zajema dejavnosti z najrazličnejših ravni tehnološke pripravljenosti, tudi nižjih.

Vsak sklop prispeva k doseganju več ciljev trajnostnega razvoja, pri čemer so številni cilji trajnostnega razvoja podprti z več kot enim sklopom.

Raziskovalne in inovacijske dejavnosti se izvajajo v sklopih, navedenih v nadaljevanju, in med njimi:

- (a) Sklop „Zdravje“: izboljšanje in varovanje zdravja in dobrega počutja državljanov vseh starosti z ustvarjanjem novega znanja, razvojem inovativnih rešitev, zagotavljanjem (kadar je ustrezno) vključevanja vidika spola z namenom preprečevanja, diagnosticiranja, spremljanja in zdravljenja bolezni ter razvojem zdravstvenih tehnologij; zmanjšanje tveganj za zdravje; zaščita prebivalstva ter spodbujanje dobrega zdravja in dobrega počutja, tudi na delovnem mestu; povečanje stroškovne učinkovitosti, pravičnosti in vzdržnosti javnega zdravstva; preprečevanje bolezni, povezanih z revščino, in spopadanje z njimi, ter podpiranje in omogočanje sodelovanja bolnikov ter njihove skrbi za lastno zdravje.

Področja ukrepanja: zdravje v celotnem življenjskem obdobju; determinante okoljskega in družbenega zdravja; nenalezljive in redke bolezni; nalezljive bolezni, vključno z boleznimi, povezanimi z revščino, in zapostavljenimi boleznimi; orodja, tehnologije in digitalne rešitve za zdravje in oskrbo, vključno s personalizirano medicino; sistemi zdravstvenega varstva.

- (b) Sklop „Kultura, ustvarjalnost in vključujoča družba“: krepitev demokratičnih vrednot, vključno s pravno državo in temeljnimi pravicami; varovanje naše kulturne dediščine; raziskovanje potenciala kulturnih in ustvarjalnih sektorjev ter spodbujanje družbeno-ekonomskih sprememb, ki prispevajo k vključevanju in rasti, vključno z upravljanjem migracij in vključevanjem migrantov.

Področja ukrepanja: demokracija in upravljanje; kultura, kulturna dediščina in ustvarjalnost; družbene in ekonomske spremembe.

- (c) Sklop „Civilna varnost za družbo“: odzivanje na izzive, ki izvirajo iz neprestanih varnostnih groženj, vključno s kibernetško kriminaliteto ter naravnimi nesrečami in nesrečami, ki jih povzroči človek.

Področja ukrepanja: družbe, odporne proti nesrečam; zaščita in varnost; kibernetška varnost.

- (d) Sklop „Digitalno področje, industrija in veselje“: krepitev zmogljivosti in zagotavljanje suverenosti Evrope na področju ključnih omogočitvenih tehnologij za digitalizacijo in proizvodnjo ter na področju vesoljske tehnologije vzdolž celotne vrednostne verige; vzpostavitev konkurenčne, digitalne, nizkoogljične in krožne industrije; zagotavljanje trajnostne oskrbe s surovinami; razvoj naprednih materialov in zagotovitev podlage za napredek in inovacije v zvezi z globalnimi družbenimi izzivi.

Področja ukrepanja: proizvodne tehnologije; ključne digitalne tehnologije, vključno s kvantnimi tehnologijami; nastajajoče omogočitvene tehnologije; napredni materiali; umetna inteligenca in robotika; internet naslednje generacije; napredno računalništvo in velepodatki; krožna industrija; nizkoogljična in čista industrija; veselje, vključno z opazovanjem Zemlje.

- (e) Sklop „Podnebje, energija in mobilnost“: boj proti podnebnim spremembam z boljšim razumevanjem njihovih vzrokov, razvoja, tveganj, učinkov in priložnosti, s tako prilagoditvijo energetskega in prometnega sektorja, da bosta podnebju in okolju prijaznejša, učinkovitejša in konkurenčnejša, pametnejša, varnejša in odpornejša, s spodbujanjem uporabe obnovljivih virov energije in učinkovite rabe energije, z izboljšanjem odpornosti Unije na zunanje pretrese ter s prilagoditvijo socialnega vedenja glede na cilje trajnostnega razvoja.

Področja ukrepanja: podnebna znanost in rešitve; oskrba z energijo; energetske sistemi in omrežja; stavbe ter industrijski objekti in naprave v energetske preloži; skupnosti in mesta; konkurenčnost industrije v prometu; čist, varen in dostopen promet in mobilnost; pametna mobilnost; shranjevanje energije.

- (f) Sklop „Hrana, biogospodarstvo, naravni viri, kmetijstvo in okolje“: varovanje okolja, obnavljanje, trajnostno upravljanje in uporaba naravnih in bioloških virov s kopnega, iz celinskih voda in morja za zaustavitev upada biotske raznovrstnosti, za obravnavo prehranske in hranilne varnosti za vse kot tudi prehod na nizkoogljično, z viri gospodarno in krožno gospodarstvo ter trajnostno biogospodarstvo.

Področja ukrepanja: opazovanje okolja; biotska raznovrstnost in naravni viri; kmetijstvo, gozdarstvo in podeželska območja; morja, oceani in celinske vode; prehranski sistemi; sistemi biotehnoloških inovacij v biogospodarstvu Unije; krožni sistemi.

- (g) Nejedrski neposredni ukrepi JRC: ustvarjanje visokokakovostnih znanstvenih izsledkov za učinkovite in cenovno dostopne dobre javne politike. Da bi bile nove pobude in predlogi za pravne akte Unije pametno zasnovani, so potrebni pregledni, izčrpni in uravnoteženi izsledki, ti pa so potrebni za merjenje in spremljanje izvajanja politik. JRC politikam Unije zagotavlja neodvisne znanstvene izsledke in tehnično podporo v celotnem ciklu politike. JRC osredotoča svoje raziskave na prednostne naloge politik Unije.

Področja ukrepanja: okrepitev baze znanja za oblikovanje politik; globalni izzivi (zdravje; kultura, ustvarjalnost in vključujoča družba; civilna varnost za družbo; digitalno področje, industrija in vesolje; podnebje, energija in mobilnost; hrana, biogospodarstvo, naravni viri, kmetijstvo in okolje); inovacije, gospodarski razvoj in konkurenčnost; znanstvena odličnost; prostorski razvoj in podpora državam članicam in regijam.

(3) Steber III „Inovativna Evropa“

Ta steber prek dejavnosti, navedenih v nadaljevanju, v skladu s členom 4 z omogočanjem tehnološkega razvoja, predstavitvenih dejavnosti in prenosom znanja zlasti v MSP in zagonskih podjetjih spodbuja vse oblike inovacij, vključno z netehnološkimi, ter krepi uvajanje inovativnih rešitev. Hkrati prispeva k drugim specifičnim ciljem Programa, kot so navedeni v členu 3. EIC se izvaja predvsem prek dveh vrst instrumentov: prek Iskalca (*Pathfinder*), ki se izvaja zlasti prek skupnih raziskav, in Pospeševalca (*Accelerator*).

- (a) EIC: osredotočen je zlasti na prebojne in prelomne inovacije, usmerjen je večinoma na inovacije, ki ustvarjajo nove trge, hkrati pa podpira vse vrste inovacij, tudi postopne inovacije.

Področja ukrepanja: Iskalec za napredne raziskave, ki podpira prihodnje in nastajajoče prebojne tehnologije, tehnologije, ki ustvarjajo nove trge, in/ali visokotehnološke tehnologije; Pospeševalec, ki premošča vrzel v financiranju med poznimi fazami raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti in uvajanjem na trg, da se učinkovito uvedejo prebojne inovacije, ki ustvarjajo nove trge, in zagotovi širitev podjetij, če trg ne zagotavlja uspešnega financiranja, dodatne dejavnosti EIC, kot so nagrade in štipendije ter poslovne storitve z dodano vrednostjo.

- (b) Evropski inovacijski ekosistemi

Področja ukrepanja: dejavnosti vključujejo zlasti povezovanje – kjer je ustrezno, v sodelovanju z EIT – z nacionalnimi in regionalnimi inovacijskimi akterji ter podporo izvajanju skupnih čezmejnih inovacijskih programov držav članic, regij in pridruženih držav, od izmenjave praks in znanja o urejanju inovacij prek izboljšanja mehkih veščin za inovacije do dejavnosti na področju raziskav in inovacij, vključno z odprtimi inovacijami ali inovacijami, ki jih usmerjajo uporabniki, da bi se povečala učinkovitost evropskega inovacijskega sistema. To bi se moralo izvajati med drugim v sinergiji s podporo iz ESRR za inovacijske ekosisteme in medregionalna partnerstva, povezana s tematiko pametne specializacije.

- (c) Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo

Področja ukrepanja (opredeljena v Prilogi II): trajnostni inovacijski ekosistemi po vsej Evropi; inovacije ter podjetniška znanja in spretnosti z vidika vseživljenjskega učenja, vključno s povečevanjem zmogljivosti terciarnih izobraževalnih institucij po vsej Evropi; nove rešitve za trg za reševanje globalnih izzivov; sinergije in dodana vrednost v okviru Programa.

(4) Del „Širitev sodelovanja in krepitev ERA“

Ta del si z dejavnostmi, navedenimi v nadaljevanju, prizadeva za uresničevanje specifičnih ciljev, določenih v točki (d) člena 3(2). Hkrati prispeva k drugim specifičnim ciljem Programa, kot so navedeni v členu 3. Ta del je temelj za celoten Program, hkrati pa podpira dejavnosti, ki prispevajo k privabljanju nadarjenih, k spodbujanju kroženja možganov in preprečevanju njihovega bega, k Evropi, ki bo v večji meri temeljila na znanju, bo inovativna in bo upoštevala enakost spolov, ki bo na čelu globalne konkurence, spodbujala nadnacionalno sodelovanje ter tako optimizirala nacionalne prednosti in potencial po vsej Evropi v dobro delujočem ERA, v katerem znanje in visoko usposobljena delovna sila na uravnotežen način prosto krožita, kjer se rezultati raziskav in inovacij razširjajo, obveščeni državljani jih razumejo in jim zaupajo ter sami rezultati prinašajo koristi družbi kot celoti ter v katerem politika Unije, zlasti politika na področju raziskav in inovacij, temelji na visokokakovostnih znanstvenih izsledkih.

Ta del prav tako podpira dejavnosti, katerih cilj je izboljšanje kakovosti predlogov pravnih subjektov iz držav z manj razvitim področjem raziskav in inovacij, kot so strokovni preliminarni pregledi predlogov in nasveti, ter spodbujanje dejavnosti nacionalnih kontaktnih točk za podporo mednarodnemu povezovanju, ter dejavnosti, namenjenih podpiranju pravnih subjektov iz držav z manj razvitim področjem raziskav in inovacij, ki se pridružujejo že izbranim sodelovalnim projektom, v katerih pravni subjekti iz teh držav ne sodelujejo.

Področja ukrepanja: širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti, tudi prek povezovanja, tesnega medinstitucionalnega sodelovanja, pobud kateder ERA, evropskega sodelovanja v znanosti in tehnologiji (COST) ter dejavnosti za spodbujanje kroženja možganov; reforma in izboljšanje evropskega sistema raziskav in inovacij, tudi na primer s podpiranjem reforme nacionalnih raziskovalnih in inovacijskih politik, zagotavljanjem privlačnih poklicnih okolij ter podpiranjem enakosti spolov in znanosti za državljane.

PRILOGA II

EVROPSKI INŠTITUT ZA INOVACIJE IN TEHNOLOGIJO (EIT)

Navedeno se uporablja pri izvajanju programskih dejavnosti EIT:

(1) Utemeljitev

Kot je jasno navedeno v poročilu skupine na visoki ravni o učinku raziskav in inovacij v Uniji (Lamyjeva skupina na visoki ravni), je pot naprej „izobraziti se za prihodnost in vlagati v ljudi, ki bodo nekaj spremenili“. Zlasti se pozivajo evropske terciarne izobraževalne institucije, naj spodbujajo podjetništvo, odstranijo meje posameznih disciplin ter institucionalizirajo močno interdisciplinarno sodelovanje med akademskim svetom in industrijo. Novejše raziskave kažejo, da je dostop do nadarjenih ljudi daleč najpomembnejši dejavnik, ki vpliva na izbiro lokacije pri evropskih ustanoviteljih zagonskih podjetij. Podjetniško izobraževanje, priložnosti za usposabljanje in razvoj ustvarjalnih veščin imajo ključno vlogo pri kultiviranju bodočih inovatorjev in razvoju sposobnosti obstoječih inovatorjev za širitev poslovanja na višje ravni uspešnosti. Dostop do podjetniškega talenta, skupaj z dostopom do poklicnih storitev, kapitala in trgov na ravni Unije, ter povezovanje ključnih inovacijskih akterjev s ciljem uresničitve skupnega cilja so ključni elementi za spodbujanje inovacijskega ekosistema. Nujno je usklajevati prizadevanja po vsej Uniji, da se ustvari kritična masa medsebojno povezanih podjetniških grozdov in ekosistemov na ravni celotne Unije.

Danes je EIT največji integrirani inovacijski ekosistem v Evropi, ki združuje partnerje s poslovnega, raziskovalnega in izobraževalnega področja pa tudi iz drugih področij. EIT še naprej podpira svoje skupnosti znanja in inovacij, ki so obsežna evropska partnerstva za reševanje specifičnih globalnih izzivov, ki krepijo inovacijske ekosisteme, ki jih obdajajo. To dosega s pospeševanjem vključevanja izobraževanja, raziskav in inovacij na najvišji ravni, s čimer ustvarja okolja, ugodna za inovacije, s promocijo in podpiranjem nove generacije podjetnikov ter s spodbujanjem ustanavljanja inovativnih podjetij v tesni sinergiji in ob dopolnjevanju z EIC.

Po vsej Evropi so še vedno potrebna prizadevanja za razvoj ekosistemov, v katerih lahko raziskovalci, inovatorji, industrije in vlade zlahka komunicirajo. Inovacijski ekosistemi pravzaprav še vedno ne delujejo optimalno iz različnih razlogov:

- (a) interakcijo med inovacijskimi akterji še vedno omejujejo organizacijske, regulativne in kulturne ovire med njimi;
- (b) prizadevanja za krepitev inovacijskih ekosistemov imajo korist od usklajevanja ter jasne osredotočenosti na specifične cilje in učinek.

Za reševanje prihodnjih družbenih izzivov, sprejemanje priložnosti, ki jih nudijo nove tehnologije, ter prispevanje k okolju prijazni in trajnostni gospodarski rasti, zaposlovanju, konkurenčnosti in blaginji evropskih državljanov je treba nadalje okrepiti zmogljivost Evrope za inovacije, in sicer s krepitvijo obstoječih in spodbujanjem ustvarjanja novih okolij, ugodnih za sodelovanje in inovacije, s krepitvijo inovacijskih zmogljivosti v akademskem in raziskovalnem sektorju, s podpiranjem nove generacije podjetnikov, s spodbujanjem ustanavljanja in razvoja inovativnih podjetij ter s krepitvijo prepoznavnosti in priznavanja raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti, ki jih financira Unija, zlasti financiranja EIT, v širši javnosti.

Narava in obseg inovacijskih izzivov zahtevata povezovanje in mobiliziranje akterjev in virov v evropskem merilu, s spodbujanjem čezmejnega sodelovanja. Obstaja potreba po odpravljanju izoliranosti disciplin in elementov vzdolž vrednostnih verig ter spodbujanju vzpostavitve ugodnega okolja za učinkovito izmenjavo znanja in strokovnega znanja ter za razvoj in privabljanje podjetniških talentov. Strateški inovacijski program EIT zagotavlja skladnost z izzivi Programa ter dopolnjuje EIC.

(2) Področja ukrepanja

2.1 Trajnostni inovacijski ekosistemi po vsej Evropi

V skladu z uredbo EIT in strateškim inovacijskim programom EIT ima EIT okrepljeno vlogo pri krepitvi trajnostnih, na izzivih temelječih inovacijskih ekosistemov po vsej Evropi. Zlasti še naprej deluje predvsem prek svojih skupnosti znanja in inovacij, ki so obsežna evropska partnerstva za reševanje specifičnih družbenih izzivov. Še naprej si prizadeva za krepitev inovacijskih ekosistemov, ki jih obdajajo, tako da jih odpira ter spodbuja vključevanje raziskav, inovacij in izobraževanja. Poleg tega krepí inovacijske ekosisteme po vsej Evropi z razširitvijo svoje regionalne inovacijske sheme (RIS). EIT sodeluje z inovacijskimi ekosistemi, ki imajo visok inovacijski potencial na podlagi strategije, tematske uskladitve in predvidenega učinka, v tesni sinergiji s strategijami in platformami pametne specializacije.

Splošne smernice

- (a) krepitev učinkovitosti obstoječih skupnosti znanja in inovacij in njihove odprtosti za nove partnerje, omogočanje prehoda na samozadostnost na dolgi rok ter analiza potrebe po ustanavljanju novih tovrstnih skupnosti za spopadanje z globalnimi izzivi. Posebna tematska področja so opredeljena v strateškem inovacijskem programu EIT ob upoštevanju strateškega načrtovanja;
- (b) spodbujanje regij na poti k odličnosti v državah, ki so navedene v strateškem inovacijskem programu EIT, v tesnem sodelovanju s strukturnimi skladi in po potrebi z drugimi ustreznimi programi Unije.

2.2 Inovacije ter podjetniška znanja in spretnosti z vidika vseživljenjskega učenja, vključno s povečevanjem zmogljivosti terciarnih izobraževalnih institucij po vsej Evropi

Izobraževalne dejavnosti EIT se okrepijo, da bi se z namenskim izobraževanjem in usposabljanjem spodbudili inovacije in podjetništvo. Večji poudarek na razvoju človeškega kapitala temelji na razširitvi obstoječih izobraževalnih programov skupnosti znanja in inovacij EIT, da bi študentom in strokovnjakom še naprej zagotavljali visokokakovostne učne načrte, ki temeljijo na inovacijah, ustvarjalnosti in podjetništvu, v skladu z industrijsko strategijo Unije in strategijo Unije za znanja in spretnosti. To lahko vključuje raziskovalce in inovatorje, ki jih podpirajo drugi deli Programa, zlasti MSCA. EIT podpira tudi modernizacijo terciarnih izobraževalnih institucij po vsej Evropi in njihovo vključevanje v inovacijske ekosisteme s spodbujanjem in povečevanjem njihovega podjetniškega potenciala in zmogljivosti, kot tudi s spodbujanjem njih samih, da bolje predvidijo nove zahteve po znanjih in spretnostih.

Splošne smernice

- (a) razvoj inovativnih učnih načrtov, upoštevajoč prihodnje potrebe družbe in industrije, in medsektorskih programov, ki bodo ponujeni študentom, podjetnikom in strokovnjakom po vsej Evropi in zunaj nje ter v katerih se strokovna in specifična sektorska znanja kombinirajo z v inovacije usmerjenimi in podjetniškimi znanji in spretnostmi, kot so visokotehnološka znanja in spretnosti, povezana z digitalnimi in trajnostnimi ključnimi omogočitvenimi tehnologijami;
- (b) krepitev in širitev znaka EIT, da bi se izboljšala prepoznavnost in priznavanje EIT izobraževalnih programov na podlagi partnerstev med različnimi terciarnimi izobraževalnimi institucijami, raziskovalnimi središči in podjetji ter hkrati povečala njegova splošna kakovost s ponujanjem učnih načrtov, ki vključujejo učenje ob delu, in namenskega podjetniškega izobraževanja kot tudi mednarodne, medorganizacijske in medsektorske mobilnosti;
- (c) razvoj zmogljivosti za inovacije in podjetništvo v sektorju terciarnega izobraževanja z izkoriščanjem in promoviranjem strokovnega znanja skupnosti EIT pri povezovanju izobraževanja, raziskav in podjetij;
- (d) krepitev vloge skupnosti nekdanjih diplomantov EIT kot zgled za nove študente in močan instrument za širjenje učinka EIT.

2.3 Nove rešitve za trg za reševanje globalnih izzivov

EIT ob zagotavljanju vključevanja vidika spolov spodbuja, krepi in nagraduje podjetnike, inovatorje, raziskovalce, učitelje, študente in druge inovacijske akterje, ki sodelujejo v interdisciplinarnih skupinah, da se sprožijo ideje in preoblikujejo v postopne in prelomne inovacije. Za dejavnosti je značilen odprt inovacijski in čezmejni pristop s poudarkom na vključevanju dejavnosti iz trikotnika znanja, ki vplivajo na uspeh (kot so promotorji projekta lahko izboljšajo njihov dostop do posebej usposobljenih diplomantov, vodilnih uporabnikov, zagonskih podjetij z inovativnimi zamislimi, tujih podjetij z ustreznimi dopolnilnimi sredstvi itd.).

Splošne smernice

- (a) podpora za razvoj novih proizvodov, storitev in tržnih priložnosti, pri kateri sodelujejo akterji iz trikotnika znanja, da bi našli rešitve za globalne izzive;
- (b) popolna vključitev celotne inovacijske vrednostne verige: od študenta do podjetnika, od zamisli do proizvoda, od laboratorija do stranke. To vključuje podporo za zagonska in podjetja v fazi širitve;

- (c) izvajanje storitev na visoki ravni in podpora inovativnim podjetjem, vključno s tehnično pomočjo za izpopolnitev proizvodov ali storitev, vsebinskim mentorstvom ter podporo za pridobivanje ciljnih strank in zbiranje kapitala, da bi hitro dosegli trg in pospešili proces njihove rasti.

2.4 Sinergije in dodana vrednost Programa

EIT povečuje svoja prizadevanja za izkoriščanje sinergij in komplementarnosti med obstoječimi skupnostmi znanja in inovacij ter z različnimi akterji in pobudami na ravni Unije in globalni ravni, hkrati pa razširil obstoječo mrežo sodelujočih organizacij na strateški in operativni ravni, pri čemer se mora izogibati podvajanju.

Splošne smernice

- (a) tesno sodelovanje z EIC in programom InvestEU pri racionalizaciji podpore (in sicer financiranja in storitev), ki se zagotavlja inovativnim podjetjem v zagonski fazi in fazi širitve, zlasti prek skupnosti znanja in inovacij;
  - (b) načrtovanje in izvajanje dejavnosti EIT za doseganje največjih možnih sinergij in komplementarnosti z drugimi deli Programa;
  - (c) sodelovanje z državami članicami Unije na nacionalni in regionalni ravni z vzpostavljanjem strukturiranega dialoga in usklajevanjem prizadevanj za omogočanje sinergij z nacionalnimi in regionalnimi pobudami, vključno s strategijami pametne specializacije, tudi z izvajanjem „evropskih inovacijskih ekosistemov“, da se opredelijo, izmenjujejo in razširjajo primeri najboljše prakse in spoznanja;
  - (d) izmenjava in razširjanje inovativnih praks in spoznanj po vsej Evropi in zunaj nje, da bi prispevali k inovacijski politiki v Evropi ob usklajevanju z drugimi deli Programa;
  - (e) zagotavljanje prispevka k razpravam o inovacijski politiki ter prispevka k zasnovi in izvajanju prednostnih nalog politik Unije s stalnim sodelovanjem z vsemi ustreznimi službami Komisije, drugimi programi Unije in njihovimi deležniki ter nadaljnjim preučevanjem priložnosti v okviru pobud za izvajanje politik;
  - (f) izkoriščanje sinergij z drugimi programi Unije, tudi s tistimi, ki podpirajo razvoj človeškega kapitala in inovacij (kot so COST, ESS+, ESRR, Erasmus+, Ustvarjalna Evropa in COSME Plus/enotni trg, program InvestEU);
  - (g) oblikovanje strateških zavezništev s ključnimi inovacijskimi akterji na ravni Unije in mednarodni ravni ter podpora skupnostim znanja in inovacij za razvoj sodelovanja in povezav s ključnimi partnerji iz trikotnika znanja iz tretjih držav z namenom odpiranja novih trgov za rešitve, ki jih podpirajo skupnosti znanja in inovacij, ter privabljanja financiranja in nadarjenih iz tujine. Kar zadeva načela vzajemnosti in obojestranskih koristi, je treba spodbujati sodelovanje tretjih držav.
-

PRILOGA III

EVROPSKA PARTNERSTVA

Evropska partnerstva se izbirajo in izvajajo, spremljajo, ocenjujejo, postopoma ukinjajo ali obnavljajo na podlagi naslednjih meril:

1. Izbor

Dokaz, da je evropsko partnerstvo učinkovitejše pri doseganju zadevnih ciljev Programa prek vključevanja in zavezanosti partnerjev, predvsem pri ustvarjanju jasno vidnih učinkov za Unijo in njene državljane, zlasti glede na reševanje globalnih izzivov ter cilje raziskav in inovacij, zagotavljanje konkurenčnosti in trajnosti Unije ter prispevek h krepitvi ERA, pa tudi, kjer je ustrezno, mednarodnih zavez.

V primeru institucionaliziranih evropskih partnerstev, vzpostavljenih v skladu s členom 185 PDEU, je obvezno sodelovanje najmanj 40 % držav članic:

- (a) skladnost in sinergije evropskega partnerstva v raziskovalnem in inovacijskem okolju Unije, v največji možni meri po pravilih Programa;
- (b) preglednost in odprtost evropskega partnerstva v zvezi z opredelitvijo prednostnih nalog in ciljev z vidika pričakovanih rezultatov in učinkov ter v zvezi s sodelovanjem partnerjev in deležnikov iz celotne vrednostne verige, iz različnih sektorjev, okolij in disciplin, tudi mednarodnih, kadar je to primerno in ne posega v evropsko konkurenčnost; jasni načini za spodbujanje sodelovanja MSP ter za razširjanje in izkoriščanje rezultatov, zlasti s strani MSP, tudi prek posredniških organizacij;
- (c) predhodno dokazana dodana vrednost in usmeritev evropskega partnerstva, vključno s skupno strateško vizijo namena evropskega partnerstva. Ta vizija zajema zlasti:
  - (i) opredelitev merljivih pričakovanih izsledkov, rezultatov in učinkov v določenih rokih, vključno s ključno gospodarsko in/ali družbeno vrednostjo za Unijo;
  - (ii) dokazane pričakovane kvalitativne in pomembne kvantitativne učinke finančnega vzvoda, vključno z metodo za merjenje ključnih kazalnikov uspešnosti;
  - (iii) pristope za zagotavljanje prožnosti pri izvajanju in prilagajanje spreminjajočim se potrebam politik, družbe in/ali trga ali znanstvenemu napredku, da se izboljša skladnost politik na regionalni in nacionalni ravni ter na ravni Unije;
  - (iv) izhodne strategije in ukrepe za postopno ukinitvev Programa;
- (d) predhodno dokazana dolgoročna zavezanost partnerjev, vključno z najmanjšim možnim deležem javnih in/ali zasebnih naložb.

V primeru institucionaliziranih evropskih partnerstev, vzpostavljenih v skladu s členom 185 ali 187 PDEU, morajo finančni prispevki partnerjev, z izjemo Unije, in/ali njihovi prispevki v naravi znašati najmanj 50 % skupnih proračunskih obveznosti evropskega partnerstva, lahko pa znašajo največ 75 % teh obveznosti. Za vsako tako institucionalizirano evropsko partnerstvo mora biti delež prispevkov partnerjev, z izjemo Unije, v obliki finančnih prispevkov. Za partnerje, z izjemo Unije in sodelujočih držav, bi morali biti finančni prispevki namenjeni predvsem kritju administrativnih stroškov, pa tudi usklajevanju in podpori ter drugim nekonkurenčnim dejavnostim.

2. Izvajanje:

- (a) sistemski pristop, ki zagotavlja aktivno in zgodnje sodelovanje držav članic in doseganje pričakovanih učinkov evropskega partnerstva s prožnim izvajanjem skupnih ukrepov z visoko dodano vrednostjo Unije, ki tudi presegajo skupne razpise za zbiranje predlogov za raziskovalne in inovacijske dejavnosti, vključno s tistimi, ki se nanašajo na tržno ali regulativno uvajanje ali uvajanje politike;
- (b) ustrezni ukrepi za zagotavljanje stalne odprtosti pobude in preglednosti v času izvajanja, zlasti za določanje prednostnih nalog in sodelovanje pri razpisih za zbiranje predlogov, informacije o delovanju upravljanja, prepoznavnosti Unije, ukrepi za komuniciranje in ozaveščanje, razširjanje in izkoriščanje rezultatov, vključno z jasnim odprtim dostopom/strategijo za uporabnike vzdolž vrednostne verige; ustrezni ukrepi za obveščanje MSP in spodbujanje njihovega sodelovanja;

- (c) usklajevanje ali skupne dejavnosti z drugimi ustreznimi raziskovalnimi in inovacijskimi pobudami, da se zjamči optimalna raven medsebojne povezanosti in zagotovijo učinkovite sinergije, med drugim zato, da se premostijo morebitne ovire pri izvajanju na nacionalni ravni in poveča stroškovna učinkovitost;
- (d) zaveze vsakega partnerja za finančne prispevke in/ali prispevke v naravi v skladu z nacionalnimi določbami v celotnem trajanju pobude;
- (e) v primeru institucionaliziranega evropskega partnerstva dostop do rezultatov in drugih informacij, povezanih z ukrepom, za Komisijo za namene razvijanja, izvajanja in spremljanja politik ali programov Unije.

3. Spremljanje:

- (a) sistem spremljanja v skladu s členom 50 za spremljanje napredka pri doseganju specifičnih ciljev politike, rezultatov in ključnih kazalnikov uspešnosti, ki omogočajo sprotno ocenjevanje dosežkov, učinkov in morebitnih potreb po popravni ukrepih;
- (b) periodično namensko poročanje o kvantitativnih in kvalitativnih učinkih finančnega vzvoda, tudi o odobrenih in dejansko zagotovljenih finančnih prispevkih in prispevkih v naravi, prepoznavnosti in položaju v mednarodnem okviru ter vplivu na tveganja, povezana z raziskavami in inovacijami, za naložbe zasebnega sektorja;
- (c) podrobne informacije o postopku ocenjevanja in rezultatih vseh razpisov za zbiranje predlogov v okviru evropskih partnerstev, ki se dajo na voljo pravočasno in so dostopne v skupni elektronski podatkovni zbirki.

4. Ocena, postopna ukinitve in obnova:

- (a) ocenjevanje učinkov, doseženih na ravni Unije v zvezi z opredeljenimi cilji in ključnimi kazalniki uspešnosti, ki se upošteva pri oceni Programa, določeni v členu 52, vključno z oceno najučinkovitejšega načina izvajanja ukrepov politike za kakršen koli prihodnji ukrep, ter umestitev morebitne obnove evropskega partnerstva v skupno okolje evropskih partnerstev in njegove prednostne naloge politik;
- (b) če se partnerstvo ne obnovi, ustrezni ukrepi za zagotovitev postopne ukinitve financiranja iz Programa v skladu s pogoji in časovnim načrtom, predhodno dogovorjenimi s pravno zavezanimi partnerji, brez poseganja v morebitno nadaljnje nadnacionalno financiranje iz nacionalnih ali drugih programov Unije ter brez poseganja v zasebne naložbe in tekoče projekte.

PRILOGA IV

SINERGIJE Z DRUGIMI PROGRAMI UNIJE

Sinerģije z drugimi programi Unije temeljijo na komplementarnosti zasnove in ciljev programa ter na zdruŹljivosti pravil in postopkov financiranja na ravni izvajanja.

Financiranje iz Programa se uporablja zgolj za financiranje raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti. S strateŹkim naĉrtovanjem se zagotovijo uskladitev prednostnih nalog za razliĉne programe Unije in skladne moŹnosti financiranja v razliĉnih fazah raziskovalnega in inovacijskega cikla. Od sinerģij z drugimi programi in politikami Unije za financiranje imajo med drugim koristi misije in evropska partnerstva.

S podporo drugih programov Unije, zlasti s pomoĉjo strategij razŹirjanja in izkoriŹĉanja, prenosa znanja, dopolnilnih in kumulativnih virov financiranja ter spremljajoĉih ukrepov politike, bo mogoĉe laŹje uvesti rezultate raziskav in inovativne reŹitve, razvite v Programu. Usklajena pravila, ki so zasnovana, da bi zagotovila dodano vrednost Unije, prepreĉila prekrivanje z razliĉnimi programi Unije ter omogoĉila maksimalno uĉinkovitost in upravno enostavnost, prinaŹajo koristi za financiranje raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti.

Naĉin uporabe sinerģij med Programom in razliĉnimi programi Unije je podrobneje predstavljen v naslednjih odstavkih:

1. Sinerģije z Evropskim kmetijskim jamstvenim skladom (EKJS) in Evropskim kmetijskim skladom za razvoj podeŹelja (EKSRP) v okviru skupne kmetijske politike (SKP) zagotavljajo, da:
  - (a) se potrebe kmetijskega sektorja in podeŹelskih obmoĉij v Uniji po raziskavah in inovacijah opredelijo, na primer v okviru Evropskega partnerstva za inovacije „Kmetijska produktivnost in trajnost“, ter upoŹtevajo v okviru strateŹkega naĉrtovanja Programa in v programih dela;
  - (b) SKP na najboljši moŹni naĉin izkoriŹĉa rezultate raziskav in inovacij ter spodbuja uporabo, izvajanje in uvajanje inovativnih reŹitev, tudi tistih, ki izvirajo iz projektov, financiranih iz okvirnih programov za raziskave in inovacije, iz evropskega partnerstva za inovacije „Kmetijska produktivnost in trajnost“ ter iz ustreznih skupnosti znanja in inovacij EIT;
  - (c) EKSRP podpira uvajanje in Źirjenje znanja in reŹitev, ki izvirajo iz rezultatov Programa, kar omogoĉa veĉjo dinamiĉnost kmetijskega sektorja in nove priloŹnosti za razvoj podeŹelja.
2. Sinerģije z Evropskim skladom za pomorstvo, ribiŹtvo in akvakulturo (ESPRA) zagotavljajo, da:
  - (a) sta Program in ESPRA tesno povezana, saj se potrebe Unije po raziskavah in inovacijah na podroĉju morske in integrirane pomorske politike upoŹtevajo v okviru strateŹkega naĉrtovanja Programa;
  - (b) ESPRA podpira uvajanje novih tehnologij in inovativnih proizvodov, procesov in storitev, zlasti tistih, ki izhajajo iz Programa na podroĉju morske in integrirane pomorske politike; ESPRA podpira tudi zbiranje, obdelavo in spremljanje podatkov na terenu ter razŹirja rezultate ustreznih ukrepov, podprtih v sklopu Programa, s ĉimer prispeva k izvajanju skupne ribiŹke politike, integrirane pomorske politike, mednarodnega upravljanja oceanov in mednarodnih zavez.
3. Sinerģije z Evropskim skladom za regionalni razvoj (ESRR) zagotavljajo, da:
  - (a) z namenom krepitev ERA in prispevanja k ciljem trajnostnega razvoja ureditve za alternativno in kumulativno financiranje iz ESRR in Programa podpirajo dejavnosti, ki povezujejo, in sicer zlasti povezujejo strategije pametne specializacije in odliĉnost na podroĉju raziskav in inovacij, vkljuĉno s skupnimi nadregionalnimi/nadnacionalnimi programi in vseevropskimi raziskovalnimi infrastrukturami;
  - (b) se ESRR med drugim osredotoĉa v razvoj in krepitev regionalnih in lokalnih raziskovalnih in inovacijskih ekosistemov, omreŹij ter industrijskega preoblikovanja, kar vkljuĉuje podporo za izgradnjo raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti, uporabo rezultatov ter uvajanje novih tehnologij ter inovativnih in podnebnju prijaznih reŹitev iz okvirnih programov za raziskave in inovacije prek ESRR.

4. Sinergije z Evropskim socialnim skladom plus (ESS+) zagotavljajo, da:
  - (a) ESS+ lahko prek nacionalnih ali regionalnih programov zagotovi vključevanje in širitev inovativnih učnih načrtov, ki jih podpira Program, da bi ljudi opremili z znanji, spretnostmi in kompetencami, potrebnimi za spreminjajoče se zahteve na trgu dela;
  - (b) se ureditve za alternativno in kombinirano financiranje iz ESS+ lahko uporabljajo za podporo dejavnostim Programa, ki spodbujajo razvoj človeškega kapitala na področju raziskav in inovacij, z namenom krepitev ERA;
  - (c) ESS+ zagotavlja vključevanje inovativnih tehnologij kot tudi novih poslovnih modelov in rešitev, zlasti tistih, ki izhajajo iz Programa, ter tako prispeva k inovativnim, učinkovitim in trajnostnim zdravstvenim sistemom, hkrati pa omogoča lažji dostop do boljšega in varnejšega zdravstvenega varstva za evropske državljane.
5. Sinergije s programom EU za zdravje zagotavljajo, da:
  - (a) se potrebe Unije po raziskavah in inovacijah na področju zdravja opredelijo in določijo v okviru strateškega načrtovanja Programa;
  - (b) program EU za zdravje pomaga zagotavljati optimalno uporabo rezultatov raziskav, zlasti tistih, ki izhajajo iz Programa.
6. Sinergije z Instrumentom za povezovanje Evrope (IPE) zagotavljajo, da:
  - (a) se potrebe po raziskavah in inovacijah na področju prometa in energetike ter v digitalnem sektorju v Uniji opredelijo in določijo v okviru strateškega načrtovanja Programa;
  - (b) IPE podpira obsežno uvajanje in uporabo inovativnih novih tehnologij in rešitev na področju prometa, energetike in digitalnih fizičnih infrastruktur, zlasti tistih, ki izhajajo iz okvirnih programov za raziskave in inovacije;
  - (c) je izmenjava informacij in podatkov med projekti Programa in projekti IPE poenostavljena, na primer z izpostavitvijo tehnologij iz Programa z visoko stopnjo tržne zrelosti, ki bi jih bilo mogoče nadalje uvajati prek IPE.
7. Sinergije s programom Digitalna Evropa (PDE) zagotavljajo, da:
  - (a) so kljub konvergenci več tematskih področij, ki jih obravnava Program in PDE, vrsta ukrepov, ki jih je treba podpreti, njihovi pričakovani rezultati in intervencijska logika različni in komplementarni;
  - (b) se potrebe po raziskavah in inovacijah, ki so povezane z digitalnimi vidiki Programa, opredelijo in določijo v okviru njegovega strateškega načrtovanja; mednje spadajo na primer tudi raziskave in inovacije na področju visokozmogljivostnega računalništva, umetne inteligence, kibernetске varnosti, tehnologij porazdeljenih evidenc, kvantnih tehnologij, ki združujejo digitalne tehnologije z drugimi omogočitenimi tehnologijami ter netehnološkimi inovacijami; podpora za širitev podjetij, ki uvajajo prebojne inovacije (od katerih številne združujejo digitalne in fizične tehnologije), ter podpora digitalnim raziskovalnim infrastrukturam;
  - (c) se PDE osredotoča na izgradnjo digitalnih zmogljivosti velikega obsega in infrastrukture, na primer na področju visokozmogljivostnega računalništva, umetne inteligence, kibernetске varnosti, tehnologij porazdeljenih evidenc, kvantnih tehnologij ter naprednih digitalnih znanj in spretnosti, ki so v okviru Unije namenjene širokemu uvajanju in uporabi kritičnih obstoječih ali preizkušenih inovativnih digitalnih rešitev po vsej Evropi na področjih javnega interesa (kot so zdravstvo, javna uprava, pravosodje in izobraževanje) ali nedelovanja trga (kot je digitalizacija podjetij, zlasti MSP); PDE se izvaja predvsem prek usklajenih in strateških naložb z državami članicami, zlasti prek skupnega javnega naročanja, v digitalne zmogljivosti, ki se bodo souporabljale po vsej Evropi, in v ukrepe na ravni Unije, ki podpirajo interoperabilnost in standardizacijo v okviru razvoja digitalnega enotnega trga;
  - (d) so zmogljivosti in infrastrukture PDE na voljo raziskovalni in inovacijski skupnosti, tudi za dejavnosti, ki se podpirajo v okviru Programa, vključno s preizkušanjem, eksperimentiranjem in predstavitvenimi dejavnostmi v vseh sektorjih in disciplinah;
  - (e) PDE postopno uvaja in uporablja nove digitalne tehnologije, razvite prek Programa;
  - (f) se pobude Programa za razvoj učnih načrtov za pridobitev znanj, spretnosti in kompetenc, vključno s tistimi, ki se izvajajo v ustreznih skupnostih znanja in inovacij EIT, dopolnjujejo z izgradnjo zmogljivosti na področju naprednih digitalnih znanj in spretnosti, ki jih podpira PDE;
  - (g) imata oba programa močne usklajevalne mehanizme za strateško načrtovanje, operativne postopke in strukture upravljanja.

8. Sinergije s programom Enotni trg zagotavljajo, da:

- (a) program Enotni trg obravnava nedelovanje trga, ki vpliva na MSP, hkrati pa spodbuja podjetništvo ter ustanavljanje in rast podjetij, ter da se Program za enotni trg in ukrepi tako EIT kot EIC, ki so namenjeni inovativnim podjetjem, dopolnjujejo, tudi na področju podpornih storitev za MSP, zlasti kadar trg ne zagotavlja vzdržnega financiranja;
- (b) se lahko poleg drugih obstoječih podpornih struktur za MSP (npr. nacionalnih kontaktnih točk, agencij za inovacije, digitalnih inovacijskih stičišč, strokovnih centrov, inkubatorjev) tudi Evropska podjetniška mreža uporablja za izvajanje podpornih storitev v okviru Programa, tudi EIC.

9. Sinergije s Programom za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) zagotavljajo, da:

- (a) se potrebe po raziskavah in inovacijah za odzivanje na okoljske, podnebne in energetske izzive v Uniji opredelijo in določijo v okviru strateškega načrtovanja Programa;
- (b) LIFE še naprej deluje kot katalizator za izvajanje okoljske, podnebne in ustrezne energetske politike in zakonodaje Unije, tudi s sprejetjem in uporabo rezultatov raziskav in inovacij iz Programa, ki jih pomaga uvajati na nacionalni in medregionalni in regionalni ravni, kjer lahko prispeva k reševanju vprašanj na področju okolja, podnebja ali prehoda na čisto energijo. Zlasti LIFE še naprej spodbuja sinergije s Programom, in sicer tako, da med ocenjevanjem dodeljuje bonuse za predloge, ki predvidevajo uporabo rezultatov iz Programa;
- (c) standardni projekti ukrepov LIFE podpirajo razvoj, preizkušanje ali predstavitve ustreznih tehnologij ali metodologij za izvajanje okoljske in podnebne politike Unije, ki se lahko pozneje uvajajo v velikem obsegu, financirajo pa iz drugih virov, tudi iz Programa. Tako EIT kot EIC lahko podpreta širitev ali komercializacijo novih prebojnih zamisli, ki lahko nastanejo pri izvajanju projektov programa LIFE.

10. Sinergije z Erasmus+ zagotavljajo, da:

- (a) se kombinirana sredstva iz Programa, tudi iz EIT, in iz Erasmus+ uporabljajo za podporo dejavnostim, namenjenim krepitvi in posodabljanju evropskih terciarnih izobraževalnih institucij. Program po potrebi dopolnjuje podporo iz Erasmus+ za pobudo Evropske univerze, zlasti njeno raziskovalno razsežnost, kot del razvoja novih skupnih in integriranih dolgoročnih in trajnostnih strategij na področju izobraževanja, raziskav in inovacij na podlagi naddisciplinarnih in medsektorskih pristopov, da bi trikotnik znanja postal resničnost. Dejavnosti EIT bi lahko dopolnjevale strategije, ki naj bi se izvajale v okviru pobude Evropske univerze;
- (b) Program in Erasmus+ pospešujeta povezovanje izobraževanja in raziskav, tako da terciarnim izobraževalnim institucijam pomagata pri oblikovanju in vzpostavitvi skupnih strategij in omrežij na področju izobraževanja, raziskav in inovacij prek obveščanja izobraževalnih sistemov, učiteljev in mentorjev o najnovejših raziskovalnih spoznanjih in praksah v raziskavah ter vsem študentom in osebju terciarnega izobraževanja, še zlasti raziskovalcem, ter ponujata aktivno pridobivanje raziskovalnih izkušenj, ter pri podpiranju drugih dejavnosti, ki povezujejo terciarno izobraževanje ter raziskave in inovacije.

11. Sinergije z Vesoljskim programom Unije zagotavljajo, da:

- (a) se potrebe po raziskavah in inovacijah Vesoljskega programa Unije ter tozadevne potrebe navzgor in navzdol usmerjenega vesoljskega sektorja v Uniji opredelijo in določijo kot del strateškega načrtovanja Programa; ukrepi na področju vesoljskih raziskav, izvedeni prek Programa, se glede naročanja in upravičenosti pravnih subjektov, kadar je ustrezno, izvajajo v skladu z Vesoljskim programom Unije;
- (b) se vesoljski podatki in storitve, ki so kot javna dobrina na voljo prek Vesoljskega programa Unije, uporabljajo za razvoj prebojnih rešitev s pomočjo raziskav in inovacij, tudi v Programu, zlasti na področju trajnostne hrane in naravnih virov, podnebne spremljanja, ozračja, kopnega, obalnega in morskega okolja, pametnih mest, povezane in avtomatizirane mobilnosti, varnosti ter obvladovanja nesreč;
- (c) storitve za dostop do podatkov in informacij programa Copernicus prispevajo k EOSC in tako raziskovalcem, znanstvenikom in inovatorjem olajšujejo dostop do podatkov programa Copernicus; raziskovalne infrastrukture, zlasti omrežja za opazovanje *in situ*, so bistven element infrastrukture za opazovanje *in situ*, s katero se omogočijo storitve programa Copernicus, same pa obenem koristijo informacije, nastale v sklopu storitev programa Copernicus.

12. Sinergije z Instrumentom za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje (NDICI) in instrumentom za predpristopno pomoč (IPA III) zagotavljajo, da:
- (a) se potrebe po raziskavah in inovacijah na področju NDICI in IPA III opredelijo v okviru strateškega načrtovanja Programa v skladu s cilji trajnostnega razvoja;
  - (b) se pri raziskovalnih in inovacijskih dejavnostih Programa, pri katerih sodelujejo tretje države, in ciljnih ukrepih mednarodnega sodelovanja skušata doseči usklajenost in skladnost z vzporednimi nizi ukrepov za uvajanje na trg in izgradnjo zmogljivosti v okviru NDICI in IPA III na podlagi skupne opredelitve potreb in intervencijskih področij.
13. Sinergije s Skladom za notranjo varnost in instrumentom za upravljanje meja v okviru Sklada za integrirano upravljanje meja zagotavljajo, da:
- (a) se potrebe po raziskavah in inovacijah na področju varnosti in integriranega upravljanja meja opredelijo in določijo v okviru strateškega načrtovanja Programa;
  - (b) Sklad za notranjo varnost in Sklad za integrirano upravljanje meja podpirata uvajanje novih inovativnih tehnologij in rešitev, zlasti tistih, ki izhajajo iz okvirnih programov za raziskave in inovacije na področju varnostnih raziskav.
14. Sinergije s programom InvestEU zagotavljajo, da:
- (a) Program inovatorjem, za katere je značilna visoka stopnja tveganosti ter ki jim trg ne nudi zadostnega in vzdržnega financiranja, zagotavlja kombinirano financiranje iz Obzorja Evropa in kombinirano financiranje iz EIC; Program obenem podpira učinkovito izvajanje in upravljanje kombiniranega financiranja v njegovem zasebnem delu prek skladov in posrednikov, podprtih s programom InvestEU in drugimi viri;
  - (b) so finančni instrumenti za raziskave in razvoj ter za MSP združeni v okviru programa InvestEU, zlasti prek namenskega tematskega sklopa raziskav in inovacij in prek proizvodov, uvedenih na podlagi sklopa za MSP, s čimer pomagajo pri uresničevanju ciljev obeh programov ter vzpostavljanju močnih dopolnilnih povezav med obema programoma;
  - (c) Program po potrebi nudi ustrezno podporo za pomoč pri morebitni preusmeritvi projektov, zmožnih pridobiti pomoč bank, ki niso primerni za financiranje iz EIC, na program InvestEU.
15. Sinergije z Inovacijskim skladom sistema trgovanja z emisijami (v nadaljnjem besedilu: Inovacijski sklad) zagotavljajo, da:
- (a) je Inovacijski sklad usmerjen izrecno v inovacije na področju nizkoogljičnih tehnologij in procesov, vključno z okoljsko varnim zajemanjem in uporabo ogljikovega dioksida, ki bistveno prispeva k blažitvi podnebnih sprememb, ter proizvodi, ki nadomeščajo ogljično intenzivne, ter ki je v pomoč pri spodbujanju ustvarjanja in delovanja projektov, namenjenih okoljsko varnemu zajemanju CO₂ in njegovemu geološkemu shranjevanju kot tudi inovativnim tehnologijam na področju obnovljivih virov energije in shranjevanja energije, ter ki omogoča in spodbuja okolju prijaznejše proizvode;
  - (b) se iz Programa financirajo razvoj in predstavitve tehnologij, vključno s prebojnimi rešitvami, ki lahko prispevajo k uresničevanju ciljev Unije na področju podnebne nevtralnosti, energije in industrijskega preoblikovanja, zlasti prek dejavnosti v okviru stebra II in stebra III;
  - (c) lahko Inovacijski sklad – ob upoštevanju svojih meril za sodelovanje in dodelitev – podpre predstavitveno fazo upravičenih projektov, ki so morda prejeli podporo iz Programa, vzpostavijo pa se močne dopolnilne povezave med obema programoma.
16. Sinergije z Mehanizmom za pravični prehod zagotavljajo, da:
- (a) se potrebe po raziskavah in inovacijah opredelijo v okviru strateškega načrtovanja Programa, da se podpre pravičen in pošten prehod na podnebno nevtralnost;
  - (b) se spodbuja uporaba in uvajanje inovativnih in podnebnju prijaznih rešitev, zlasti tistih, ki izhajajo iz Programa.
17. Sinergije s programom Euratoma za raziskave in usposabljanje zagotavljajo, da:
- (a) se v sklopu Programa in programa Euratoma za raziskave in usposabljanje oblikujejo celoviti ukrepi v podporo izobraževanju in usposabljanju (vključno z MSCA) z namenom ohranjanja in razvijanja ustreznih znanj in spretnosti v Evropi;

- (b) se v sklopu Programa in programa Euratoma za raziskave in usposabljanje oblikujejo skupni raziskovalni ukrepi, osredotočeni na medsektorske vidike varne in zanesljive uporabe neenergetskih aplikacij ionizirajočega sevanja v sektorjih, kot so medicina, industrija, kmetijstvo, vesolje, podnebne spremembe, varnost in pripravljenost na izredne dogodke, ter na prispevek jedrske znanosti.
18. Morebitne sinergije z Evropskim obrambnim skladom v skladu s členom 5 in členom 7(1) koristijo civilnim raziskavam in raziskavam na področju obrambe, da bi se izognili nepotrebnemu podvajanju.
19. Sinergije s programom Ustvarjalna Evropa se spodbujajo z opredelitvijo potreb po raziskavah in inovacijah na področju politik kulturnih in ustvarjalnih sektorjev v okviru strateškega načrtovanja Programa.
20. Sinergije z mehanizmom za okrevanje in odpornost zagotavljajo, da:
- (a) se potrebe po raziskavah in inovacijah v podporo odpornejšim in na prihodnost bolje pripravljenim gospodarstvom in družbam držav članic opredelijo v okviru strateškega načrtovanja Programa;
- (b) se podpira uporaba in uvajanje inovativnih rešitev, zlasti tistih, ki izhajajo iz Programa.
-

PRILOGA V

KLJUČNI KAZALNIKI POTI DO UČINKA

Poti do učinka in z njimi povezani ključni kazalniki poti do učinka strukturirajo spremljanje napredka Programa pri doseganju ciljev, kot so navedeni v členu 3. Poti do učinka so časovno pogojene in odražajo tri dopolnjujoče se kategorije učinkov, ki odsevajo nelinearni značaj naložb v raziskave in inovacije: znanstveno, družbeno in tehnološko ali gospodarsko. Za vsako od teh kategorij učinkov se za sledenje napredku uporabljajo nadomestni kazalniki z razlikovanjem med kratkoročnim, srednjeročnim in dolgoročnejšim obdobjem, tudi po izteku Programa, z možnostmi razčlenitve, tudi po državah članicah in pridruženih državah. Ti kazalniki se zberejo z uporabo kvantitativnih in kvalitativnih metodologij. Posamezni deli Programa k tem kazalnikom prispevajo v različnem obsegu in prek različnih mehanizmov. Kjer je ustrezno, se za spremljanje posameznih delov Programa lahko uporabljajo dodatni kazalniki.

Mikropodatki za ključne kazalnike poti do učinka se za vse dele Programa in vse mehanizme za izvajanje zbirajo na centralno upravljan in usklajen način ter na ustreznih ravni granularnosti, s čim manjšo obremenitvijo glede poročanja za upravičence.

Poleg tega in z izjemo ključnih kazalnikov poti do učinka se podatki o optimiziranem uresničevanju Programa za krepitev ERA, spodbujanje udeležbe iz vseh držav članic v Programu na podlagi odličnosti ter spodbujanje sodelovalnih povezav v evropskih raziskavah in inovacijah zbirajo in sporočajo v okviru izvajanja in upravljanja iz člena 45 v skoraj realnem času. To vključuje spremljanje sodelovalnih povezav, omrežne analitike, podatkov o predlogih, vlogah, sodelovanju, projektih, vložnikih in udeležencih (vključno s podatki o vrsti organizacije (kot so organizacije civilne družbe, MSP in zasebni sektor), državi (kot je posebna razvrstitev za skupine držav, kot so države članice, pridružene države in tretje države), spolu, vlogi v projektu, znanstveni disciplini ali sektorju, vključno z družbenimi vedami in humanistiko) kot tudi spremljanje ravni vključevanja podnebnih ukrepov in s tem povezanih odhodkov.

Kazalniki poti do znanstvenega učinka

Program naj bi imel znanstveni učinek z ustvarjanjem visoko kakovostnega novega znanja, s krepitvijo človeškega kapitala na področju raziskav in inovacij ter s spodbujanjem širjenja znanja in odprte znanosti. Napredek v smeri tega učinka se spremlja z nadomestnimi kazalniki, ki se določijo vzdolž naslednjih treh ključnih poti do učinka.

tabela 1

V smeri znanstvenega učinka	Kratkoročno	Srednjeročno	Dolgoročneje
Ustvarjanje visokokakovostnega novega znanja	Publikacije – število recenziranih znanstvenih objav, ki izhajajo iz Programa	Citiranost – indeksi citiranosti s faktorjem področja recenziranih objav, ki izhajajo iz Programa	Vrhunska znanost – število in delež recenziranih objav, ki izhajajo iz projektov, financiranih s Programom, ki so ključni prispevek k znanstvenim področjem
Krepitev človeškega kapitala v raziskavah in inovacijah	Znanja in spretnosti – število raziskovalcev, vključenih v dejavnosti strokovnega izpopolnjevanja (usposabljanje, mentorstvo/inštruiranje, mobilnost in dostop do infrastrukture za raziskave in inovacije) v projektih, financiranih s Programom	Poklicne poti – število in delež dodatno strokovno usposobljenih raziskovalcev, udeleženi v Programu, s povečanim individualnim učinkom na svojem področju raziskav in inovacij	Delovni pogoji – število in delež dodatno strokovno usposobljenih raziskovalcev, udeleženi v Programu, z boljšimi delovnimi pogoji, vključno s plačami raziskovalcev

V smeri znanstvenega učinka	Kratkoročno	Srednjeročno	Dolgoročneješe
Spodbujanje širjenja znanja in odprta znanost	Izmenjava znanja – delež neposrednih izsledkov raziskav (odprti podatki/publikacija/ programska oprema itd.), ki izhajajo iz Programa, kise izmenjujejo v odprtih infrastrukturah znanja	Širjenje znanja – delež izsledkov raziskav z odprtim dostopom, ki izhajajo iz Programa, ki se dejavno uporabljajo/citirajo	Novo sodelovanje – delež upravičencev Programu, ki so razvili nova naddisciplinarna/nadsektorska sodelovanja z uporabniki njihovih izsledkov raziskav z odprtim dostopom, ki izhajajo iz Programa

Kazalniki poti do družbenega učinka

Program naj bi imel družbeni učinek z obravnavo prednostnih nalog politike Unije in globalnih izzivov, tudi ciljev trajnostnega razvoja, z upoštevanjem načel Agende 2030 in ciljev Pariškega sporazuma prek raziskav in inovacij, z zagotavljanjem koristi in učinka prek raziskovalnih in inovacijskih misij ter evropskih partnerstev kot tudi s krepitvijo uvajanja inovacij v družbi, kar nazadnje prispeva k blaginji ljudi. Napredek v smeri tega učinka se spremlja z nadomestnimi kazalniki, ki se določijo vzdolž naslednjih treh ključnih poti do učinka.

tabela 2

V smeri družbenega učinka	Kratkoročno	Srednjeročno	Dolgoročneješe
Obravnavanje prednostnih nalog politik Unije in reševanje globalnih izzivov prek raziskav in inovacij	Rezultati – število in delež rezultatov, namenjenih obravnavanju opredeljenih prednostnih nalog politik Unije in reševanju globalnih izzivov (vključno s cilji trajnostnega razvoja) (večdimenzionalno: za vsako opredeljeno prednostno nalogo) vključno s številom in deležem s podnebjem povezanih rezultatov, namenjenih uresničevanju zaveze Unije iz Pariškega sporazuma	Rešitve – število in delež inovacij in izsledkov raziskav, namenjenih obravnavanju opredeljenih prednostnih nalog politik Unije in reševanju globalnih izzivov (vključno s cilji trajnostnega razvoja) (večdimenzionalno: za vsako opredeljeno prednostno nalogo) vključno s številom in deležem s podnebjem povezanih inovacij in izsledkov raziskav, namenjenih uresničevanju zaveze Unije iz Pariškega sporazuma	Koristi – zbirni ocenjeni učinki uporabe/ izkoriščanja rezultatov, financiranih s Programom, na obravnavanje opredeljenih prednostnih nalog politik Unije in reševanje globalnih izzivov (vključno s cilji trajnostnega razvoja), vključno s prispevkom k ciklu oblikovanja politik in priprave zakonodaje (kot so norme in standardi) (večdimenzionalno: za vsako opredeljeno prednostno nalogo) vključno z zbirnimi ocenjenimi učinki uporabe/izkoriščanja s podnebjem povezanih rezultatov, financiranih s Programom, na izpolnjevanje zaveze Unije iz Pariškega sporazuma, vključno s prispevkom k ciklu oblikovanja politik in priprave zakonodaje (kot so norme in standardi)
Zagotavljanje koristi in učinka prek misij raziskav in inovacij	Rezultati misij raziskav in inovacij – rezultati posameznih misij raziskav in inovacij (večdimenzionalno: za vsako opredeljeno misijo)	Izsledki misij raziskav in inovacij – izsledki posameznih misij raziskav in inovacij (večdimenzionalno: za vsako opredeljeno misijo)	Doseženi cilji misij raziskav in inovacij – Cilji, doseženi v posameznih misijah raziskav in inovacij (večdimenzionalno: za vsako opredeljeno misijo)

V smeri družbenega učinka	Kratkoročno	Srednjeročno	Dolgoročneje
Krepitev uvajanja raziskav in inovacij v družbi	Soustvarjanje – število in delež projektov, financiranih s Programom, pri katerih državljani Unije in končni uporabniki v Uniji prispevajo k soustvarjanju vsebine na področju raziskav in inovacij	Vključenost – število in delež udeleženih pravnih subjektov z mehanizmi vključenosti državljanov in končnih uporabnikov po koncu projekta, financiranega s Programom	Uvajanje raziskav in inovacij v družbi – uvajanje soustvarjenih znanstvenih rezultatov in inovativnih rešitev, ustvarjenih v okviru Programa, ter ozaveščanje o njih

Kazalniki poti do tehnološkega in gospodarskega učinka

Program naj bi imel tehnološki in gospodarski učinek zlasti v Uniji z vplivanjem na ustanavljanje in rast podjetij, zlasti MSP, vključno z zagonskimi podjetji, z ustvarjanjem neposrednih in posrednih delovnih mest zlasti v Uniji ter s spodbujanjem naložb za raziskave in inovacije. Napredek v smeri tega učinka se spremlja z nadomestnimi kazalniki, ki se določijo vzdolž naslednjih treh ključnih poti do učinka.

tabela 3

V smeri tehnološkega/gospodarskega učinka	Kratkoročno	Srednjeročno	Dolgoročneje
Ustvarjanje na inovacijah temelječe rasti	Inovativni rezultati – število inovativnih proizvodov, procesov ali metod, ki izhajajo iz Programa (po vrsti inovacij), in vlog za dodelitev pravic intelektualne lastnine	Inovacije – število inovacij, ki izhajajo iz projektov, financiranih s Programom (po vrsti inovacij), vključno s tistimi, ki izhajajo iz dodeljenih pravic intelektualne lastnine	Gospodarska rast – ustvarjanje, rast in tržni deleži podjetij, ki so razvila inovacije v Programu
Ustvarjanje več in boljših delovnih mest	Podpora zaposlovanju – število ustvarjenih delovnih mest z ekvivalentom polnega delovnega časa in ohranjenih delovnih mest pri udeleženih pravnih subjektih za projekt, financiran s Programom (po vrsti delovnih mest)	Trajnostno zaposlovanje – povečanje števila delovnih mest z ekvivalentom polnega delovnega časa pri udeleženih pravnih subjektih po končanem projektu, financiranem s Programom (po vrsti delovnih mest)	Skupaj število zaposlitev – število delovnih mest, ki so bila neposredno in posredno odprta ali ohranjena zaradi razširjanja rezultatov iz Programa (po vrsti delovnih mest)
Spodbujanje naložb v raziskave in inovacije	Sovlaganje – znesek javnih in zasebnih naložb, ki jih je pritegnila začetna naložba iz Programa	Širitev – znesek javnih in zasebnih naložb, pritegnjenih s ciljem izkoriščanja ali širitve rezultatov iz Programa (vključno z neposrednimi tujimi naložbami)	Prispevek k „cilju 3 %“ – napredek Unije proti cilju 3 % BDP zaradi Programa

PRILOGA VI

**PODROČJA MOREBITNIH MISIJ IN MOREBITNIH INSTITUCIONALIZIRANIH EVROPSKIH PARTNERSTEV,
KI SE VZPOSTAVIJO NA PODLAGI ČLENA 185 ALI 187 PDEU**

V skladu s členoma 8 in 12 te uredbe so v tej prilogi določena področja morebitnih misij in morebitnih evropskih partnerstev, ki se vzpostavijo na podlagi člena 185 ali 187 PDEU.

I. Področja morebitnih misij

- Področje misij 1: prilagajanje podnebnim spremembam, vključno z družbeno preobrazbo
- Področje misij 2: rak
- Področje misij 3: zdravi oceani, morja ter obalne in celinske vode
- Področje misij 4: podnebno nevtralna in pametna mesta
- Področje misij 5: zdravje tal in živila

Vsaka misija temelji na načelih, določenih v členu 8(4) te uredbe.

II. Področja morebitnih institucionaliziranih evropskih partnerstev na podlagi člena 185 ali 187 PDEU

- Področje partnerstev 1: hitrejši razvoj in varnejša uporaba inovacij v zdravstvu v korist evropskim pacientom in globalnemu zdravju
- Področje partnerstev 2: uveljavljanje ključnih digitalnih in omogočitvenih tehnologij ter njihove uporabe, med drugim vključno z novimi tehnologijami, kot so umetna inteligenca, fotonika in kvantne tehnologije
- Področje partnerstev 3: vodilna vloga Evrope na področju meroslovja, vključno s celostnim meroslovnim sistemom
- Področje partnerstev 4: pospeševanje konkurenčnosti, varnosti in okoljske učinkovitosti zračnega, letalskega in železniškega prometa v Uniji
- Področje partnerstev 5: trajnostne, vključujoče in krožne biološke rešitve
- Področje partnerstev 6: tehnologije vodika in tehnologije za trajnostno shranjevanje energije z manjšim okoljskim odtisom in energetske manj intenzivno proizvodnjo
- Področje partnerstev 7: čiste, povezane, kooperativne, avtonomne in avtomatizirane rešitve za prihodnje zahteve ljudi in blaga po mobilnosti
- Področje partnerstev 8: inovativna MSP z intenzivnimi raziskavami in razvojem

Proces ocenjevanja potrebe po institucionaliziranem evropskem partnerstvu na enem od navedenih področij partnerstev lahko privede do zakonodajnega predloga v skladu s pravico Komisije do pobude. Drugače lahko za zadevno področje partnerstev velja tudi evropsko partnerstvo, ki temelji na točki (a) člena 10(1) ali točki (b) člena 10(1) te uredbe, ali pa se partnerstvo lahko izvaja na podlagi drugih razpisov za zbiranje predlogov v okviru Programa.

Morebitna področja institucionaliziranih evropskih partnerstev zajemajo široka tematska področja, zato se lahko na podlagi ocenjenih potreb izvajajo v okviru več kot enega evropskega partnerstva.